

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 324

Poznań, czwartek dnia 17 lipca 1930

Rok XXV

W obliczu poważnej sytuacji

Niema rzeczy szkodliwszej w życiu narodów, niż zamykanie oczu na rzeczywistość, zwłaszcza, gdy rzeczywistość ta zawiera w sobie zarodki groźnych niebezpieczeństw. Bezmyślność polityczna społeczeństwa polskiego w XVIII stuleciu, jego życie z dnia na dzień, pozbawione wszelkiej głębszej troski o przyszłość, stały się przyczyną tragicznego końca Rzeczypospolitej przedrozbiorowej. Kiedy pod koniec tego stulecia kierownicze sfery narodu ocknęły się z letargu czasów saskich, było już zapóźno, by odwrócić przegrywające się od dłuższego czasu ciosy wrogów zewnętrznych. Bierność i bezmyślność polityczną lat poprzednich przypłaciłmy długotrwałą niewolą.

Jakież nakazy wypływają dla nas z tych ciężkich doświadczeń dziejowych? Trzeźwa ocena sytuacji, w jakiej się naród znajduje, męskie, zdecydowane reagowanie na wszystkie objawy zła, skądkolwiek one pochodzą.

Chwila dzisiejsza wymaga szczególnej wzmocnienia tej właśnie czujności i aktywności. Trzeba sobie jasno i otwarcie uświadomić, że dzisiejsze położenie państwa polskiego nie jest wprawdzie groźne, że jednak Polska częścią wkracza, częścią już się znajduje w sytuacji bardzo poważnej. Przeżywamy z jednej strony ostry bardzo kryzys życia gospodarczego, pociągający za sobą wzrost sił żywiołów wywrotowych, z drugiej zaś strony jesteśmy świadkami otwartego już i jawnego wystąpienia Niemiec do walki, narazie dyplomatycznej, o nasze ziemie zachodnie.

Jeśli chodzi o akcję żywiołów wywrotowych, to najmniejsze powodzenie ma ona z natury rzeczy wśród społeczeństwa województw zachodnich, które dzięki wysokiemu poziomowi swej kultury politycznej zdaje sobie sprawę z tego, że nie w receptach Marxa czy Lenina szukać należy wyjścia z obecnej nędzy i z rozstroju gospodarczego. W reszcie jednak Polski propaganda żywiołów komunistycznych i komunizujących czyni zastraszające wprost postępy. Dowodzi tego choćby fakt uzyskania jedenastu nowych mandatów przy wyborach uzupełniających do Sejmu przez półbolszewickie Stronnictwo Chłopskie, którego przywódca uprawia najdziksza demagogię klasową.

Szczególnie niebezpieczną jest sytuacja w województwach wschodnich, gdzie agitatorzy radykalnych ugrupowań ruskich i białoruskich łączą w swej propagandzie momenty natury społecznej z hasłami narodowościowymi. I w województwach centralnych jednak ostatnie wybory wykazały znaczny wzrost radykalizmu. Propaganda komunistyczna zdołała się wdrzeć nawet na Górnym Śląsku, gdzie znalazła obecnie podatniejszy niż dawniej grunt z powodu niezadowolenia, wywołanego zarówno wielką liczbą bezrobotnych, jak i samowolnym naruszeniem statutu województwa śląskiego przez kierownicze czynniki.

Przed rozstrzygnięciami w Niemczech

Wniosek socjal-demokratów o wotum nieufności dla rządu — Porozumienie w sprawie przywrócenia Stahlhelmu w Nadrenji i Westfalji

Berlin, 17. 7. (PAT). Gabinet Rzeszy postanowił na podstawie artykułu 48 konstytucji Rzeszy nadać odrzuconej części przez Reichstag ustawy podatkowej moc obowiązującą.

W dłuższym komunikacie rząd Rzeszy uzasadnia konieczność zastosowania artykułu 48, podkreślając m. i., że równowaga w budżecie jest podstawą uporządkowania finansów i możliwości otrzymania kredytów zarówno przez państwo jak i gospodarkę prywatną. Zrównoważenie budżetu — powiada komunikat — jest także koniecznym warunkiem dla zrealizowania pomocy dla bezrobotnych. Wobec odrzucenia przez Reichstag przedłożenia podatkowego, prezydent Hindenburg uważa za rzecz nieodzowną przeprowadzenie projektów rządowych na podstawie dekretu, stwarzając tem samem punkt wyjścia dla przeprowadzenia szeregu koniecznych spraw państwowych m. i. ustawy o pomocy

dla wschodnich prowincji Rzeszy. O zarządzeniach zastosowanych na podstawie art. 48 prezydent zawiadomił natychmiast Reichstag.

Według „Social - Demokratische Presse Dienst“ frakcja socjal - demokratyczna złożyła na dzisiejszym posiedzeniu Reichstagu wniosek o wotum nieufności dla rządu.

Rokowania prowadzone przez dzień wczorajszy między rządem pruskim a kierownictwem Stahlhelmu doprowadziły do porozumienia. Pruskim ministrowi spraw wewnętrznych zawiadomił władze miejscowe, iż niema nic przeciwko ponownemu stworzeniu formacji Stahlhelmu w Nadrenji i Westfalji. W związku z tem prezydent Hindenburg postanowił zapowiedzianą podróż po terenach ewakuowanych odbyć według pierwotnego programu t. zn. bez pominięcia miejscowości, leżących na terytorium państwa pruskiego.

O czym myślą Austriacy gdy są szczerzy...

Prowokacyjna mowa naczelnika prowincji w Insbrucku

Wiedeń, 17. 7. (PAT) Urzędowo donoszą: Podczas popisów związku gimnastycznego w Insbrucku, w przebiegu wygłaszanych przemówień, padły pod adresem Włoch słowa, które mogłyby naruszyć dobre stosunki Austrii i Włoch. Austriacki rząd związkowy wyraża z tego powodu swoje ubolewanie, tembardziej, że Włochy okazały Austrii swoje poparcie w związku z pożyczką, jak również w związku z przeprowadzeniem rokowań gospodarczych.

Austriacki rząd związkowy, mając na oku interes państwa, musi się domagać, ażeby przy manifestacjach publicznych funkcjonariusze publiczni uwzględniali zawsze polityczne stosunki republiki austriackiej z zagranicą.

Opublikowane dziś w pismach wyrazy ubolewania ze strony Austrii rządowi włoskiemu z powodu przemó-

wień, wygłoszonych onegdaj w Insbrucku i zwróconych przeciwko Włochom, wywarły w tutejszych kołach parlamentarnych wielkie wrażenie. „Die Stunde“ dowiadyuje się w tej kwestji, że przemawiał w Insbrucku profesor uniwersytetu Holt, który, wspominając o Tyrolu południowym, nazwał go obszarem zrabowanym. Także naczelnik Tyrolu Stumph zaznaczył, że Tyrolcy nigdy o Tyrolu nie zapomną i nigdy go zapomnieć nie mogą. Charakterystyczne jest, że inicjatorom tej nieostrożności zwrócili w swoim czasie jeszcze oficjalne sfery uwagę, aby zachowywali ostrożność i unikali wszelkich wyrażań i zwrotów, któreby mogły naruszyć przyjazne stosunki Austrii do Włoch. Demonstracja ta była dziełem szowinistów niemiecko - narodowych.

Odpowiedź Portugalji na notę Brianda

Lizbona, 17. 7. (PAT) Jak oświadczył minister spraw zagranicznych w wywiadzie prasowym, odpowiedź rządu portugalskiego na memorjał Brianda wyraża uznanie dla zasady ścisłej współpracy państw europejskich i wypowiada się za nieograniczeniem działalności Ligi Narodów i nie osłabianiem jej wpływów.

Równocześnie zaś Niemcy, uzyskawszy ewakuację Nadrenji, podjęli już oficjalnie ofensywę dyplomatyczną w kierunku zmiany istniejących granic. Mówi o tem niedwuznacznie odpowiedź niemiecka na znany memorjał Brianda, domagając się zmian w „ukształtowaniu politycznym kontynentu europejskiego“, oraz zrównania Niemiec z innymi państwami w dziedzinie zbrojeń. Sprawę tę omawia obszernie artykuł sen. Stanisława Kozickiego, który Czytelnicy znajdą na drugiej stronie pisma naszego.

Szerokie rzesze społeczeństwa wyrażają instynktownie groźące Polsce

niebezpieczeństwa i rozumieją, że jedynie naród, żyjący w stosunkach normalnych i uporządkowanych, może zdobyć się na tyle sił i energii, by przywrócić do równowagi życie gospodarcze i sporać zakusy wrogów zewnętrznych. Niestety, w tej właśnie dziedzinie jesteśmy świadkami groteskowego, a zarazem tragicznego zjawiska — oto w Polsce dzisiejszej najcięższą walkę wydano tym właśnie żywiołom, które reprezentują tężyznę naszego narodu. Miast jednoczyć społeczeństwo, wprowadza się w nie wszędzie ferment i rozbić, którego skutkiem jest to, że zapanała atmosfera wzajemnej nieufno-

ści, podejrzliwości i zniechęcenia, jak-najmniej sprzyjająca pozytywnej i twórczej pracy nad spotęgowaniem sił narodu.

Czyż może być zresztą inaczej, skoro cała gra, której świadkami jesteśmy, toczy się nie o interesy narodu i państwa, lecz o to, by pewni ludzie byli u steru rządów i by mogli się u niego utrzymać, choćby wbrew woli przygniatającej większości społeczeństwa?

Wzrost sił radykalnego Stronnictwa Chłopskiego

W wyniku ostatnich wyborów na Wołyniu i w okręgu Święciańskim przy których Stronnictwo Chłopskie zyskało 5 mandatów przewiduje się, iż klub sejmowy tego stronnictwa otrzyma jeszcze z listy państwowej 2 mandaty. Ogółem więc wybory uzupełniające do Sejmu zwiększyłyby stan posiadania Stronnictwa Chłopskiego o 11 mandatów.

Wzrost radykalizmu wśród chłopów to oczywisty skutek rządów pomajowych.

Zamknięcie nadzwyczajnej sesji Senatu

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.) Jak było do przewidzenia dziś tuż przed godz. 2 przybył do marszałka Senatu Szymańskiego, urzędnik prezydium Rady ministrów Paczucki i wręczył mu zarządzenie Prezydenta o zamknięciu nadzwyczajnej sesji Senatu.

Biskup prawosławny o prześladowaniach w Rosji

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.) Biskup Sergjusz, który został wydalony z granic Sowietów, ogłosił w prasie emigracyjnej rosyjskiej wywiad, w którym oświadczył, że w maju, w samem tylko więzieniu w Targowie znajdowało się 70 duchownych prawosławnych.

Były Metropolita moskiewski Krućki już 5-ty rok jest w więzieniu na bezludnej wyspie, na Oceanie Lodowatym. Władze sowieckie skonfiskowały sprzęty cerkiewne, zabrali nietylko złoto i srebro, ale również inne metale, wobec czego wierni wyrabiają sprzęty z drzewa.

Własne filje w Poznaniu

1. Stary Rynek 4, obok gł. odwachu,
2. Plac Bernardyński 5, w składzie kolonjalnym Rychtera,
3. Chwaliszewo 20/21,
4. Śródka, Ostrówek 15,
5. Główna, Kubicki, ul. Główna 114,
6. Tama Garbarska przy moście kolejowym (kiosk inwalidzki),
7. Sołacz, ul. Wołyńska narożnik ul. Podolskiej,
8. Jeżyce, Rynek 1,
9. Łazarz, Gutsch, ul. Matejki 39,
10. Łazarz, Adamczewski Leon, skład kolonjalny, Marsz. Focha 74,
11. Łazarz, skład papieru, M Focha 36,
12. Wilda, Zych, skład papieru, Wierzbicice 46, przy Rynku Wildeckim,
13. Św. Wojciech 26, narożnik Zaulek św. Wojciecha,
14. Pocztowa 20, w pobliżu pl. Nowomiejskiego,
15. Rataje, skład kolonjalny, Pelagja Łagoda,
16. Winiary, St. Kaczmarek, ul. św. Leonarda 2,
17. Rybaki, Bronisława Czypicka, ul. Kwiatowa 3, skład kolonjalny,
18. Pręcznica, Introligatornia i skład papieru, Pręcznica 11a.

Włosi w odpowiedzi na memorjał Brianda

Zasadnicze linje i hasła polityki włoskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 14 lipca.

Na pierwszy plan dyskusji włoskiej i europejskiej wysunęła się ostatnio odpowiedź rządu włoskiego na memorjał Brianda w sprawie Paneuropę. Tekst tej odpowiedzi znają czytelnicy z telegramów, podobnie jak dyskusję w prasie europejskiej na ten temat. Prasa niemiecka oraz część angielskiej (laburystyczna) pochwała wywody noty włoskiej bez zastrzeżeń. Zastanówmy się pokrótce nad jej treścią.

Rząd faszystowski, nie odmawiając współpracy w dziele, zainicjonowanem przez memorjał Brianda, przeprowadza krytykę dokumentu i czyni to tem skuteczniej, że porusza się — trzeba przyznać — na terenie bądź co bądź realnym, stawiając szereg propozycji, z których niejedna ma siłę dynamitu. W samej Francji dały się słyszeć głosy, że gdy memorjał Brianda obraca się w sferze ogólników, Mussolini wystąpił z faktami, które podważyły z gruntu projekt francuski i odkryły jego słabe strony. Sukces noty włoskiej w Niemczech jest znany. Niemcy nacjonalistyczne podpisały notę włoską obu rękami. Prasa włoska triumfuje i pisze o bankructwie polityki kartelistyczno-lokarniejskiej.

Można zatem powiedzieć, że nota włoska jakby uprzedziła to, co z pewnością zmianami przeprowadza nota niemiecka w odpowiedzi na memorjał Brianda. Tezy faszystowskie pokrywają się zatem z niemieckimi. Należało to przewidzieć.

Co w nocie włoskiej jest arcyprzejrzyste, to troska na każdym kroku, w każdej niemal linii o Ligę Narodów i obawa, żeby jej prerogatywy i stanowisko nie zostały pomniejszone przez nową organizację, proponowaną przez Brianda. Wychodzi na to, że Mussolini bierze w obronę Ligę Narodów przed Briandem. I tu złościwość argumentacji włoskiej nabiera szczególnego wdzięku, zwłaszcza gdy uprzytomnimy sobie to, co o Lidze w Italji mówiono się i pisało do niedawna. Ten zwrot ku Lidze jest wogóle wielce charakterystyczny w polityce włoskiej. Wystarczyło, iż we Francji w pewnych kołach akcje Ligi obniżyły się, aby równocześnie wzrosły dla niej uczucia i „bezinteresowna“ życzliwość w Italji.

Łatwy sukces zapewniło dalek nocie włoskiej wzięcie pod opiekę skrzydła narodów zwyciężonych. Polityka faszystowskich sfer kierujących jest w tym względzie dobrze znana. Hasła o „niesłuszności podziału na zwycięzców i zwyciężonych“ i „nieutrwalności traktatów“ uczyniły Italję faszystowską popularną w Niemczech, w Austrii, na Węgrzech, w Bułgarii. Nota włoska, domagając się „zniesienia jakiegokolwiek rozróżnienia na narody zwycięskie i zwyciężone“, wywała poniekąd otwarte drzwi, bo ta równość już istnieje, chyba że jeszcze ma nastąpić przekreślenie traktatów, ich zobowiązań politycznych, a więc obecnego statutu terytorjalnego Europy oraz zob-

wiązań finansowych. Kolejne urzędowe deklaracje włoskie przyczyniły się niemało do podniesienia nadziei niemieckich w kierunku obalenia klauzul politycznych traktatów. Należy więc zapytać, czy w Rzymie podnoszą też hasło uwolnienia Niemiec od obowiązku płacenia odszkodowań? Czy równość, o której wspomina nota włoska, ma być w ten sposób interpretowana? Bo Niemcy rozumieją ją właśnie w takim sensie.

Ale zapytajmy dalej, czy wszystko to przyczyni się do podniesienia interesów ekonomicznych włoskich, wstrząśniętych przez rany, zadane Italji w czasie wojny? Nie przypuszczamy, żeby solidarność włoska ze zwycięzonymi miała posunąć się tak daleko. Zarzut włoski, że Briand pominał Rosję i Turcję, bo do związku powinny należeć wszystkie państwa z uwagi na istotną zasadę solidarności wszystkich, jest nie tylko tem przysłowiowym lepszym, które bywa wrogiem dobrego, ale także gwoździem do trumny francuskiego projektu. W taki sposób Włochy zwalczają projekt Paneuropę, uważając go za formę zbliżenia francusko - niemieckiego, któremu polityka włoska jest bezwzględnie przeciwna.

Mniej więcej to samo da się powiedzieć o propozycji włoskiej rozszerzenia solidarności europejskiej na solidarność światową. Rozciągając projekt Brianda do wymiarów światowych i ulepsząc go do niebiosiężnego ideału doskonałości, zadaje mu nota włoska prawdziwy „colpo di grazia“, przeznaczony mimochodem do zjednania życzliwości Stanów Zjednoczonych.

Nie chodzi nam o obronę projektu Brianda, ale o stwierdzenie, jak spór francusko - włoski ciężki i ciężki będzie na położeniu międzynarodowym i utrudnia Francji jej politykę. Na szczęście oświadczenie Brianda w komisji spraw zagranicznych wprowadziło pewne odprężenie i stanowi pomysłną zapowiedź rozpoczęcia układów francusko - włoskich.

Pomijamy inne punkty noty włoskiej a przechodzimy do ostatniego, a zarazem najważniejszego t. j. kwestji bezpieczeństwa i rozbrojenia. Otóż, o ile nota włoska zdaje się tak bardzo troszczyć o interesy małych narodów, ich suwerenność, gwarancje ich niezawisłości i o to, żeby się „nie znalazły w pozycji niższości“, — o tyle istotną sprawę bezpieczeństwa chciałaby rozwiązać według antyfrancuskiej recepty: rozbrojenie, arbitraż, bezpieczeństwo, powołując się w tej mierze znowu na pakt Ligi Narodów. Przyczem rozbrojenie ma być fundamentem współpracy narodów europejskich i ich łączności moralnej. Nota włoska jest bardzo interesująca nie tylko jako odpowiedź na memorjał Brianda, ale także jako dokument, odzwierciedlający zasadnicze linje i hasła polityki włoskiej. S. M.

Odpowiedź polska

Senátor Stanisław Kozicki zamieszcza w „Gazecie Warszawskiej“ następujące bezwzględnie słuszne wywody:

Dnia 30 czerwca opuścili ostatnie oddziały wojsk francuskich Nadrenję, a dnia 15 lipca w odpowiedzi na memorandum p. Brianda wystąpiły Niemcy urzędowo, jasno i zdecydowanie z żądaniem rewizji postanowień terytorjalnych traktatu wersalskiego. Projektem „odważnej reformy“ nazywa nota niemiecka projekt zmiany „struktury Europy“, będącej wynikiem zwycięskiej wojny, skryształizowanym w traktatach, podpisanych w r. 1919.

Związek między dwoma datami — 30 czerwca i 15 lipca — nie jest przypadkowy. Między wydarzeniami powyższymi zachodzi związek przyczynowy. Trzeba było zaledwie dwa tygodnie czasu, by się okazało, że to, co miało być zakończeniem „likwidacji wojny“, stało się początkiem nowego okresu w dziejach Europy, okresu walki o zniweczenie następstw wojny, rozpoczętej w r. 1914, okresu, który — według wszelkiego prawdopodobieństwa — zakończyć się musi wojną nową.

Niemcy nie taili swych planów. Pisali o nich w gazetach, rozwijali je w przemówieniach. Lecz dopiero w dniu

15 lipca r. 1930 wystąpił z planem rewizji w dokumencie urzędowym, wobec państw europejskich, rząd niemiecki.

Wszystko, cobyśmy wobec tej historycznej enuncjacji niemieckiej powiedzieli lub napisali — byłoby słabe i blade. Odpowiedzią na akt niemiecki mogą być tylko czyny. Bo przecież jest jasne, że zmiana „struktury Europy“, to w pojęciu niemieckim zjednoczenie Niemiec i rozbióse Polski.

Jakie ma zadania polityka polska, już nie wobec dążeń odwetowych Niemiec, lecz wobec ich urzędowego żądania rewizji postanowień terytorjalnych traktatów z r. 1919?

Oto odpowiedź:

1) W Genewie we wrześniu. Zetrą się tam przy dyskusji w sprawie Unji europejskiej dwa stanowiska: francuskie, traktujące Unję, jako gwarancję obecnego stanu terytorjalnego w Europie, i niemieckie, traktujące Unję, jako narzędzie do zmiany „struktury“ terytorjalnej. Zadaniem polityki polskiej jest niedopuszczyć do kompromisowego pogodzenia tych dwóch stanowisk. Albo będzie Unja oparta o zasady postawione przez Francję, albo jej nie będzie wcale. Najdrobniejsze nawet zejście delegacji polskiej z tego stano-

wiska, byłoby wzięciem przez nią straszliwej odpowiedzialności przed historją za otwarcie furtki, umożliwiającej Niemcom wejście na drogę do realizacji ich zamierzeń rewizyjnych.

2) Na gruncie polityki wewnętrznej.

Przedewszystkiem konsolidacja wewnętrzna społeczeństwa wobec grozy niebezpieczeństwa zagranicznego. A dalej ustalenie i przeprowadzenie programu zachodniego, w dziedzinie gospodarczej, społecznej i wojskowej. Trzeba wzmocnić gospodarczo i społecznie prowincje zachodnie. Trzeba wzmoczyć żywioł polski na pograniczu zachodnim (jak najprędzej przekreślić układy z 31 października, będące, jak dziś jasno widać — wykroczeniem przeciw zabezpieczeniu granicy zachodniej). Trzeba mieć plan organizacji wojskowej, fortyfikacji granicy zachodniej i rozbudowy floty, co powinno znaleźć wyraz w budżecie na r. 1931/32.

3) Na gruncie polityki zagranicznej.

Cały system polityki zagranicznej Polski winien być przystosowany do faktu jawnie rozpoczętego ataku Niemiec na granice nasze. W systemie tym naczelne miejsce winien znaleźć nakaz: „pokój na wschodzie“. Zachowanie pokoju na wschodzie jest warunkiem skutecznej akcji obronnej na zachodzie.

Dotychczas różnie myślano i mówiono o polityce niemieckiej. Nota z dnia 15 lipca jest jednak chyba faktem, który musi przemówić do najłepszych i do najbardziej zamglonych złudzeniami głów.

Mamy wszystkie dane na to, by zamary niemieckie uniemożliwić; nie mamy powodu do niepokoju z powodu polityki niemieckiej. Lecz pod jednym warunkiem — jeśli sami nie będziemy tej polityce robili ułatwień, jeśli dobrowolnie nie będziemy wypuszczali z rąk atutów, jeśli sami nie będziemy kuli broni na siebie.

Kierownicy polityki niemieckiej wystąpili z nowymi postulatami, od których obecnie uzależniają „likwidację następstw wojny“, w związku z projektem Unji europejskiej, a za teren i narzędzie do przeprowadzenia swej „odważnej reformy“ uważają tę Unję właśnie. Oto dlaczego będzie miał tak wielkie znaczenie wrześniowy zjazd polityków europejskich w Genewie. W rękach przedstawicieli Polski spoczywają losy owej Unji. Trzeba jasno sobie zdać z tego sprawę i zrozumieć, że niema miejsca na dyplomacyzowanie, odkładanie i próby kompromisów. Albo będzie Unja oparta na podstawach zaproponowanych przez Francję, albo też nie będzie jej wcale — oto wskazanie dla polityki polskiej.

Japonja i Rosja na Dalekim Wschodzie

W chwili obecnej Japonja ma hegemonję nad północnymi prowincjami Chin i Mandżurji, ponieważ Rosja, naturalna jej przeciwniczka, jest zupełnie obezwładniona.

Po bezowocnej wyprawie do Petersburga markiza Ito, proponującego Rosji przymierze i podział wpływów na Dalekim Wschodzie, Japonja przeszła do obozu otwartych wrogów Rosji. Wojna rosyjsko-japońska w latach 1904—1905 była pierwszym etapem walki o wybrzeże Oceanu Wielkiego i o wpływ nad Chinami. Japonja, z jej ogromną, bo 70-cio milionową ludnością, jest zakutą w gorset wodny i kwestja przeludnienia jest dla niej problematem życia i śmierci.

W roku 1910 Japonja zagarnęła Koreę z jej 18-to milionową ludnością. W roku 1922 okazało się, że do Korei przyniosło się zaledwie około 300 tysięcy Japończyków i przeciwnie, około 500 tysięcy Korejczyków rozeszło się po Mandżurji, dzięki czemu Korejczycy zajęli strefę japońską. Wskutek tego Japonja stanęła wobec zagadnienia przygotowania sobie bazy kolonizacyjnej. Taką bazą jest przedewszystkiem archipelag Filipiński o przestrzeni 700 tysięcy kilometrów kwadratowych z 10-cio milionową ludnością, oraz Indochiny francuskie.

Japonja, pozbawiona ropy, żelaza i węgla, w swej walce o byt zmuszona jest szukać tego przedewszystkiem na Sachalinie oraz w Chinach i na rosyjskiej Kamozate. Korea przedstawia jedynie teren urzeczywistnienia zadań państwowych i politycznych, i w tym kierunku Japonja ją obecnie przygotowuje.

Od czasu wojny rosyjsko-japońskiej kadry armji zostały powiększone prawie dwukrotnie. W roku 1904 Japonja posiadała 125 tysięcy żołnierzy, obecnie ma ich 235 tysięcy. Na 500 tysięcy po-

BROWAR I SŁODOWNIA KOBYLEPOLE

Tow. z ogr. por.

Kobylepole pod Poznaniem
poleca swe znakomite piwa:

„Zdrój“
à la Prazdrój Pilzneński

„Kozieł“
à la Monachijskie

„Karamel“
piwo leczniczo-słodowe
na czystym cukrze

PORTER

DOSTAWA SZYBKĄ I RZETELNĄ

Tel. 1001—3192.

Pw 3505/6-29.113/4

borowych do wojska zostaje wcielonych zaledwie 100—110 tysięcy. Wskutek tego państwo ma możność doborzenia najlepszego elementu tak pod względem fizycznym jak i moralnym. Jako podstawę dyscypliny japońskiej, przyjęto stary kodeks rycerskości i honoru „Buzsido“.

Japonja posiada w Korei 2 dywizje (9 i 11) o pełnym składzie i wyposażeniu bojowym. Wobec tego, na wypadek wojny z Rosją, już w 4-ym dniu mobilizacji wojska japońskie będą mogły przekroczyć granicę rosyjską, ostanając dalszą koncentrację i transporty wojskowe. Z pośród 270 aeroplanów armja japońska posiada obecnie w Korei 160 aparatów, gdy ze strony rosyjskiej forteca Władywostok, mająca za zadanie przeciwdziałać japońskiemu lądowaniu i koncentrowaniu sił w Korei, jest zupełnie zrujnowana.

Japonja posiadała Władywostok od r. 1918 do 1922, w którym to roku — pod presją Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej — zmuszona była opuścić go. Opuszczając Japończycy wysadzili w powietrze artylerję forteczną, zaznając się jednakże z jej położeniem.

W związku z dzisiejszym swoim ustrojem państwowym, Rosja nie może przeciwstawić się powodzeniom Japonji za wyjątkiem propagandy, co jednak dla zdyscyplinowanego i pełnego dobrych tradycji narodu nie jest groźne. Dlatego też Rosja musi zdobyć się na większe wysiłki, by przeciwdziałać wpływow japońskiemu na północy. M. Pl.

Zaunius o Klajpedzie i o Pomorzu

Litewski minister spraw zagranicznych, Zaunius, wypowiedział się dziś wobec prasy na temat sytuacji politycznej w obszarze klajpedzkim. Poza tem poruszył on również kwestje i nas niezmiernie blisko obchodzące. Dr. Zaunius oświadczył m. in., że na najbliższej sesji Ligi Narodów wniesie skargę przeciwko Polsce z powodu niewypełnienia przez nią traktatu o małym ruchu granicznym. Litwa uczyni ze swej strony propozycje, idące w kierunku zapobieżenia raz na zawsze incydentom granicznym.

Dalej mówił minister Zaunius dosłownie: „Ewakuacja Nadrenji dała dowód, że Polska nie przedstawia dla Francji już dziś tego znaczenia, co dawniej. Może zająć taki wypadek, że po odzyskaniu polskiego korytarza przez Niemcy (??) będzie się wywierało na Litwę nacisk, ażeby Polsce zapewniła dostęp do morza. Jednakże Litwa za żadną cenę na to się nie zgodzi.“

Możemy uspokoić p. Zauniusa, że Polska również za żadną cenę nie odda Pomorza.

Zwiedzajcie
Międzynarodową Wystawę Komunika-
cji i Turystyki w Poznaniu
od 8 lipca do 10 sierpnia r. b.

Międzynarodowy raid awionetek

Lotnicy polscy w Berlinie

Berlin, 17. 7. (PAT). Jako pierwsza maszyna zagraniczna przybyła na tuł. lotnisko awionetka angielska Moth pilotowana przez A. S. Butlera, która wystartowała z Rotterdamu, lądując w Berlinie o godz. 16.05. Następnie przybył szereg maszyn niemieckich.

Zgodnie z przewidywaniami lotnicy polscy zaczęli nadlatywać kilkanaście minut po 7. Pierwszy przybył aparat P. 1. pilotowany przez Tadeusza Karpińskiego, drugi przybył aparat O. 9 pilotowany przez por. F. Żwirko, trzeci przybył na P. 2. p. Jan Bajana. Dalej przybyły jednocześnie trzy maszyny P. 4. p. E. Więckowskiego,

P. 5. p. Muśleńskiego, P. 3. St. Płończyńskiego. W dalszym ciągu przybyła maszyna O. 3. Z. Babińskiego. W międzyczasie przybył również samolot hiszpański T. 7. pilotowany przez p. Ansaldo. Dotychczas wycofało się z raidu szereg maszyn niemieckich, francuskich, jedna angielska i jedna hiszpańska. Ze strony polskiej żadnych wycofań nie zgłoszono. Przybycie dalszych maszyn spodziewane jest dziś przedpołudniem. Lądowanie polskich lotników skończyło się około 19.30. Lotnicy odbyli lot spokojnie mimo nieodpowiednich warunków atmosferycznych.

Wypadek lotnika

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.) Awionetka konstruktora Działowskiego, która wyleciała z Krakowa do War-

szawy, wylądowała koło Końskich nad Pilicą. Pilot Dziewianowski ciężko ranny. (w)

Skład drużyny polskiej

Skład drużyny polskiej jest następujący: piloci — Stanisław Płonczyński (mechanik Korbel), kpt. Więckowski (mech. sierżant Gajęcki), sierżant Muślewski (mech. sierżant Karpiński) — na awionetkach typu „RWD 2”. T. Karpiński (mech. inż. Drzewiecki), por. Żwirko (mech. inż. Wigura), por. Bajana (mech. sierżant Pokrzywka) — na awionetkach „RWD 4”. Kpt. Dudziński (mech. kpt. Wojciechowski) — na awionetce „PWS 8”. Kpt. Babiński (mech. inż. Karpiński) — na awionetce „PWS 50”. Por. Lewoniewski (mech. sierżant Wieman) — na awionetce „PWS 51”. P. Fr. Rutkowski (mech. M. Zawodniak — na awionetce „PWS 52”. Kpt. Chędgowd (mech. p. Rudzki) — i kpt. Orliński (mech. M. Balcerzak) — na awionetkach „PWL 5”.

Berlin, 17. 7. (PAT). Program lotu awionetek dookoła Europy został ustalony w sposób następujący:

Od godz. 9 dnia 16 b. m. do godz. 12 dnia 18 b. m. przybycie samolotów na lotnisko Staaken pod Berlinem. W tym samym czasie aż do godz. 17 dnia 19 b. m. — ważenie samolotów, znakowanie i przyjęcie przez kierownictwo lotu.

Dnia 19 b. m. o godz. 17 przelot wszystkich awionetek z lotniska w Staaken na Tempelhof. O godz. 18 przegład samolotów przez prasę i zaproszonych gości.

Dnia 20 b. m. pomiędzy godz. 9 a 10 rano start do lotu okrężnego. Etapy lotu prowadzą przez następujące miasta: Berlin—Brunświk (201 klm.), Brunświk—Frankfurt n/Meinem (273 klm.), Frankfurt n/M.—Reims (344 klm.), Reims—Calais (240 klm.), Calais—Bristol (309 klm.), Bristol—Londyn (452,5 klm.), Londyn—Calais (164 klm.), Calais—Paryż (245 klm.), Paryż—Poitiers (286 klm.), Poitiers—Pau (363,5 klm.), Pau—Saragossa (182 klm.), Saragossa—Madryt (288 klm.), Madryt—Sevilla (382 klm.), Sevilla—Madryt (382 klm.), Madryt—Saragossa

(286 klm.), Saragossa—Barcelona (250 klm.), Barcelona—Nimes (343,5 klm.), Nimes—Lyon (215,5 klm.), Lyon—Lozanna (160 klm.), Lozanna—Bern (77,5 klm.), Bern—Monachjum (335 klm.), Monachjum—Wiedeń (367 klm.), Wiedeń—Praga (255 klm.), Praga—Wrocław (206 klm.), Wrocław—Poznań (145,5 klm.), Poznań—Warszawa (286 klm.), Warszawa—Królewiec (281 klm.), Królewiec—Gdańsk (134 klm.), Gdańsk—Berlin (410 klm.).

Powrót pierwszych samolotów na lotnisko w Tempelhofie pod Berlinem spodziewany jest dnia 27 sierpnia o godz. 16-tej.

Berlin, 17. 7. (PAT). Jako pierwsza maszyna zagraniczna przybyła na tuł. lotnisko awionetka angielska Moth pilotowana przez A. S. Butlera, która wystartowała z Rotterdamu, lądując w Berlinie o godz. 16.05. Następnie przybył szereg maszyn niemieckich. Zgodnie z przewidywaniami lotnicy polscy zaczęli nadlatywać kilkanaście minut po 7. Pierwszy przybył aparat P. 1 pilotowany przez Tadeusza Karpińskiego, drugi przybył aparat O. 9, pilotowany przez por. F. Żwirko, trzeci przybył na P. 2. p. Jan Bajana. Dalej przybyły jednocześnie trzy maszyny P. 4. p. E. Więckowskiego, P. 5. p. Muśleńskiego, P. 3. St. Płończyńskiego.

W dalszym ciągu przybyła maszyna O. 3. Z. Babińskiego. W międzyczasie przybył również samolot hiszpański T. 7. pilotowany przez p. Ansaldo. Dotychczas wycofało się z raidu szereg maszyn niemieckich, francuskich, jedna angielska i jedna hiszpańska. Ze strony polskiej żadnych wycofań nie zgłoszono. Przybycie dalszych maszyn spodziewane jest dziś przedpołudniem. Lądowanie polskich lotników skończyło się około 19.30. — Lotnicy odbyli lot spokojnie mimo nieodpowiednich warunków atmosferycznych.

tu wojennego dwa statki szkolne amerykańskiej marynarki wojennej „Mendota” i „Champlain”. Okręty, na których kształcił się 105 kadetów, mają każdy pojemność 1975 tonn. Dowódcą jest komandor Harry G. Hamlet. Pohyt w Gdyni trwać będzie do dnia 20 bm. S. B.

Katastrofa lotnicza

Białogród, 17. 7. (PAT). Na wybrzeżu Dalmatyńskim spadł dziesiąt hydroplan wojskowy na dach jednego z domów. Pilot poniósł śmierć wskutek odniesionych ran. Stan obserwatora jest bardzo ciężki.

Rumuński min. komunikacji w zakładach H. Cegielskiego

W dniu wczorajszym w godzinach popołudniowych zwiedził Zakłady H. Cegielskiego bawiący w Poznaniu minister rumuński p. Manoilescu wraz z otoczeniem.

Z ramienia Ministerstwa Komunikacji Rzecz. Polskiej towarzyszył ministrowi rumuńskiemu dyr. p. Skupiewski, p. Strzetelski i inni. Wysocki goście byli oprowadzani po Zakładach przez dyr. p. Suchowiaka i p. dyr. Kreglewskiego.

Min. Manoilescu specjalnie interesował się budową parowozów i wagonów.

Po zwiedzeniu Zakładów i przyjęciu się odbywającym się montażowi w parowozowni, min. Manoilescu wyraził zdziwienie, że polski przemysł

taboru kolejowego, a w szczególności parowozów stoi na tak wysokim poziomie technicznym.

Wylosowanie książeczek P. K. O.

Warszawa 16. 7. PAT. W dniu 16 bm. odbyło się XVII ciągnięcie 1-szej serii książeczek na wkłady premjowane PKO, przy czym zostały wylosowane następujące numery: 112 3 192 3 507 4 363 5 231 5 744 6 452 8 955 9 295 10 519 11 834 13 073 13 709 14 650 14 969 16 093 18 625 19 993 20 407 21 000 21 066 21 555 22 079 23 561 24 883 25 114 25 474 30 035 30 204 30 492 31 112 32 048 33 222 34 152 34 543 34 580 34 595 35 058 35 100 35 439 37 834 38 108 38 236 38 823 39 085 39 701 39 711 40 227 40 424 41 081 41 160 41 314 41 442 41 831 42 991 43 859 44 026 44 050 46 738 47 023.

Ogólnopolski kongres właścicieli taksówek w Poznaniu

W dniu 20. bm. odbędzie się w Poznaniu, drugi ogólnopolski kongres właścicieli dorożek samochodowych, w którym weźmie udział około 200 delegatów z całej Polski.

Na kongresie omówiony będzie szereg spraw, związanych z eksploatacją dorożek samochodowych w Polsce, a m. in. sprawa ujednostajnienia typu taksówek w całym kraju, sprawa świadectw przemysłowych i podatków obrotowego i dochodowego, projekt państwowego funduszu drogowego, stosunek właściciela do kierowcy i odwrotnie, sprawa ubezpieczenia dorożek samochodowych, projekt założenia spółdzielni, zaopatrzonej stale w materiały pędne, oraz sprawa wewnętrznej reorganizacji związku przedsiębiorców.

Szacowanie remanentów

Według przepisów bilansowych, podyk-towanych zasadą t. zw. „prawdy bilansowej”, sprawa szczególnej wagi jest zachowanie przy szacowaniu przedmiotów majątkowych właściwej górnej granicy szacunku, gdyż w przeciwnym razie aktywa majątkowe mogłyby ulec przecenieniu, co, podnosząc iluzoryczną zdolność kredytową przedsiębiorstw, mogłoby narazić na niebezpieczeństwo wierzycieli. Z tego też powodu przepisy bilansowe ustaw handlowych zakazują bilansowania powyżej pewnych granic maksymalnych, nie ograniczają jednak przedsiębiorstw w bilansowaniu, obniżającym wartość aktywów. Ustawa o państwowym podatku dochodowym nie normuje bliżej poruszonego zagadnienia, natomiast rozporządzenie wykonawcze nakazuje oceniać przedmioty majątkowe według ustawy h. ndlowej i zwyczajów kupieckich. Dolną, t. j. najniższą granicą, na której oprzeć się może płatnik, bilansując przedmioty majątkowe, w szczególności t. zw. obiegowe (zapasy towarów), jest cena kosztów własnych. Jeżeli więc przyjmuje on ją jako podstawę dla szacowania remanentów, postępuje zgodnie z przepisami ustawy i rozporządzenia wykonawczego.

W praktyce wymiarowej pozornie uznaje się tę metodę szacowania, w rzeczywistości jednak utarła się zasada inna, a mianowicie uznaje się cenę kosztu własnego tylko o tyle, o ile ceny remanentowe są do 25% niższe od cen cennikowych, faktycznie pobieranych przy sprzedaży.

Podobna praktyka stanowi ograniczenie, nieuzasadnione przepisami ustawy, gdyż według jej postanowień, w całej rozciągłości potwierdzonych zresztą przez rozporządzenie wykonawcze, dla oceny remanentów majątkowych miarodajną podstawą winna być cena własnego kosztu, która stanowić może równocześnie najniższą dopuszczalną granicę. Ceny osiągnięte przy sprzedaży nie mogą wcale wchodzić w rachubę, gdyż szacowanie remanentów na ich zasadzie równoznaczne byłoby z doliczaniem do aktywów nierealizowanych jeszcze zysków, co sprzecznym byłoby z postanowieniami prawnymi, dotyczącymi bilansowania, lecz i z zasadą prawdy bilansowej. Oparcie szacunku remanentów na zasadzie cen kosztów iako dolnej granicy nie przyniesie żadnego uszczerbku interesom skarbu, ponieważ w następnym roku podatkowym, w którym towar wyjdzie z przedsiębiorstwa w drodze sprzedaży, ujawni się pełny zysk, co tem samem umożliwi także jego właściwe opodatkowanie.

Stwierdzić wypada przy tej sposobności, iż ani ustawa o podatku dochodowym, ani rozporządzenie wykonawcze nie precyzują bliżej, co rozumieć należy pod ceną kosztu własnego. W praktyce wymiarowej należałoby dlatego pod pojęciem ceny kosztu własnego rozumieć całokształt wydatków, które według przyjętych zasad bilansowych księgują się jako rozchód, bezpośrednio związany z nabyciem lub sporządzeniem towaru. W szczególności zatem cena kosztu przedmiotów, sporządzonych przez płatnika, obejmować musi cenę materiałów zużytych dla jego wytworzenia, koszty robocizny i inne wydatki, bezpośrednio łączące się z wytworzeniem przedmiotów bez doliczania jednak zysku, ogólnych wydatków administracyjnych i opłacenia kapitału własnego. (st)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.885 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.40 do 212.70 zł; gotówką 212.00 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 172.98 do 173.24 zł, gotówką 172.64 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 7. 1930. Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Popyt na pap. procent. trwa w dalszym ciągu.

Na rynku pap. procent. poszukiwano nadal 5% poz. konwers. przy słabej podaży po 55 proc., za 6 proc. listy żytnie płacono początkowo 22,25, pod koniec giełdy 22.— na większe transakcje. 4 proc. listy zast. konwert. handlowano po 42,50% w transakcjach. W 8 proc. listach dolarowych zupełnie brak materiału, wymieniano kurs 97,25 proc. w placeniu. Poza tem poszukiwano bez notowania 5 proc. premj. dolarowe po 60.—, natomiast notowano 4 proc. poz. inwestycyjną 110.— w oddaniu.

W akcjach bankowych wzgl. przemysłowych zauważa się również brak materiału, tak, że do notowania doszło tylko Brow. Grodziskim po 62.— i Goplana po 8.— w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 55% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 42,50 +.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22.— P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 110.— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł. za 1 akcję)

Browary Grodzkie 62.— P.
Goplana I—II em. zł. 8.— P.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 17. 7. 1930 r.

Waluty Góiówka

Dolary St. Zjedn. tr: —

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,56	124,87	124,25
Holandia	358,75	359,65	357,85
Gdańsk	173,30	173,73	172,87
Londyn	43,36	43,47	43,25
Nowy Jork	8,902	8,922	8,882
Nowy Jork kabeł	8,914	8,934	8,894
Paryż	35,08	35,17	34,99
Praga	26,42 ^{3/4}	26,49 ^{1/2}	26,36
Szwajcaria	173,28 ^{1/2}	173,71 ^{1/2}	172,85 ^{1/2}
Wiedeń	125,92	126,23	125,61
Włochy	46,69 ^{1/2}	46,81 ^{1/2}	46,57 ^{1/2}
Berlin	212,82 ^{1/2}		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. 112,00
5% poz. premj. dol. 63,25
6% poz. dol. 78,50

Akcje w złotych:

Bank Polski 0,00—166,00
Bank Zachodni 0,00— 72,00
W. T. F. Cukru 0,00— 30,50
W. T. Wegla 0,00— 40,00
Modrzejów 0,00— 8,75

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.
reszta za 100 kg.

Berlin, 17. 7. 1930.

Pszen. march. od st. załad.	0,00— 0,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march. od stacji załad.	172,00—177,00
72 kg.	
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	172,00—192,00
Tendencja mocna.	
Jęczmień ozimina nowa	160,00—172,00
Tendencja mocna.	
Owies march. od stacji załad.	179,00—187,00
Tendencja osłabiona.	
Mąka pszenna	32,50—40,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	23,00—25,70
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	10,50—11,00
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	10,50—11,00
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	26,00—30,00
Groch dr. jadalny	24,00—27,50
Groch pastawny	19,00—20,00
Peluszka	22,00—24,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Łubin niebieski	19,00—20,00
Łubin złoty	24,00—26,00
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	15,80—16,50
Wytloki suche krajowe	8,50— 9,25
Srót Soja	14,00—15,10
Płatki ziemniaczane	16,20—16,80
Ziemniaki march. nowe	0,00— 5,00

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 17. 7. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę 46,85—47,05
Noty wielkie 46,725—47,125

Ogólna tendencja mocna.

Z konwentu seniorów sejmiku śląskiego

Katowice, 17. 7. (PAT). Wczoraj odbyło się posiedzenie konwentu seniorów sejmiku śląskiego, na którym przedstawiciele trzech klubów mianowicie Ch. D., P. P. S. i klubu niemieckiego, przedstawiciele na piśmie p. marsz. Sejmu Wolnemu, swoje stanowisko wobec konfliktu. P. marszałek Wolny przedstawił to pismo p. wojewodzie Grażyńskiemu.

Czy konfiskata wystarczy?

Katowice, 17. 7. (PAT). Sąd Powiatowy w Katowicach skonfiskował nr. 14 czasopisma „Wolność i Sprawiedliwość”, za artykuł p. t. „Zgon ks. biskupa Liseckiego”, uwłaczający pamięci zmarłego Biskupa.

Prez. Mościcki doktorem „honoris causa” Uniwers. w Tallinie

Warszawa, 17. 7. (PAT) W czasie pobytu P. Prezydenta Rzeczypospolitej w Stolicy Estonji, co nastąpiło ma w początkach przyszłego miesiąca, nadany ma być P. Prezydentowi tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu w Tallinie. W roku bieżącym tytuł taki nadał Uniwersytet Warszawski prezydentowi Estonji. p. Strandmanowi.

Wizyta floty amerykańskiej

Gdynia, 17. 7. (Tel. wł.) Dziś rano przybyły z wizytą do tutejszego por-

**W pierwszych
10-ciu latach**
winna każda matka dziecko swe myć
i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego
**MYDŁA
DLA DZIECI NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne,
gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości
wiele kłopotów o zachowanie dobrej
cery. Mydło Nivea jest wyrabiane
według przepisów lekarskich specjalnie
dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

**Światła, powietrza i słońca! a do tego
KREM NIVEA**

W ten sposób otrzymamy zdrową i wspaniale opaloną skórę.
Postępujemy tak również w dni pochmurne, ponieważ już wiatr
i świeże powietrze przyczyniają się do opalenia skóry. Ciało
winno jednakże być suche, jeśli wystawia się je na bezpośrednie
działanie słońca. Nie zapominajmy o poprzednim
natarciu kremem Nivea, w ten sposób bowiem usuwamy nie-
bezpieczeństwo bolesnego, spalenia skóry. Nivea krem jest
jedynym kremem, zawierającym euceryt. Na tem właśnie
polega jego skuteczność.

Tubki po Zł. 1.35 i 2.25 | Pudełko po Zł. 0.40, 0.75, 1.40 i 2.60
Wyrób krajowy firmy PEBEKO, sp. z o. odp. w Katowicach

Manifestacje antyfrancuskie w Indo-Chinach

Paryż, 17. 7. (Tel. wł.) Według nadchodzących z Saigona wiadomości, doszło z powodu święta narodowego Francji do krwawych starć między tubylcami a francuskimi oddziałami wojsk kolonialnych. Na kilka dni przed 14 lipca niewykryci sprawcy mieli rozdawać wśród ludności ulotki treści rewolucyjnej, nawołujące mieszkańców do gremjalnego wstrzymania się od wzięcia udziału w uroczystościach związanych z dniem na-

rodowego święta. Wieczorem patrolujący oddział wojska napotkał się na przedmieściu z tłumem złożonym z kilkuset tubylców, wśród których na widok żołnierzy padły wrogie okrzyki dla Francji. Gdy na rozkaz rozjechała się tłum zaczął przybierać coraz groźniejszą postawę, ze strony wojska padła salwa karabinowa. 3 manifestantów zostało zabitych, kilkudziesięciu jest rannych.

IV sejmik Zjednocz. Zaw. Polskiego

Czwarty Sejmik Z. Z. P., odbyty w Poznaniu, w dniach 7. i 8. bm., rozpoczął się nabożeństwem w kościele Katarzynek. Mszę św. odprawił ks. prob. Pyszkowski z Dąbrowki Kości, który też od ołtarza wygłosił okolicznościowe przemówienie. Pieśnią „Serdeczna Matko” zakończono nabożeństwo.

Obrazy pierwszego dnia.

O godz. 10.30 przed poł., dnia 7 lipca, prezes Zarządu Centralnego p. Mańkowski zagaja wstępnym przemówieniem Sejmik, oddając hołd tym członkom ZZZP, którzy odeszli już w zaświaty, a których pamięć wszyscy delegaci uczcili powstaniem z miejsc.

W dalszym przemówieniu powitalnym p. prezes podkreśla znaczenie narodowego i katolickiego ruchu robotniczego, poczem wita serdecznie przedstawicieli Zjedn. Zaw. Polskiego w Niemczech, prezesa p. Kołpackiego, którego zebrani darzą rzesistami okłaskami, jak również przedstawicieli Z. Z. P. Wolnego Miasta Gdańska. W dalszym ciągu wita wszystkich delegatów i reprezentantów.

Następnie p. Kołpacki, imieniem setek tysięcy rodaków wyraża żale, znane delegatom z przedostatniego Sejmiku, a które wyrażają się w trosce o byt i dusze setek tysięcy Polaków, pozostałych w państwie obcym.

Przywózcę Wam pozdrowienie od rozbitków-tulaczy — mówi p. Kołpacki — którzy wnieśli dzierżawę sztandar narodowy wśród obcych, a dla Sejmiku życzenia pomyślnych obrad dla dobra i szczęścia polskiego ludu, szczęścia Ojczyzny. Dalej stwierdza mowa w swem przemówieniu, że w Niemczech znajduje się tylko jedna polska organizacja robotnicza — Zjednoczenie Zawodowe Polskie, z liczbą zorganizowanych 8.000, oprócz tego — 700 inwalidów.

W dalszym ciągu przemawiają jeszcze ks. Pyszkowski i pos. Pawlak z Torunia. Regulamin obrad przedłożony przez przewodniczącego przyjęto jednogłośnie z zastrzeżeniem co do czasu przemówień nad sprawozdaniem Zarządu Centralnego.

Z kolei wybrano 3 członków do prowadzenia urzędowego protokołu w osobach pp.: Pawlaka, Porazińskiego i Sobkowiaka. Przewodniczący stwierdza, że IV Sejmik Z. Z. P. został legalnie zwołany zgodnie ze statutem i jest prawomocny.

Nastąpiły wybory komisji: mandatowej, statutowej, komisji matki, redakcyjnej i porozumiewawczej.

Po stwierdzeniu delegatów w liczbie 86, prezes Mańkowski odradza zebranie do dnia następnego. Wszystkie komisje natomiast obradowały w godzinach popołudniowych.

Drugie dni obrad.

Przewodniczący otwiera obrady o godz. 9-tej, udzielając głosu p. Jakubowiczowi w imieniu Komisji Mandatowej, który wymienia delegatów poszczególnych związków w liczbie ogólnej 86.

Przystąpiono do sprawozdania zarządu, które zdaje jako pierwszy prezes Mańkowski, który mówi o ogólnej sytuacji gospodarczej. Ścisłe sprawozdanie z działalności Zarządu Centralnego za okres prowadzący, poleca delegatom w broszurce, wydanej drukiem. „Biorąc niedomaganie pod uwagę — mówi sprawozdawca — gospodarka nasza nie ustępuje ogólnie innym państwom. Osłabiamy się niebezpiecznymi krokami politycznymi. Wiążemy się często z takim czy innym kierunkiem politycznym. Zmierzymy raczej siły nasze, czy jesteśmy zdolni zmniejszyć wielką ilość bez-

robotnych. Wątpię, czy gdziekolwiek w państwie, w dzisiejszych warunkach gospodarczych, istnieje związki zawodowe, zdolne do zaspokojenia potrzeb członków, a szczególnie bezrobotnych.”

Przechodząc do działu zewnętrznego, mówca wyraża ubolewanie, że wpływ Z. Z. P. z braku odpowiedniego nacisku na władze prowadzący, kurczy się nieproporcjonalnie, gdyż coraz mniej współpracuje z prawodawstwem przedstawicielstwo robotników. Rząd każdorazowy nie służył nam należycie. Nie możemy przemilczeć i pochłaniać dyktatury. W dziedzinie ubezpieczeń społecznych, opłacanej przez pracowników, skupia się zarząd i kontrola kapitału w jednym ręku. Nie wprowadzenie równych ubezpieczeń w Polsce jest złe. Wina to rządów. Niedostateczne jest również ubezpieczenie naszych wychodźców we Francji. Kapitały z dzielnie dobrze płacących składki, do instytucji społecznych, odpływają do innych dzielnic. Wprawdzie większych zamachów na zdobycze socjalne robotników nie było, jednak usuwanie zaśluzonych działaczy i wprowadzanie na ich miejsce pułkowników nie odpowiada duchowi demokracji.

Będziemy stać twardo na straży ruchu narodowo-chrześcijańskiego. Chcąc uchronić społeczeństwo przed zarazą bolszewicką, musimy się jednoczyć. Błada robotnikom, którzy w radykalnym idą kierunku. Wiem, że jeżeli nadal będziemy współpracować w ruchu narodowym, stworzymy bastion nieprzebijany ani przez bolszewizm, ani przez socjalizm.

Pragniemy, by bezzwłocznie stworzono jednolity front robotniczy, oparty o zasady chrześcijańsko-narodowe.

Niech nam będzie przykładem „Sokół” w Polsce i zagranicą, który umie bez poparcia czynników państwowych, rozwijać się, łączyć i postępować należycie. Również wzorem nam jest Związek Kół Śpiących w Polsce, jako też wszystkie towarzystwa polsko-katolickie.

Z sympatją odnosimy się do Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie, jako czynnika, regulującego pracę i konkurencję państw. W kwestjach podatkowych jesteśmy zdania, że podatek płacić winien każdy pracownik czy posiadacz w należytym stosunku do swych dochodów.

Z wszystkiego wynika jasno, że rząd obecny nie ma silnej ręki i odwagi. Puszczamy bowiem w obieg weksle, których wykupić nie jest w stanie. Musimy przyznać za dumą, że dzieło, które dokonuje się w Gdyni, jest wielkim wysiłkiem gospodarczym nie tylko rządu, lecz całego społeczeństwa. Nasze związki zawodowe prosperują dobrze, mimo ucisku gospodarczego i mimo nieprzyjaznego stanowiska, jakie zajmują wobec nich władze nasze.”

Po przemówieniu swem udziela przewodniczący głosu członkowi Komisji Rewizyjnej p. Roszakowi. Nie podaje on szczegółowych cyfr, ponieważ bilans ukazał się w osobnym sprawozdaniu. P. Roszak stwierdza, że finanse prowadzone były należycie i stawia wniosek o udzielenie Zarządowi pokwitowania. W dyskusji nad sprawozdaniem przemawiali: pp. Brzeskot, Przybył, Fiske, Kowalczyk, Sieczko, Müller, Pawlak Walenty, Jankowski i Bielski z Warszawy, oraz p. Śródka z Łodzi.

O godz. 13.15 zarządza przewodniczący przerwę obiadową.

Obrady popołudniowe drugiego dnia.

Punktualnie o godz. 15. przewodniczący zagaja obrady, poczem odpowiada zbiorowo na postawione w dyskusji pytania. Nastąpiło udzielenie absolutorjum ustępującemu zarządowi.

Zmianę statutu referuje p. Jankowski. Zmiany wyrażają się w sposobie wyboru do Rady, oraz jej Wydziału. Statut składa się z 16-tu części i 37-miu paragrafów. Po

szczegółowej dyskusji, statut w całości przyjęto. Przemawia jeszcze p. Kołpacki z Bochum, na temat stosunku prawnego do b. ubezpieczonych w kasach knapszafowych w Niemczech, — obecnych obywateli polskich.

W końcu uchwalono 6 rezolucyj, które podamy osobno.

Następuje wybór Rady w następującym składzie: Grajek Michał, Urbańczyk Antoni, Pietrzak Jan, Walecki Michał, Brzeziński Jan, Hoppe Antoni, Kowalczyk Antoni, Leśniewski Leon, Malinowski Walenty, Poraziński Franciszek, Müller Wojciech, Stępiński Ignacy, Roszak, Przybył Szymon, Brzeskot Jan, Lenzion Antoni, Dziekoński Wacław, inż. Łopuszański Mieczysław, Nowakowski Piotr, Budniak Michał, Trzebiński Kazimierz, Szymanowski Stanisław, Witkowski Tadeusz, Zimny Grzegorz, Mańkowski Fr., Jankowski Jan, Przybył Andrzej, Jakubowicz Józef, Bernatowicz Edmund, Nader Mikołaj, Pawlak Wojciech.

Prezes Mańkowski dziękuje delegatom i zamyka obrady Sejmiku o godz. 19. hasłem „Szczęść Boże”, oraz okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Tuż po Sejmiku zwołane zostało zebranie członków Rady celem wyboru Wydziału, zgodnie z uchwalonym statutem Z. Z. P. Wybrani zostali: jako prezes Rady i Wydziału Mańkowski Fr., jako wiceprezesi: pp. Jankowski z Warszawy i Leon Leśniewski, jako sekretarz Józef Jakubowicz, jako skarbnik Andrzej Przybył, jako dalsi członkowie Grajek Michał i inż. Łopuszański Mieczysław.

„Szczerze” na gruncie państwowości polskiej?...

„Posener Tageblatt” zabiera głos ponownie, tym razem w wstępnym artykule, i zapewnia wszystkich, że stoi szczerze na gruncie państwowości polskiej. Zapewnienie „szczerze” to stoi niewątpliwie w związku z groźącym „Tageblattowi” procesem karnym. Jeżeli chodzi o nasze przekonanie, to my w „szczerze” „Pos. Tageblattu” nie wierzymy, bo nie wierzymy, by jego program odchyłał się od linii dążeń politycznych całego narodu niemieckiego, którym obecnie dał już oficjalnie wyraz rząd niemiecki w odpowiedzi na briandowski projekt Paneuropy. Niechaj w tę „szczerze” „Tageblattu” wierzą naiwni.

Jak się dowiadujemy, przeciwko „Pos. Tageblattowi” wdrożono już postępowanie karne, i to — z przyczyn prawno-formalnych — nie o zdradę stanu, lecz o grubą wybrak.

Studenci lwowskiej w nielące

Jak podaje „Ziemia Przemyska”, jednym z najgorliwszych „sanatorów” na gruncie przemyskim jest burmistrz Krogulecki, mniej dbały o miasto, które tonie w długach i w brudach, niż o „swoją posadę”. Pan burmistrz Krogulecki pobiera dwie pensje (magistracką i radziecką), samochodem, stanowiącym własność gminy, po całym powiecie z rodziną jeździ, i dobrze mu się dzieje, bo przecież wszędzie chwalił pana Piłsudskiego i radosne rządy pomajowe.

„Ziemia Przemyska” przytacza jeden znamieny obrazek z urzędowania p. Kroguleckiego.

Oto rokrocznie elektrownia przemyska przyjmowała na płatną praktykę paru studentów politechniki lwowskiej. Tymczasem w roku bieżącym p. burmistrz Krogulecki wszystkie podania o przyjęcie na praktykę w elektrowni kazał odrzucić, a gdy go pytano, czemu tak, odpowiedział:

— „Studenci politechniki lwowskiej są przeciwnikami marszałka Piłsudskiego, więc dopóki ja będę w Przemysku burmistrzem, żaden z nich praktyki w elektrowni nie otrzyma.”

Zarządzenie p. Kroguleckiego spotkało się z żywym oburzeniem wśród społeczeństwa przemyskiego.

PODZIĘKOWANIE.
„RADIUMCHEMA” Jachimów - St. Joachim-
sthal, Jen. Przed. Lwów, Ujejskiego 6.
Z przyjemnością donoszę Wpanom, że okład
radowy „RADIUMCHEMA” jest jedynym z
licznych przeze mnie stosowanych środków przeciw
zapaleniu nerwów i mięśni, który przyniósł mi
nadzwyczajną ulgę.

Przed zastosowaniem kompresu radowego
„RADIUMCHEMA” zmuszoną byłam leżeć w
łożku, gdyż chodzić wcale nie mogłam i każdy
ruch sprawiał mi ból. Wszystkie inne środki
były bez skutku. Wobec tego, iż dzięki okłado-
wi „RADIUMCHEMA” zupełnie się wyleczy-
łam i znowu mogę swobodnie chodzić i wrócić
do pracy normalnej, wyrażam tą drogą serdecz-
ne podziękowanie za skuteczne i dobre okłady.
(—) Marja Marczyńska, Lwów, ul. Sódowa 4
nr 2403

Przed dziesięciu laty

17 lipca

Front południowo-wschodni. 6 armia: W rejonie Husiatyna 54 pułk piechoty, po trzykrotnym kontrataku, odrzucił nieprzyjaciela, który chwilowo zawiadnął miasteczkiem i zajął z powrotem pozycje na wschodnim brzegu Zbrucza. Również na południe od Krzemieńca odparła 13-a nasza dywizja szereg gwałtownych ataków.

Na odcinkach 2-ej i 3-ej armji nad Styrem bez zmian.

Front północno-wschodni. Na Polesiu bez zmian. Na linii kanału Ogińskiego oraz na wschód od Baranowicz i Nowogródka oddziały nasze ustępują wśród utarczek z napierającym nieprzyjacielem.

W 1-ej armji nieprzyjaciel sformował rzekę Gawję i po całodziennych walkach, w których 1-a dywizja litewsko-białoruska pod dowództwem gen. Rządowskiego odparła niezliczone natarcia — zajął pod wieczór Lidę.

Nasz pociąg pancerny „Lis-Kula” przebił się pod ogniem artylerji i karabinów maszynowych przez Lidę. Pociąg pancerny „Boruta” został odcięty.

Nominacja biskupa czeskiego w Stanach Zjedn.

(KAP) Organ katolików czechosłowackich „Naszinec” podaje z dnia 13 b. m., że Ojciec św. mianował ks. Ludwika Kuczerę, narodowości czeskiej, biskupem Lincolńskim w stanie Nebraska A. P.

Przy tej okazji pismo powyższe opisuje długie starania i wysiłki kolonji czechosłowackiej w Stanach Zjednoczonych w celu uzyskania od Stolicy Apostolskiej biskupa własnej narodowości dla większych skupień czechosłowackich. Memorandum o położeniu religijnem Czechosłowaków było składane czterokrotnie Stolicy Apostolskiej w latach: 1919, 1920, 1927, 1929.

W dalszym ciągu pismo wyraża wdzięczność Stolicy Apostolskiej za przychylenie się do prób i potrzeb emigracji czechosłowackiej, składa następnie podziękowanie za poparcie sprawy wybitnym prałatom Kurji Rzymskiej i Czechosłowacji, a w końcu Polakowi ks. biskupowi Dubowskiemu za złożenie przychylniej opinji o emigracji czechosłowackiej po powrocie ks. biskupa z podróży do Stanów Zjednoczonych.

Polepszenie stanu Kościoła w Meksyku

(KAP) Kościół w Meksyku powraca stopniowo do swych dawnych praw. Widomym tego znakiem jest stanowisko prasy, która nie tylko ogłasza listy pasterskie biskupów, ale opatruje je przychylnymi komentarzami.

Wygności biskupi z Guadalajara, Durango i Huejutla powrócili do swych diecezji. Zwolniono również z więzienia trzech księży, oskarżonych o udział w ostatnim zamachu na prezydenta, gdyż z przeprowadzonego śledztwa przekonano się, że zamach miał podłoże czysto polityczne.

Manifestacje antypolskie w Sztumie, Malborku i Olsztynie

Przedstawiciel rządu pruskiego p. Rathenau atakuje obecne granice polsko-niemieckie i zapowiada walkę z żywiołem polskim w Prusiech

Prasa niemiecka zamieszcza obecnie bliższe szczegóły o niemieckich uroczystościach plebiscytowych, które odbyły się w Sztumie, Malborku i Olsztynie. Uroczystości te zaaranżowano z wielką pompą, ściągając do tych miast liczne rzesze ludności niemieckiej z okolicznych powiatów, a także delegacje z gębi Rzeszy Niemieckiej.

W piątek, 11. b. m., odbył się obchód plebiscytowy w Sztumie. Na obchód ten sprowadzono specjalnym pociągiem 600 członków organizacji „Heimattreue Ost- und Westpreusser”, zamieszkałych w gębi Niemiec, głównie w Nadrenji i Westfalji. Właściwa uroczystość odbyła się w sali powiatowej, gdzie wygłoszono szereg przemówień. Odczytane zostały depeche z życzeniami od prezydenta Hindenburga, premiera pruskiego Brauna i prezydenta senatu gdańskiego p. Sahma (l). „Deutsche Allg. Zeitung” w sprawozdaniu swym stwierdza, że w specjalnie gorących słowach zredagowana była depecha p. Sahma, którą przyjęto z wielkim aplauzem.

Przemawiali m. in. hr. Baudissin, były niemiecki komisarz plebiscytowy, a obecnie prezes „Ostschtzsbundu”, — dalej znany polakożerca Max Worgitzki z Olsztyna, który kierował akcją plebiscytową na Mazurach i Warmji, wyższy radca regencyjny Hoffmann i przedstawiciel pruskiego ministerstwa spraw wewnętrznych, radca ministerjalny dr. Rathenau. Przemówienie p. Rathenau wyróżniało się specjalnie prowokacyjnym tonem. P. Rathenau z niesłychaną perfidią próbował zwać na Polskę odpowiedzialność za ostatnie zajęcia graniczne — i twierdził, że Polska uprawia szpiegostwo „lotnicze” na terytorjach pogranicznych, czego dowodzą rzekomo przeloty polskich lotników nad terytorjum wschodnio-pruskim. W końcu p. Rathenau oświadczył, że przyczyną całej nędzy Prus Wschodnich i wszystkich powikłań jest obecna granica polsko-niemiecka.

Dnia następnego, to jest w sobotę, odbył się obchód plebiscytowy w Ma-

borku. Na obchód ten zjechali znów ze Sztumu „heimattreuerzy”, przybyli z gębi Niemiec. Obok „heimattreuerów” z Prus Wschodnich i Zachodnich przybyły też delegacje „heimattreuerów” kłajpedzkich, gdańskich, a nawet sudeckich (z Czechosłowacji). Odbył się pochód do pomnika plebiscytowego, na którym widnieje napis „Kraj ten pozostanie niemieckim” („Dieses Land bleibt deutsch”).

Pod pomnikiem przemawiali landrat dr. Ulmer z Kwidzyna, który domagał się „oswobodzenia” marchii wschodniej — dalej burmistrz Malborka, renegeat Pawełek, b. komisarz plebiscytowy hr. Baudissin i inżynier Scheunemann z Essen.

Na niedzielę wszystkie te osobistości wraz z „heimattreuerami” zjechały do Olsztyna. O tamtejszym obchodzie zamieszczamy poniżej relację naszego korespondenta olsztyńskiego. Tu tylko zaznaczamy, że w Olsztynie popisywał się znów przedstawiciel rządu pruskiego, wspomniany już p. Rathenau. O jego enuncjacjach na temat granicy polsko-niemieckiej doniosły już depeche. Niezależnie jednak od tego p. Rathenau napadł na Polskę za rzekomo sztuczne wytwarzanie narodowości polskiej w Prusiech Wschodnich.

„W Prusiech Wschodnich — mówił p. Rathenau — nie chodzi o walkę między góscielami kultury niemieckiej i polskiej, jaka toczy się np. na Górnym Śląsku, ale chodzi o dusze tych, których Polacy bezprawnie zaliczają do swej narodowości i których dopiero pragną pozyskać. Prawdziwa polska mniejszość korzysta tu, jak i w całym państwie, z wszelkich praw (!) Tam jednak, gdzie podejmuje się próbę wyhodowania dopiero mniejszości narodowych, przyciągnęła ku sobie odłam ludności, które nie chcą należeć do mniejszości — tam ustaje uprawniona ochrona mniejszości”.

Perfidne enuncjacje p. Rathenaua traktowane są jako zapowiedź dalszego zaostrzenia kursu eksterminacyjnego wobec ludności polskiej w Prusiech.

Szczegóły manifestacji w Olsztynie — Niesłychane enuncjacje przedstawiciela rządu Rzeszy, Tislera

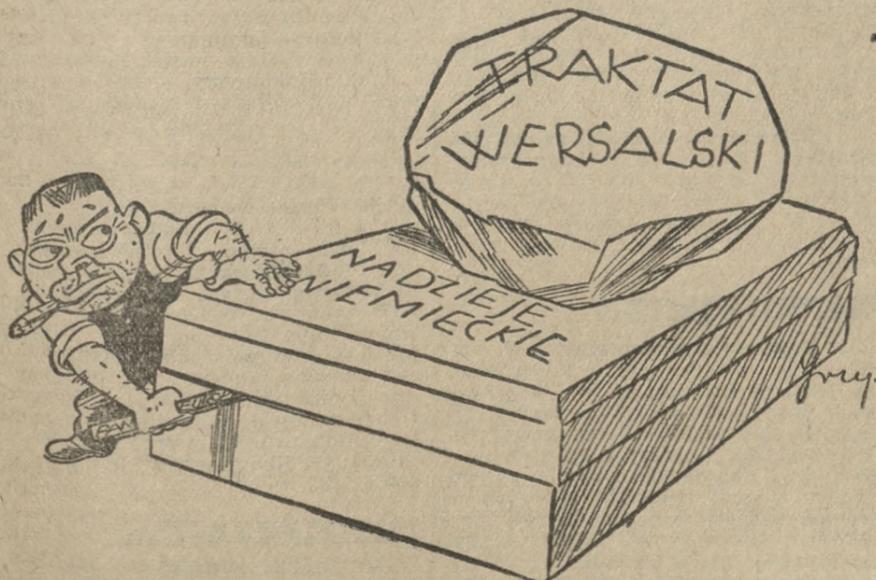
Olsztyn, 15 lipca. Niedzielną manifestacją plebiscytową w Olsztynie została obwarta pochodem, który o godz. 12 wyruszył z rynku końskiego do pomnika plebiscytowego. Przy „Treudanku” przyłączyli się do pochodu dygnitarze olsztyńscy i zamiejscowi. Bezpośrednio za nimi kroczyły dzieci, a dalej organizacje, sikawki miejskie oraz długi rząd tramwajów. Pochód został powiększony przez 3.000 sportowców, którzy w trzech oddziałach wkroczyli do miasta, przemarszowali wzdłuż w ostatnich dniach wzdłuż : wszcz były teren plebiscytowy.

Przy pomniku odśpiewano najpierw pieśń „Deutschland, du mein Vaterland”. Następnie wszedł na mównicę kierownik „Heimattienst”, Max Worgitzki. Mówca streścił historię plebiscytu na Mazurach i Warmji, a potem z irtacją mówił o manifestacji polskiej w Dziadówie, którą urządzili rodacy z Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej oraz korporacja „Masovia”. Następny

mówca, b. komisarz plebiscytowy baron v. Gayl, mówił o swoich przeżyciach w czasie plebiscytowym, potracając również o sprawę polskiego Pomorza. Po nim wygłosił gwałtowne przemówienie przedstawiciel rządu Rzeszy, prezydent Tisler. Powiedział on m. in.:

„...rany, z powodu których krwawią Prusy Wschodnie, jeszcze nie są zagojone. Wprawdzie kraina ta została niemiecka, lecz nowe nieszczęście nad nami zawisło. Coraz bardziej staje się jasnym, jak fatalną jest dla nas rzeczą, że nas odcięto od Rzeszy. Nie możemy żyć, jeśli ciało mamy porozrywane. A jednak żyć chcemy. Dlatego musimy się domagać, żeby korytarz zginął. Przed kilkunastu dniami uwolniony został Ren. Pieśni i dzwony niemieckie rozbrzmiewają na zachodzie. Ren jest rzeką losów niemieckich na zachodzie, Wisła zaś jest rzeką niemiecką na wschodzie. Ona znowu musi stać się rzeką niemiecką. Dlatego wytknąć musimy sobie jako cel, żeby droga z Prus Wschodnich do Rzeszy prowadziła tylko przez ziemię niemiecką”.

Pomalutku — aż do skutku!

Niemiec: Cał po cału nie mi się może kamyczek rzucić

W KRAJU I ZAGRANICĄ

nie ma nic lepszego jak

Fote

woda koloniska

Fote

wody kwiatowe

J. & S. STEMPNIWICZ POZNAŃ

P. W. 3504-13/42

Ostatnim mówcą był wyższy radca regencyjny dr. Bolle. Po przemówieniach dzieci szkolne, które zresztą między sobą mówiły po polsku, przysięgać musiały, że pozostaną wierne „Vaterlandowi”.

Po uroczystościach przy pomniku plebiscytowym odbyły się na placu sportowym w Jakobstahl popisy lekkoatletyczne, urządzone przez „Kreisverband für Leibesübungen”. W zawodach brało udział 1.000 osób obojga płci. „Heimattienst”, który wspomnianą organizację otacza szczególną opieką, rozdawał zwycięzcom różnorakie nagrody.

W związku z obchodem odbyło się też otwarcie wystawy „Niemieckiego Wschodu” w salach „Treudanku”. Wystawa obejmuje trzy działy. Dział pierwszy jest poświęcony Prusom Wschodnim. Jest on zaopatrzony w bogaty materiał kartograficzny, z którego wynikają „die unhaltbaren Verhältnisse von Ostpreussens Grenzerreissung”. Drugi dział jest poświęcony Górnemu Śląskowi. Tutaj obok map, plakatów, odczw i dokumentów z czasu plebiscytowego, wystawione są również stroje ludowe. Niemczyźnie zagranicą poświęcony jest dział trzeci.

Zaznaczyć należy, że wspomniany już p. Worgitzki zamieścił z okazji rocznicy plebiscytowej gwałtownie antypolski artykuł w berlińskiej „Deutsche Allg. Zeitung”. Balticus.

O. R. P. „Wicher”

(Od własnego korespondenta)

Gdynia, 16 lipca.

Wreszcie przybył dzisiaj, oczekiwanym oddawna, okręt Rzeczypospolitej Polskiej, kontrtorpedowiec „Wicher”, wykonany we Francji, w Caens, na stoczni „Navale Française”, według t. zw. małego programu rozbudowy polskiej floty wojennej.

„Wicher” przybył do Gdyni z Cherbourg, oczekiwany był wczoraj popołudniu, ale przybył dopiero dzisiaj o godz. 11. Wygląda okazałe i w otoczeniu torpedowców naszych, które wypłynęły na spotkanie, przypominał kwokę z kurczakami.

Polska flota wojenna posiada nareszcie chociaż jeden okręt, który może się nadawać do poważniejszej akcji.

Budowę „Wichru” rozpoczęto 1 listopada 1926 roku. Wyporność wynosi 1540 tonn, długość 103,2, szerokość 10,2 zaś zanurzenie 3,1 metrów. — Uzbrojenie składa się z 4 armat 130 milimetrowych, 2 dział przeciwlotniczych i 6 aparatów torpedowych. Załoga liczy 140 ludzi. Dowódcą „Wichra” jest komandor podporucznik Podjazd - Morgensztern. Kontrtorpedowiec kosztuje około 8 milionów złotych.

Od chwili rozpoczęcia budowy „Wichru” minęły prawie cztery lata. Każdy przyzna, że wobec konieczności naszych zbrojeń morskich jest to tempo ślimacze. Potrzeby marynarki wojennej, chociaż mają zrozumienie wśród społeczeństwa, nie cieszą się dostatecznym poparciem ze strony rządowej. Przyrost naszej floty wojennej winien wynieść w ciągu czterech lat cztery takie jednostki jak „Wicher”, nie zaś jedną. Zdani jesteśmy na własne siły i w razie potrzeby musimy umieć obronić nasze wybrzeże i naszą Gdynię.

Fob.

Udział wojska w wyborach samorządowych

Ministerstwo spraw wewnętrznych rozesało do wojewodów okólnik z przypomnieniem, że na ziemiach b. królestwa kongresowego oficerowie, podoficerowie zawodowi i szeregowcy posiadają prawo głosowania przy wyborach do rad miejskich. Obowiązujący dekret z dnia 13 grudnia 1918 o wyborach do rad miejskich na terenie b. królestwa kongresowego nie zawiera żadnych zastrzeżeń co do posiadania przez wojskowych czynnego prawa wyborczego. Natomiast w województwach na obszarze tych gmin, których rady są wybierane na podstawie rozporządzenia komisarza gen. ziem wschodn. z dnia 25 lipca 1919, wojskowi w służbie czynnej nie posiadają czynnego prawa wyborczego.

Propaganda protestancka w Małopolsce wschodniej

(KAP) W protestanckim organie „Volksmission” (Berlin, 1929, zes. 9, str. 205) niejaki G. Füllkrug pisze o „bardzo wielkim ruchu protestanckim”, wśród unitów w Małopolsce wschodniej. W przechwalce wspomnianego pisma trudno doszukać się prawdy.

Przed 150 laty osiedlili się w okolicach Stanisławowa i Kołomyi koloniści niemieccy, którzy żyli w pokojowych stosunkach z miejscową ludnością i powstrzymywali się od szerzenia swej wiary. Niedawno do Małopolski wschodn. przybyło z Ameryki kilku agitatorów ukraińskich; przywieźli oni z sobą dolary i rozpoczęli agitację protestancką wśród elementów niezadowolonych. Za każde „nawrócenie się” obiecywali do piętnastu dolarów, mimo to wysiłki ich były bezowocne. Pozyskawszy pewnego zasuspendowanego księdza unickiego, sądzili, że zdolają zrobić z niego reformatora ukraińskiego, ale zawiedli się. Nie pomogło też przyciągnięcie dwóch usunętych z teologii katolickiej studentów oraz niejakiemu panu S., który czterokrotnie zmieniał wyznanie. Agitatorzy zwykle po dwóch lub trzech urządzają wycieczki samochodem do wsi, w których, jak im się zdaje, mają odpowiedni grunt dla swej wywrotowej działalności. Wchodzą tam do sal czytelnianych, pokazują książki ukraińskie, drukowane w Ameryce, agitują i obiecują złote góry pod względem narodowym i religijnym. Następnie, korzystając z odpowiedniego momentu, wyjmują aparat fotograficzny, ustawiają młodzieńców i dziewczęta, którzy przybyli tam z ciekawości, robią zdjęcia całych grup i rozsyłają potem te fotografie z odpowiednimi artykułami i z uwagami, że całe „przeszło tysiąc głów liczące tłumy, przeszły na „nową wiarę”, jak ją sami nazywają. Za tę „rzetelną” pracę otrzymują z Ameryki grube pieniądze. Nic też dziwnego, że wspomniany wyżej Füllkrug mógł sobie kupić dwa domy w Kołomyi. W szeregu wsi, gdzie agitatorzy prowadzą swoją robotę, wśród pozyskanych zwolenników jest najwyżej po dwóch, trzech lub kilku, których przeszłość wolna jest od jakichś zarzutów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Kresowa reduta sokola

Uroczystość poświęcenia wspaniałej Sokolni w Lesznie, wybudowanej o własnych siłach

Sokolstwo leszczyńskie miało ostatnio swój dzień radości i dumy, w całej pełni uzasadnionej. W dniu tym bowiem odbył się uroczysty akt poświęcenia nowowbudowanej Sokolni, jako uwieńczenie tego wspaniałego dzieła, dokonane własnymi siłami, przy bezprzykładnej wprost ofiarności i poświęceniu ze strony miejscowych druhow i druhen, bo również i gniazdo żeńskie ochotczo i ofiarnie dołożyło rąk swoich do tej sprawy, oddając dla niej cały czysty dochód z niedawnego obchodu swego 10-lecia, w kwocie 1.800 zł, oraz przejmując ponadto 5.000 zł kosztów budowy na własny rachunek i odpowiedzialność.

Zbudowana kosztem około 50 tys. zł na wzorodek urządzonemu boisku Sokolnia, według planu i pod kierownictwem budowniczego p. Śniateckiego obejmuje salę o rozmiarach 18 x 26 m, przeznaczoną na ćwiczenia gimnastyczne oraz na wielkie zebrania i zabawy, a do sali tej przylegają dalsze ubikacje z mniejszą salką, która służyć będzie na zwykłe zebrania gniazdowe. Dla wszystkich ubikacji przewidziane jest ponadto centralne ogrzewanie, aby można ich używać także w porze zimowej.

Sokolnia w Lesznie — to nowa reduta sokola, to nowa strażnica zdrowego ducha polskiego i pogotowia narodowego na kresach zachodnich Rzeczypospolitej. Więc też w uroczystości jej poświęcenia, prócz miejscowych drużyn, męskiej i żeńskiej, które mimo deszczu stały się w komplecie, uczestniczyły również władze sokole Dzielnic Wielkopolskiej i Okręgu Leszczyńskiego, z druhami wiceprezesem Dziel. Stońskiego, nac. Dziel. Suligowskim, prezesem okr. Kotlarskim i nac. okr. Wł. Szurkowskim na czele oraz liczna delegacja Sokola kościańskiego z drh. prez. Tadeuszakiem i nac. Gateckim, a wreszcie

niemniej liczne delegacje miejscowych towarzystw.

O godz. 10,20 wyruszone z boiska w pięknym pochodzie przy dźwiękach orkiestry 17 pułku ulanów na nabożeństwo do kościoła a po powrocie zgromadzone się na sali nowej Sokolni na uroczyste zebranie. Jako pierwszy zabrał głos miejscowy ks. prob. Jankiewicz, który w serdecznym i patriotycznym przemówieniu złożył Sokolstwu leszczyńskiemu swe życzenia, poczem dokonał aktu poświęcenia. Następnie prezes gniazda drh. Mieczysław Szurkowski powitał przedstawicieli władz, gości, drużyny sokole oraz złożył szczegółowe sprawozdanie, przedstawiające dzieje powstania Sokolni, która jest chlubnym wysiłkiem sokolej pracy i ofiarności. Sprawozdanie to przyjęte z gorącym aplauzem, a wszystkie następujące po nim przemówienia pełne były szczerego i głębokiego uznania i podziwu dla twórców tego pięknego dzieła, które tak wymownym jest świadectwem, że nawet w dzisiejszych tak trudnych warunkach dużo zdziałać można, gdy umiłowanie sprawy i siła woli uczą łamać wszelkie przeszkody, jak to wykazali w szczególności druhowie prezes Szurkowski i skarbnik Nowaczyński. Przemówienia wygłosili p. starosta Zenkeller, p. burmistrz Sobkowiak, delegat Dzielnic drh. wiceprezes Stoński, prezes Okręgu drh. Kotlarski, prezeska gniazda żeńskiego dhna Sobczyńska, dh. prez. Tadeuszak z Kościana oraz szereg innych druhow i delegatów towarzystw miejscowych.

Uroczyste zebranie zakończono wspólnym odśpiewaniem „Roty”. Po południu odbył się na boisku mecz lekkoatletyczny Sokół Poznań - Leszno, którego wyniki już podawaliśmy. Sokolstwu leszczyńskiemu — „szczęść Boże” w nowej Sokolni, a za wspaniałą wysiłek jej zbudowania — „Czołem!”

Kto otrzymał

100 złotych nagrody?

dowiedzieć się można z numeru 42 „Wielkopolskiej Ilustracji”, który przynosi rozwiązanie konkursu na dowcipny wierszyk, poza tem szczegółów strasznej

katastrofy kopalnianej w Nowej Rudzie

wesoły felieton „Zwiedzamy Poznań” oraz całą moc aktualności z zagranicy i z kraju.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 150 zł, kwartalnie 4,— zł. (bez kosztów przesyłki). — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, Św. Marcin 70).

Niedzielną atrakcją

Glekawe regaty pod Stęszewem

Sensacja przyszedł niedzieli, regaty międzyklubowe na jeziorze witobelskim pod Stęszewem, zapowiadają się wspaniale. W niczem nie będą ustępować one regatom związkowym o mistrzostwo Polski, które zwykle do Brdujścia ściągają kilka tysięcy widzów. Organizatorzy pracują usilnie, aby widzom zapewnić maksimum wygód. W godzinach wieczornych nad jeziorem wre ogromny ruch. Zajeżdżają autobusy wyrzucające liczne rzesze wioślarzy, którzy na miejscu czynią ostatecznie przygotowania do niedzielnych bojów, trenując pilnie. Z pobliskiego Stęszewa jak i z okolicznych wsi co wieczór napływają ciekawo, aby obserwować ruch na jeziorze, stanowiący dla nich zupełną nowość.

Z Bydgoszczy przyjeżdża w sobotę popołudniu własnym autobusem 40 wioślarzy Bydg. Tow. Wioślarskiego; funkcję arbitra przyjął wiceprezes Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich p. Jerzy Bojańczyk z Włocławka, funkcje starterów spełniać będą panowie Radwan jun. i Kisły z Kalisza. Tory są już wymierzone i dziś oznacza się je pływakami korkowymi. Wobec tego, że do czwó-

rek półwycięgowych zgłosiło się aż siedem osad, odbędą się w sobotę dwa przedbiegi o 19,30 i 19,45.

Kwestję komunikacyjną rozwiązano pomyślnie. Normalny wzmocniony pociąg w kierunku Stęszewa wychodzi o godz. 13,10, natomiast specjalny pociąg na regaty odchodzi o godzinie 14,18 z dworca głównego. Poza tem idą autobusy od godz. 14 z Kaponiery, oraz o 14,15 z Rynku Łazarskiego. Wracać można po regatach wzmocnionym pociągiem, który wychodzi ze Stęszewa o godzinie 20,40 lub drugim o godzinie 22,20. Zaznaczamy, że samochodami można dojechać tuż nad jezioro, a z dworca jest kilka minut pieszo lub autobusem.

W południe o godz. 12 odbywa się w Stęszewie bieg uliczny o ceną nagrodę przechodnią, organizowany przez gniazdo „Sokoła”, który niewątpliwie ze względu na przyjazd gości na regaty cieszyć się będzie dużym zainteresowaniem.

KALENDARZYK

Czwartek, 17 lipca 1930.

Słońce: wschód 3,49; — zachód 20,07; — długość dnia 16 godz. 18 min.
Księżyc: wschód 22,42; — zachód 10,44; — przed ost. kw.

Szczyt emocji, higieny

osiąga ten, kto używa tutek (giz)

ALTESSE

specjalne.

Tw 1649

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 16 st. C., pogodnie, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 23 st. C., najniższa + 14 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: W dalszym ciągu pogoda zmienna, nieznaczne ochłodzenie, miejscami deszcz.

Kal. rz.-kat.: Aleksy; jutro Szymon z Lipnicy.

Kal. słow.: Dzierżykraj; jutro Unisław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincencja a Paulo** parafii św. Marcina przypomina swym członkom i biednym, że dnia 19 bm. (w sobotę) o godz. 8, w dzień św. Wincencja, odprawi się msza św. w kościele św. Józefa na intencję biednych. Wszyscy członkowie wraz z biednymi przystąpią w czasie mszy św. do Stołu Pańskiego, poczem nastąpi wspólne śniadanie w Zakładzie św. Józefa.

OSOBISTE

— **Egzamin sędziowski** złożyli dnia 12 bm. przed komisją egzaminacyjną przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu pp. Wacław Mieruszyński, Eugeniusz Sekulowicz, Kazimierz Szajdek wszyscy z Poznania i Witold Tomaszewski z Ostrowa.

— **Srebrne gody** małżeńskie obchodzi w dniu 19 bm. p. Franciszek Mięcki z małżonką swą Wiktoryą z Weichmanów, zamieszkałi przy ul. Kolejowej 57. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 9 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Polski Związek Krawców Konfekcyjnych.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Tomezka przy ul. Wronieckiej 13. Na porządku obrad sprawozdania zarządu i komisji, referat oraz inne ważne sprawy.

— **Walne zebranie Tow. św. Wincencja a Paulo (Konferencje męskie)** odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 18 przy Alejach Marcinkowskiego 22. Rano o godz. 8 odprawi się w kaplicy Przemienienia Pańskiego przy placu Bernardyńskim msza św. na intencję towarzystwa, podczas której przystąpić powinni do komunji św. członkowie konferencji miejscowych oraz ubodzy, wspierani przez towarzystwo. O liczny udział członków i sympatyków prosi Rada Wyższa dla archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej.

— **Zw. Tow. Czeladzi Rzemieślniczej na woj. poznańskie — Koło Poznań.** Nadzwyczajne zebranie delegatów odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 11,30 w sali Domu Rzemieślniczego. Z powodu ważnych spraw obecność delegatów pożądana.

— **Ogólne zebranie automobilistów** odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8. Na porządku obrad: sprawa zamachów bombowych na samochody. Ze względu na ważność przedmiotu obrad, przybycie jak najliczniejszego zainteresowanych jest konieczne. Wstęp jedynie za okazaniem prawa jazdy. — Zw. Zaw. Automobilistów Rzplitej Polskiej.

— **Cechowa Czeladź Piekarska.** Półroczne walne zebranie odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 14 w lokalu p. Majewskiej przy ul. Woźnej 13.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich „Oświata”.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 17,30 w salce wikarjatu. Na porządku obrad wykład.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 14 w Domu Katolickim na Śródcie. Na porządku obrad kilka bardzo ważnych spraw. — Członkowie winni w zebraniu wziąć gremjalny udział.

— **Towarzystwo Czeladzi przy Cechu Rzeźnickim.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 9 rano w lokalu p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej 2. Z powodu bardzo ważnych spraw obecność wszystkich członków pożądana.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koncerty kompozytorskie.** W niedzielę, 20 bm. urządza „Radio Poznańskie” dwa koncerty kompozytorskie. Pierwszy z nich poświęcony będzie twórczości śp. Bolesława Dembińskiego, wybitnego muzyka poznańskiego, który położył tu ogromne zasługi jako dyrygent chórów i twórca całego szeregu utworów wokalnych. — Następną audycję wypełnią utwory utalentowanej kompozytorki-pianistki Marii Suszczyńskiej, która po długoletnim pobycie w Ameryce, gdzie cieszyła się szcze-

Towarzystwo Uczestników

Powstania Wielkopolskiego z r. 1918/9

im. Ignacego Paderewskiego w stol. m. Poznaniu

urządza w niedzielę, dnia 20 lipca r. b. w ogrodzie BOULEVARD, plac Nowomiejski, od godz. 4 po poł. począwszy

Wielką Zabawę Latową

z urozmaiconym programem dla dorosłych i dzieci.

Orkiestra a doborowa, Loteria fantowa, Kregielnia, Strzelnica, Tańce i t. p. Pierwszorzędna dobra kuchnia i bufet na miejscu. Cel szlachetny. Wstęp do ogrodu 50 groszy, dzieci niżej lat 14 w towarzystwie rodziców wstęp wolny.

Uprasza wszystkich Sympatyków o liczny udział z rodzinami i dziećmi

Romitet Zabawowy T. O. P. Wlkp. 1918/19.

zw 4511/2

gólnem poparciem i uznaniem ministra Paderewskiego, przebywa obecnie w kraju.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Poznańska Kolej Elektryczna** podaje do wiadomości, że autobus luksusowy, odjeżdżający codziennie o godz. 9,30, 12 i 16 od Biblioteki Raczyńskich dla chcących zwiedzić zabytki i osobliwości miasta Poznania, z dniem dzisiejszym kursować będzie tylko dwa razy dziennie, tj. o godz. 9,30 i 12.

— **Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych** urządza 20 bm. wycieczkę do ogrodu p. Kotlińskiego Poznań - Winiary. — Zbiórka o godz. 7 rano przystanek tramwajowy Solacz.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Rowerem z Lublina do Gdyni** wybrał się dnia 6 bm. członek Akad. Związku Sport. i stud. Uniw. Lubelskiego p. Wojciech Sankowski. Po dziesięciu dniach, mianowicie dnia 16 bm., zawiał do Poznania. Trasa wycieczki, mającej charakter krajoznawczy, prowadzi z Lublina przez Kraków, Katowice, Częstochowę, Poznań do Gdyni, a stąd przez Bydgoszcz i Warszawę zpowrotem do Lublina. Młody turysta musi więc na swym stalowym rumaku przebyć odległość 2 000 km.

— **O koncerty w Ogrodzie Zoologicznym.** Piszą nam z miasta: Ubiegłej niedzieli publiczność, zebrana w ogrodzie restauracyjnym naszego zwierzyńca, urządziła przed kasą demonstrację, wyrażając swe niezadowolenie z tego powodu, że od dłuższego już czasu zlikwidowano niedzielne koncerty w ogrodzie. Otóż właściciele rocznych kart abonamentowych uważają się, że koncerty, które dawniej odbywały się przez cały rok, latem w ogrodzie, a w zimie i w razie niepogody w sali, zostały zredukowane. Obecnie w razie deszczu koncert nawet w niedzielę nie odbywa się. A jest przecież do dyspozycji wielka sala, do której chroniła się dawniej orkiestra i publiczność podczas deszczu. Należałoby jednak pomyśleć o tem, by nasza publiczność, która udaje się do Ogrodu Zoologicznego nie tylko po to, by zwiedzić zwierzyńca, ale i po to, by po całotygodniowych trudach spocząć w cieniu drzew ogrodu, mogła wypoczynku zażywać tak jak dawniej przy koncertach.

KRONIKA POLICYJNA

— **Kto wskaże miejsce pobytu?** Dnia 18 czerwca br. zaginał uczeń piekarski Marcin Pawłowski, zamieszkały na Chwaliszewie 58-59. Zaginiony jest 18-letnim młodzieńcem o ciemno-blond włosach i piwnych oczach. Był ubrany w popielate ubranie i wysokie czarne trzewiki. Kto by co wiedział o miejscu pobytu zaginionego, zechce o tem donieść odpowiednim władzom.

— **Kradzieże i włamania.** Włamano się do mieszkania p. Majera Kazimierza przy ul. Jasnej 16 i skradziono rozmaite garderobe wartości 1 000 złotych. — W pogoniu na tutejszym dworcu skradziono p. Speichertowi Edmundowi z Mrozów w powiecie wyrzyskim portfel, zawierający 750 złotych i dokumenty. — P. Czeczyskiemu Maksymilianowi skradziono z sklepu przy St. Rynku 8 około 18 skórek jelonkowych wartości 150—200 zł. — P. Skrzelińskiemu Michałowi, zam. przy ul. Wodnej nr. 26, skradziono w dniu 16 bm. na Błoniach Wildeckich portfel skórzany, zawierający 90 złotych, świadectwo przemysłowe, dowód osobisty i różne papiery. (k.)

— **Aresztowania.** Policja poznańska ujęła następujących rzezimieszków: Sikorę Leonarda, podejrzanego o kradzież; szofera Jana Baraniaka z ul. Wybickiego nr. 15 — podejrzanego o paserstwo w związku z pewną kradzieżą w Chodzieży; Szustera Leona bez mieszkania, który w dniu 17 bm. usiłował włamać się do sklepu futer p. Dobrowskiego przy pl. Świętokrzyskim 4; Cholibańskiego z Pleszewa za kradzież. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Drobne wypadki samochodowe.** Na szosie między Obornikami a Czarnkowem

autobus, własność Giereckiego z Czarnkowa wjechał na przydrożne drzewo i został bardzo ciężko uszkodzony. Powodem wypadku był jadący szosą rowerzysta Antoni Piel z Poznania, którego autobus chciał wyminąć i wpaść na drzewo. Pasażerka Maria Nowakowska z Poznania pokaleczyła się lekko. Winę ponosi niewątpliwie nieostrożny cyklista. — W Bydgoszczy wydarzyły się dwa wypadki. Samochód osobowy, kierowany przez Józefa Kurlanda, najechał na szeregowe Boro-wiaka, niszcząc mu rower. Cyklista wyszedł z wypadku bez szwanku. Na ulicy Jagiellońskiej samochód osobowy najechał na powózkę wojskową, łamiąc dyzel. Kierowca samochodu zbiegł niepoznany. — Wczoraj wieczorem obiegała miasto pogłoska o nowym zamachu bombowym na autobus. Wymieniano różne okolice, a mianowicie koło Kórnik i Środy oraz Strzałkowa. Prawdopodobieństwo tej wersji sprawdzaliśmy w różnych źródłach, nie znaleźliśmy na nią jednak potwierdzenia. Być może, że pogłoski tego rodzaju rozsiewa ktoś, komu zależy na wywołaniu niepożądanego zdenerwowania. (k.)

— **Splonęła wieża kościoła.** W Ujściu (pow. chodzieski) w dniu 16 bm. poszła z dymem wieża kościoła ewangelickiego. Straty w wysokości 15 tys. zł pokrywa ubezpieczenie. Przyczyny powstania ognia nie zdołano stwierdzić; przypuszcza się, że wchodzi tu w grę nieostrożne obchodzenie się ze światłem. (k.)

— **Poniosła śmierć w Zabinie** (pow. wrzesiński) w dniu 16 bm. żona osadnika Eleonora Stanińska. Była ona zatrudniona przy rozbiórce stodoły, z której runął mur i przytłoczył ją tak nieszczęśliwie, że zmarła natychmiast. (k.)

— **Zabił się, spadając z wozu.** W Łębnowie (pow. bydgoski) spadł z wozu, zatrudniony ładowaniem maszyny rolnik Rudolf Rohde i odniósł tak ciężkie obrażenia, że śmierć nastąpiła natychmiast. (k.)

— **Pożar, wzniesiony przez chłopców.** W Gołębnie Nowym (pow. kościański) w zabudowaniach gospodarza Antoniego Siejaka powstał pożar. Splonęła doszczętnie stodoła, kryta słomą, w której umieszczone były 15 wozów żyta i jęczmienia z nowych żniw, wreszcie poszły z dymem dwie szopy drewniane, oraz chlew i narzędzia rolnicze. Pogorzelec ocenia stratę na około 25 tys. zł, a są one tem dotkliwsze, że Siejak ubezpieczony był w K. U. O. za ledwie na 7300 zł. W dochodzeniach okazało się, że sprawcami pożaru byli dwaj chłopcy, 9-letni syn Siejaka Bronisław i 8-letni Bolesław Berdychowski, palący papierosy w pobliżu stodoły krytej słomą. (k.)

— **Katastrofa samolotowa.** W nocy na 16 bm. wystartował w Grudziądzu do lotu trzymotorowy jednopłatowiec typu Fokkera. Wracając po kilkugodzinnym locie na lotnisko, uległ katastrofie wskutek zbyt nagłego opuszczenia się na ziemię. Podwozie i śmigły wryły się w ziemię i uległy strzaskaniu. Kadłub statku i motorowy ocalały. Obsługa statku wyszła bez szwanku. (x.)

— **Wielki pożar.** W Wysoce pod Starogardem szalał ubiegłej niedzieli groźny pożar, który wskutek panującego wiatru objął kilka osad gospodarczych. Spaliły się trzy domy mieszkalne, stodoły i chlewy. Szkody są bardzo wielkie. Pięć rodzin straciło dach nad głową. Z pogorzalców tylko jeden był ubezpieczony. Przypuszczalnie ogień wzniesiły dzieci, bawiące się zapalkami. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Środa.** (Z urzędu pocztowego.) Naczelnik urzędu pocztowego p. Jan Kempicki obejmuje z dniem 1 sierpnia b. r. stanowisko dyrektora urzędu pocztowego w Krotoszynie. Urzęduje on tu od odzyskania przez Polskę niepodległości po opuszczeniu służby niemieckiej. W czasie swego urzędowania zjednał sobie swoim prawnym charakterem i wyrozumiałym postępowaniem tak u swoich podwładnych jak i publiczności ogólny szacunek. To też ze szczerym żalem będzie go Środa i okolica żegnała.

— (Konsekracja kościoła w Koszutach.) W niedzielę, dnia 13 bm. dokonano konsekracji nowego kościoła w Koszutach, zbudowanego w miejsce spalonego przed 4 laty kościoła drewnianego. Dokonał jej ks. biskup Dymek. Uroczystość rozpoczęła się już w sobotę postem, sprowadzeniem relikwii i umieszczeniem ich w namiocie, zbudowanym na ten cel przed kościołem. Dnia następnego, tj. w niedzielę o godz. 8 dokonali ks. biskup właściwej konsekracji, w której to uroczystości wzięło udział liczne duchowieństwo z ks. dziekanem Michalskim z Zaniemyśla na czele oraz patron kościoła z rodziną, b. wojewoda hr. Bniński z Guitów, zastępca starosty pow. p. Wize z Dzierżnicy, okoliczne ziemianstwo, wierni z parafii i okolicy oraz część obywatelstwa z sąsiedniej Środy. Po dokonaniu konsekracji rozpoczęła się uroczysta msza św., celebrowana przez ks. dziekana Michalskiego. Ewangelję św. odczytał ks. biskup Dymek. — Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Nawrowski z Madrych. Śpiew w czasie mszy św. wykonały połączone chóry z Koszut i Śniecisk. Po nabożeństwie przemówił ks. biskup do administratora osieroconej parafii koszutskiej ks. prob. Faustmana z Śniecisk, głównego inicjatora budowy nowego kościoła, oraz do parafjan, dziękując im w imieniu J. Em. ks. Kardynała Prymasa za wystawienie nowego przybytku Pańskiego, a następnie udzielił swego błogosławieństwa. (Ks.)

— **Oborniki.** (Sukces Koła Śpiewu św. Cecylii.) W Szamotułach obchodzone w dniu 13 bm. 25-letni jubileusz istnienia Tow. Śpiewu „Lutnia”. Równocześnie odbył się zjazd kół śpiewackich okręgu VIII, do którego należą także Koło Śpiew. św. Cecylii w Obornikach. Mimo niepogody koło ruszyło zrana wozami do Szamotuł w sile 70 śpiewaków pod przewodnictwem dyrygenta p. Teofila Matyasika. Do zawodów okręgowych stanęło koło z pieśniami na chór żeński „Pieśń wieczorna” — na chór mieszany „Leciały gąski” i na chór męski „Mazurek”, wywiązując się z swego zadania znakomicie. Następnie wzięło koło udział w dowolnych popisach związkowych z pieśnią „Paweł i Gawel”, zdobywając tu nieoczekiwany sukces, albowiem uzyskano z 27 punktami I nagrodę w postaci srebrnego pucharu, fundowanego przez powiat szamotulski. Śliczną tę nagrodę ustawiono w oknie wystawowym p. Lehmana przy ul. Dworcowej. — Dnia 14 bm. wieczorem odbyło się zebranie plenarne Koła Śpiewu. Uchwalono urządzić dnia 27 bm. w sali strzelniczej koncert pieśni polskiej, połączony z zabawą taneczną. W dalszym ciągu zebrania przystąpiono do sprawozdania z zjazdu w Szamotułach. Przewodniczący, analizując dotychczasową działalność koła, wydatnie zasługuje drużyny śpiewaczej i dyrygenta Matyasika, składając mu w imieniu zarządu koła podziękowanie za trudny i znośny, położony około wyszkolenia drużyny, poczem całe zebranie wniosło na jego cześć trzykrotny okrzyk „Cześć pieśni!”. Wzruszony zgotowaną mu owacją, dyrygent, podziękował za słowa uznania, zapewniając, że nie dba o własną sławę, lecz jedynie o dobro koła. (og.)

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 18 lipca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu i koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien., zboż-towarowej i cen targowych Rzeźni miejskiej; godzina 17.00 „Silva rerum”; godzina 17.20 kursy elem. języka angielskiego (wykl. dr. A. Arendt, lektor U. P.); godz. 17.40 „Z podróży i ze sztuki” (wygl. p. dr. T. Silnicki); godz. 18.00 koncert popołudniowy z Warszawy; godz. 19.15 interludjum muz. w wykonaniu p. Romana Hejsinga (baryton) przy fortepianie p. Bolesława Tyllja; godz. 20.00 „Film i kino” (wygl. red. St. Werner); godz. 20.15 koncert wieczorny z Warszawy. Chór Dana i soliści; godz. 22.00 do 22.15 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.35 odczyt z Krakowa; godzina 18.00 koncert z Warszawy; g. 19.30 kpt. R. Sumowski: „Z dziejów napoleońskiej epopei: Wierni do ostatka”; godzina 20.15 koncert z Warszawy; godz. 22.00 dialog na temat „Tajemnicy jednego uroku” (transmisja z Warszawy).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „O podbojach mózgu i woli”, wygl. dr. F. Burdecki; godz. 18.00 koncert ork. kina „Stylowego”; godz. 19.20 płyty gramofonowe; godz. 19.45 giełda rolnicza; godz. 20.15 koncert symf. z „Doliny Szwajcarskiej”. Wykl.: Ork. Filh. Warsz. pod dyr. T. Mazurkiewicza i B. Górecki (fagot). I. 1. Mozart: Uwert. do op. „Flet zaczarowany”. 2. Weber: Andante i Rondo z konc. na fagot i ork. II. 3. Beethoven: Symfonia F-dur (6-a) a) Allegro ma non troppo, b) Andante molto, c) Scherzo, d) Allegro - Allegretto; godz. 22.00 inż. T. Zamoyński i nieznaną pani — dialog na tem. „Tajemnicy jednego uroku”.

SPORT

Pływanie

W niedzielę o godz. 15 odbędą się na pływalni związkowej przy Drodze Debińskiej zawody eliminacyjne przed spotkaniem z Gdańskiem. Poza tem przewidziano jest ciekawy pojedynek na 400 mtr. stylem dow. pomiędzy doskonałym Kratochwilą (AZS — Warszawa) i Lisewskim (Unja) oraz mecz w piłkę wodną.

Zawody w Swarzędzu odbędą się w niedzielę o 15.30 na jeziorze, staniem Stowarzyszenia Sportowego, z następującym programem: 1. 50 m. dow. — dla młodzieży; 100 m. dow. — dla pań, 3. 200 m. klas. — dla panów; 4. 400 m. dow. — dla panów, 5. 100 m. na wznak dla pań, 6. sztafeta 4x50 metr. — dla panów. Zapisy przyjmują skarbnik Stow. Sport. p. W. Bajon, Swarzędz, Zamkowa 12; w dniu zawodów przed rozpoczęciem do godz. 15.30 na pływalni nad jeziorem.

Piłka nożna

Mistrz świata w Montevideo. W dalszym ciągu turnieju Argentyna po ciężkiej walce pokonała nieznacznie Francję 1:0 (0).

Tennis

W pierwszym dniu turnieju na Semmeringu Tłoczyński pokonał Lauferą 6:0, 6:1; Warmiński — Lustiga 6:2, 6:2. Obaj pokonani są to B-klasowi tenisiści austriaccy. Marszewski przegrał wraz z Baworskim (zwycięzca Stolarowa) do zespołu Kinzel jun. i Eifermann 3:6, 6:2, 2:6 po niezbyt ciekawym meczu.

Największe szanse w tym turnieju posiadają w pojedynczej panów: Timmer (Hol.) Du Plaix (Fr), Hughes (Ang.), Mencil (Cz), Bell (USA); w pojedynczej pań: Ryan (USA) która spotka się najprawdopodobniej w półfinale z Jędrzejowską oraz Neppach i Schomburg. Poza wymienionymi bierze udział cały szereg dobrych graczy jak: Chiesa (Sz), Lupp (Rum), Krews i Kinzel, Rhorer (Cz), Artens (Austria), Sada (Cz), Fisher (Ang), Malecek (Cz) oraz znani w Polsce Nedbalek, Hecht, Vodicka, Zichy, Winterstein i Eifermann; z pań: Elissen, Goener, Baumgarten, Herbst, Deutsch, Kożeluchowa i Blanarova.

Z graczy polskich Tłoczyński spotka się najprawdopodobniej z Hughesem w trzecim kole, jeżeli pokona Balasa (Węgry); Warmiński z Chiesa (mistrz Szwajcarii) jeśli pokona Simona (Austria). Marszewski już w drugim kole wpada na Malecka. Jędrzejowska do półfinału najtrudniejsze spotkanie ma z Blanarova (Cz); Volkmerówna w drugim kole gra z Seynową (Cz), potem ewentualnie z Neppach. W podwójnej Warmiński i Tłoczyński spotykają się w 3 kole z Du Plaix i jego partnerem. W mieszanej Jędrzejowska i Warmiński gra z parą małżonków Rohrer, potem ewentualnie z doskonałym zespołem Neppach i Bell — Volkmerówna i Tłoczyński wpadają już w drugim kole na parę Herbst i Mencil. (Tel. wł.) P. W.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Kazimierz Malyszka, Poznań.** Starania trzeba zacząć w tem P. K. U., w którym był ostatnio policyjnie meldowany. O ile w Gdańsku, w Komisariacie Generalnym Rzpłitej. Tam trzeba zameldować o zagnięciu papierów, i po wypełnieniu pewnych formalności wystawić nowe. Tylko nie trzeba spraw tych zaniedbywać, a jeżeli się zaniedbało, nie trzeba wyrzekać na władze. (aK.)

— **St. L. 7 października.** (aK.)
— **Stała abonentka.** Ze względów zasadniczych nie możemy takiego wezwania ogłosić. (aK.)

— **Matalewski, Grodzisk.** W 14 dni po ogłoszeniu. (aK.)

— **D. J. M.** Pozbyć się hipoteki można zasadniczo przez jej spłatę. Innej drogi właściwie niema. W danym wypadku nieruchomości jest zadłużona powyżej normy, stąd też uporczywie monita urzędu skarbowego. W ew. subhaście pozycja skarbowa nie ma żadnego prawa pierwszeństwa przed innymi, stąd też prawdopodobnie przy licytacji pozycja ta odpadłaby zupełnie. O ile Panu nie zależy na gruncie, jako takim, a niema nadziei zlikwidowania długów w innej drodze, radzilibyśmy dopuścić do subhasty. Nie robi tego jednak skarb, gdyż według Pańskich relacji przepadłby w przetargu. Mogłoby to natomiast zrobić Pan sam, wypowiadając i domagając się zapłaty hipoteki poprzedniej K. M. Jestto rada może ryzykowna, lecz innej nie widzimy. (aK.)

— **Abonentka bezradna.** Można, lecz tylko na podstawie wyroku sądowego. — Niech Pani postara się od gminy o poświęcenie ubóstwa, potem napisze wszystko to, co Pani nam napisała, do Sądu Okręgowego w Poznaniu i doda prośbę o udzielenie jej prawa ubóstwa i przydzielenie adwokata, celem wniesienia skargi. Atest ubóstwa trzeba załączyć. Kosztów niema narazie żadnych. Adwokat powie Pani resztę. (aK.)

— **P. Ussorowski, Toruń.** Sprawa jest na prawidłowej drodze. Trwa to dość długo (około 4—5 mies.), gdyż papiery idą do Niemiec, a stamtąd dostanie Pan już gotowy i wypełniony kwit na zwaloryzowaną sumę do podpisu. Niema narazie potrzeby interwencji, ostatecznie interwencja w Abwicklungsstelle ew. mogłaby sprawę przyspieszyć. Z traktatem handlowym nie ma to nic wspólnego. (aK.)

— **Kaczmarek, Poznań.** Trudno coś radzić. Niech Pan się zwróci do Urzędu Emigracyjnego, Warszawa, ul. Królewska nr. 23. (aK.)

— **P. Zawitaj, Nowy Sącz.** Konkurs zaniechany z powodu braku zgłoszeń. Co do drugiej sprawy trudno nam radzić, jest to rzecz taktu i przekonania. (aK.)

— **Parafjanin.** Proszę podać konkretny wypadek, gdyż inaczej musielibyśmy

zapisać pół kolumny. Wydawnictw na ten temat niema, jest tylko ustawa, a raczej szereg statutów. Urzędy podatkowe obowiązują jak najściślej tajemnicą urzędową. (aK.)

— **„Bank Młynarzy”.** Należy sprawdzić w rejestrze handlowym sądu powiatowego. Bez kosztów. (aK.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Rybska (Niegolewskich) 20 zł. — W. Sobański, Leszno, 100 zł. — W. S. z prośbą o pomoc w nauce, 5 zł. — Stanisław Mazurek, 10 zł. — Walkowiak (Waly Jagielly 18) 10 zł. — K. Hagerowa, Katowice, 5,10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 2032,70 zł.
Na Kongres Eucharystyczny: M. i K. Kiestrawskie, Ostrów, 10,20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 33,20 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zespół Amatorski Pracowników Kolejowych** urządził dnia 20 bm. wycieczkę do Kobylnicy. Zbiórka o godz. 6 rano przy głównym dworcu.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Zwiedzenie Międzynarodowej Wystawy Komunikacji i Turystyki odbędzie się dnia 20 bm. Zbiórka o godz. 9-tej przed wejściem od ul. Grunwaldzkiej. — Dnia 27 bm. wycieczka do Rogalina.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 16 lipca zgłoszono: Maria Gładychowa, z domu Sobkówna, 36 l. Leokadia Obstówna, 1 r. 8 m. 13 dni. Jadwiga Krokowska, 69 l. Władysław Brenka, uczeń szkolny, 16 l. Rudolf Marske, rolnik, 56 l. Arnold Brügger, dziewczawka mleczarni, 58 l. Pelagja Burzyńska, z domu Majewska, 29 l. Henryk Balonik, 2 dni. Stefan Podszwa, uczeń krawiecki, 15 l.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś premiera operetki „Księżniczka Czardasza”. W piątek pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Traviata” z pp. Fedyczkowską, Drabikiem i Karpackim. W sobotę po raz drugi „Księżniczka Czardasza” z pp. Fontanówną, Karską, Grabowską, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Raczkowskim i Sendecim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W niedzielę, 20 bm. „Aida” z pp. Roesslerówną, Majem, Perkowiczem, Romanowiczem i Urbanowiczem, kapelmistrz pan Tyllia. W tytułowej partii zadebiutuje p. Jeziorańska. W poniedziałek „Księżniczka Czardasza”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz drugi gościnnie występ znakomitego zespołu artystów Teatru Polskiego z Warszawy w przezbawnej i miłej komedji Flersa i Cailaveta p. t. „Papa”.

Wczorajsza publiczność przyjęła naszych gości entuzjastycznie, darząc wykonawców ról głównych, pp. Leszczyńskiego, Stanisławskiego, Frietscha, Daczyńskiego i Romanównę nie milknącymi oklaskami przy otwartej kurtynie. Występ tych pierwszorzędnych sił, ulubieńców stolicy, należą do najwspanialszych wydarzeń w artystycznym świecie Poznania.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Księżniczka Czardasza” — operetka Kalmana. — Premiera.
Piątek, 18. 7. „Traviata”, opera Verdiego.
Sobota, 19. 7. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Niedziela, 20. 7. „Aida”, opera Verdiego.
Poniedziałek, 21. 7. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Wtorek, 22. 7. „Traviata”, opera Verdiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Papa” — występ gość. zespołu Teatru Polskiego z Warszawy.
Piątek, 18. 7. „Papa”. (Występ gość. artystów warszawskich).

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 15. 7. 1930.

OGI 4 P

A. Bogacka, Poznań	2,—	J. Błażejewska, Mikonki	10,—	Br. Adamczewska, Osieczna	10,—
X. Prob. Ludwiczak, Domachowo przez Przewodn. Katolicki	200,—	J. Czaplinski, Bydgoszcz	2,—	S. Rutowski, Jaraczew	5,—
Bank Ludowy, Łasin	50,—	Z. Bartkowski, Poznań	5,—	B. Nowak, Mur. Goślina	5,—
Fr. Zebrowski, przez Bank M. Poznania	10,—	M. Kochański, Poznań	5,—	z prośbą o zdrowie	5,—
Borowczyk, przez Bank M. Poznania	50,—	X. J. Bakalarczyk, Mińsk Maz.	5,—	L. Raszewski, Kalisz	5,—
Karowska przez Bank M. Poznania	10,—	J. Podlewski, Koźmin	5,—	Z. Olszewska, Krzetów	10,—
Paul. Januszewska, p. B. Wz. Pom.	5,—	M. Konarkówna, Raba Wyżna	6,—	T. Drozdowski, Lwówek z wdzięczności za odebr. łaski z prośbą o dalsze i opieke	6,—
Dyzmanówna, p. Poz. Bank Ziemi	2,—	A. Weżykówna, Roduszyce według listy składek	182,96	Surmowa, Krosin	1,50
E. M. Zwolski, Poznań z podziękowaniem Boskiemu Sercu za odebr. łaski z prośbą o dalsze	10,—	L. Weichert, Sieraków	5,—	X. St. Dąbrowski, Gdów	2,—
Fr. Jarczasek, Poznań	2,—	X. Dr. Wł. Wzane, Kra-Ziem	5,—	Bursa dla dziewcząt Kola Pań T. S. L., Lwów	10,—
P. S., Poznań	2,—	H. Jaramin, Sokołów	5,—	St. Skawiński, Warszawa	20,—
M. Modzelewski	5,—	X. J. Prob. Rudnicki, Szaradowo	10,—	Biskup Henryk Przedździecki, Siedlce	50,—
Michał Kuliński, XII rata	5,—	M. Krupański, Lwów	10,—	Bracia Lilpop, Szulc i Ska, Poznań	100,—
X. Prob. Budaszewski od parafjan Jędrzejkich 6 rata	1316,89	A. Wiecezok, Grzybowo	6,—	B. Żarnowska, Gołaszyn z podziękowaniem za odebr. łaski	20,—
Pukačka Krotoszyn	5,—	J. D. Chelża	10,—	J. Wawrzynowicz, Poznań	50,—
Wł. Woźniak, Zawiercie	10,—	K. Solf, Krotoszyn	7,—	L. Kramaszewska, Lwów	5,—
J. Adamska, Radom	25,—	C. Z. Marzenia, Poznań	5,—	I. Gołbowska, Poznań	5,—
W. B. Poznań z prośbą o zdrowie	30,—	Dr. M. Poznań	50,—	I. Mittelstedtówna, Poznań	5,—
Ziętek, Poznań, 27 Grudnia 2, zebrane na ślubie córki	210,—	X. A. Duczmal, Prochy od parafjan	32,—	Pospiechowie, Oborniki	3,—
		M. Buchholcowa, Sucha	2,50	Stow. Młodz. Polskiej, Leszno	20,—
		Rekolektanci Sod. Nauczycieli Poz. w Klasztorze w Gostyniu	80,—	Matysiak, Poznań	10,—
		X. Prob. St. Piotrowski, Staw, III rata od paraf.	13,—	Wtorkowski, Poznań	100,—
		J. Jasiński, Poznań	10,—		

Konto P. K. O. 207470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z BADAŃ NAD PRASĄ

Ukazała się w tych dniach nakładem Tow. Wyższej Szkoły Dziennikarskiej jako nr. 7 Biblioteki Prasowej Polskiej książeczka Stanisława Jarkowskiego „Najnowsza literatura o prasie i jej nauce w Polsce”. Autor jej nie od dzisiaj znany jest z publikacji o zagadnieniach prasowych. Pole to niestety mimo ukazujących się tu i owdzie przyczynków w Polsce dosyć leży odłogiem. Tem bardziej jednak ważne jest zebranie chociażby szczerego plonu, co ułatwi przyszłym badaczom zorientowanie się w dotychczasowym dorobku i ostateczną, tak potrzebną nadbudowę. Stanisław Jarkowski nie ogranicza się zresztą do zwykłego wyciszczenia i streszczenia przytaczanych przez siebie rozpraw i artykułów, ale opatruje je uwagami krytycznymi, zarysowując w ten sposób program i kierunek, w jakim potoczny się powinny badania w przyszłości.

Wymieniona książeczka jest właściwie dalszym ciągiem obszerniejszej pracy, dawniej już przez autora podjętej, a mianowicie książki „Literatura dotycząca prasy polskiej” z r. 1911, rzeczy bardzo pożytecznej i nieodzownej dla badacza, któryby chciał przystąpić do napisania historii prasy w Polsce. Znajdzie on w niej krytyczne omówienie wszystkich ważniejszych przyczynków, i to od chwili ich pojawienia się aż po czasy najnowsze. Praca Jarkowskiego jest tem bardziej pożyteczna, że gromadząc materiał jeżeli chodzi o dobę współczesną, niejako na gorąco, chroni on w ten sposób od zaginięcia rzeczy, które utonęłyby zapewne w powodzi wydawnictw i do których później z trudnością będzie można się dokopać. Jeżeli bowiem jeszcze lat temu kilkadziesiąt rozprawy drukowane w czasopiśmie i gazetach można było, acz niełatwo, pozyskać przy pewnej cierpliwości, zważywszy że czasopism tych nie było znowu tak dużo, to w dzisiejszym stanie rzeczy, przy ogromnym rozwoju licznym czasopiśmiennictwa, przy pojawianiu się czasopism, których życie ogranicza się nieraz do kilku lat, wyszukanie i zestawienie po upływie nawet lat kilkunastu odnośnych przyczynków byłoby zadaniem niesłychanie trudnym i kto wie, czy możliwym.

Prace bibliograficzne tego rodzaju, jakie podejmuje Jarkowski, są więc bardzo potrzebne. Stanowią one przewodnik i drogę do literatury o prasie, w Polsce naogół ograniczającej się do luźnych rozpraw i artykułów, ogłaszanych w gazetach, tygodnikach i miesięcznikach. Prac książkowych tego rodzaju, jakie się o prasie ukazują zagranicą, np. we Francji i w Niemczech, u nas niema.

A szkoda, bo czasopiśmiennictwo polskie zasługuje nietylko na dużą historyczną monografię, której się tak słusznie domaga Jarkowski, coś w rodzaju Eugène Hatin'a „Histoire de la presse en France”, której osiem dużych tomów ukazało się w Paryżu już w latach 1859—1861, ale następcza materiały do studjów nad rozwojem prądów umysłowych, politycznych, literackich i wogóle nad zagadnieniami kultury i cywilizacji w Polsce. Zwrócił uwagę swego czasu na czasopiśmiennictwo jako na źródło, pisząc swoją znaną książkę „Przewrót umysłowy w Polsce w wieku XVIII”. Władysław Smoleński, znajdując w niem ogromny skarbiec informacji, i przede wszystkim chwytając bezpośrednio, niejako „in statu nascendi” obraz dążeń, które wtedy poruszały elitę umysłową narodu. Materiał ten jednak nie jest jeszcze zgoła wyczerpany, i niejedne skarby czekają jeszcze na odkrywcę, którego nagrodzą za trudy sownice.

Pomijając literaturę i politykę, olbrzymie pole dla studjów znajdzie niewątpliwie w prasie socjolog. Prasa jest bowiem nietylko zjawiskiem sięgającym w dziedzinę literatury i polityki, ale jest sama w sobie zjawiskiem socjologicznym, i z tego punktu widzenia zasługuje na dokładne zajęcie się nią. A tymczasem — w Polsce przynajmniej — brak podstawowych o prasie prac. To co istnieje, są to nieraz bardzo ciekawe rozprawy, jednak nie roszczące one sobie pretensji do miana gruntownych monografii.

Jarkowski domaga się stworzenia Instytutu prasoznawczego — instytutu takie istnieją zagranicą — któryby

mógł stać się ogniskiem badań nad prasą. Głos jego odzywał się dotychczas naprzorno. Mimo to nie ginie on, ale toruje sobie drogę w świadomości tych kół w Polsce, które powagę sprawy doceniają. Naszym zdaniem jest palącą potrzebą stworzenie katedry dziennikarstwa na jednym z uniwersytetów w Polsce, a wtedy też powstanie odpowiedni instytut, około którego skupić się będą mogli uczeni i studenci. Zanim się to jednak stanie, profesorowie wydziałów: prawa, ekonomii i literatury mogliby w swoich seminarjach skutecznie przez wyznaczanie odpowiednich tematów do prac rozbudzić zainteresowanie i dopomóc do powstania niejednego wartościowego studjum.

Z prasą stykają się dzisiaj wszyscy: adwokaci, przedstawiciele gospodarki, wysocy urzędnicy, nauczyciele, sędziowie, literaci, politycy i t. d. Jednak rzadko spotyka się człowieka, któryby umiał należycie zrozumieć, czym jest prasa, któryby znał mechanizm jej działalności i potrafił w właściwy sposób określić swój do niej stosunek. Z braku zrozumienia istoty prasy wynikają tysiączne nieporozumienia, w gruncie rzeczy bardzo szkodliwe i odbijające się nieodwracalnie na całokształcie życia społecznego. Zadanie katedry dziennikarskiej i instytutu prasoznawczego nie wyczerpywałoby się więc w kształceniu praktycznych dziennikarzy. Nie mniej ważnym byłoby pogłębienie wśród szerszych kół dorastającej na uniwersytetach inteligencji znajomości tak ważnego zjawiska, jakim jest prasa, co później umożliwiłoby im konieczny życiowy do niej stosunek i na odwrót ułatwiłoby również prasie jej zaiste trudne zadanie.

Bardzo słusznie sformułował to prof. uniwersytetu w Lipsku dr. Erich Everth w swojej prelekcji inauguracyjnej, którą wygłosił dnia 20 listopada 1926 r. z okazji utworzenia przy tymże uniwersytecie pierwszej w Niemczech katedry dziennikarstwa. Ukazała się ona później w odbicie p. t. „Zeitungskunde und Universität”. Uzasadniając konieczność naukowego zajęcia się prasą, uczony niemiecki stwierdził, że „siła prasy jest potężnym i wszędzie odczuwanym faktem, a nauka ma właśnie do czynienia z faktami, jest jej obowiązkiem fakty uznawać i się niemi zajmować”. Chodzi zaś o „zdobycie zrozumienia dla tego nieodzownego przecież przejawu kultury, o rozszerzenie lepszej znajomości o nim, o warunkach jego bytowania i prawach nim rządzących wśród tych wszystkich, którzy przechodzą przez uniwersytet i rozchodzą się potem w najróżniejsze zawody, w których mniej lub więcej na wewnątrz albo na zewnątrz stykają się z prasą”. O ile oni wszyscy — powiada dalej prof. Everth — będą w stanie wyrobić sobie rzetelny sąd o prasie, to już dużo zrobiono.

W niektórych polskich kołach uniwersyteckich rozważano już możliwość i potrzebę stworzenia katedry dziennikarstwa. Nie należy tracić nadziei, że w końcu do tego dojdzie. Pomijając już bowiem czysto naukowe możliwości i plony, któreby w ten sposób można zebrać, przytoczone powyżej zdanie prof. Evertha byłoby dostatecznym uzasadnieniem takiego kroku. Prasa jest za silnym czynnikiem w życiu narodów, ażeby móc zaniebdywać bezkarnie środki, mogące z jednej strony podnieść jej poziom, a z drugiej ułatwić jej wzajemne zetknięcie się ze społeczeństwem.

Jerzy Drobnik.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Śpiewak” Nr. 6-7. Treść: Podziękowanie. — Feliks Sachse: „Przebieg VI. Zjazdu Śpiewaków Śląskich i Uroczystości Moniuszkowskich”. — Przemówienia powitalne przy otwarciu zjazdu i przy odsłonięciu pomnika Moniuszki. — Wynik zawodów VI. Zjazdu Śpiewaków Śląskich. — Walny Zjazd Delegatów Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczy i Muzycznych. — IV. Zjazd Kół Śpiewaczy Śląska Opolskiego. — III. Zjazd Polskich Kół Śpiewaczy we Francji. — Dr. J. Niezgodna: „Z życia zespołów śpiewaczy”. — Stan. Kazuro: „Z ruchu muzycznego Warszawy”. — Kronika muzyczna ichoralna. — Nadesłane nuty i książki. — Wiadomości i komunikaty z Polskich Związków Śpiewaczy. — Ruch śpiewaczy w Związku Stowarzyszeń Śpiewaczy Woj. Kieleckiego.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Głos nauki o „Dziale”. „Przewodnik Prawno-Historyczny”, czasopismo wychodzące we Lwowie w językach polskich i obcych, a poświęcone historii prawa polskiej i obcej w zeszycie drugim za rok b. podaje na str. 215 w ustępie półstronicowym po francusku wiadomość o artykule, który poświęcony został w maju br. „Przewodnikowi” p. t. „Drzewo, które się pięknie rzcza”. (ar)

Kongres romanistów. W Szwajcarii odbył się międzynarodowy zjazd romanistów reprezentujących 12 narodów. Jednogłośnie obrany prezesem zjazdu a zarazem następnego kongresu prof. uniw. rzymskiego Giulio Bertoni. Następnym zjazdem odbędzie się w Rzymie w r. 1932. Z Poznania uczestniczył w zjeździe profesor U. P. dr. J. Morawski. (P.)

LITERATURA

Opowieść biblijna. P. Szczepan Jeleński, zastępca dyrektora wydawnictw księgarń Św. Wojciecha wydał nowy tomik swoich opowiadań biblijnych. Poprzednie: „Mała Miriam” i „Woda żywa” spotkały się z niezwykłą popytnością. To samo czeka tomik obecny, zatytułowany „O siódmej godzinie”. Nie jest on przeznaczony dla najmłodszych czytelników, tak jak poprzednie. Będzie to lektura dla młodzieży starszej, a także dla dorosłych, którzy również z niechęcią zaciekawieniem będą śledzili bieg wydarzeń opiewanych głównie dokoła cudu w Kanie Galilejskiej. Niemała wartość tych opowieści stanowią ciekawe „realja”, t. j. obraz środowiska izraelskiego w Palestynie, obyczajów i psychiki. Pisane barwnie, językiem prostym i czystym, opowieści biblijne osiągną wyborze swój cel: przeżyć przez czytelnika epizodów Pisma św., w formie literackiej, przenikniętej szlachetnie duchem wiary. (kw)

MUZYKA

Szkoła budowy instrumentów. Z Warszawy piszą nam: Przy państwowej szkole rzemieślniczej powstaje wydział lutniczy. Uczyc się na nim będzie budowy instrumentów muzycznych. Kierować będzie nauką inżynier Tomasz Panufnik, znany twórca skrzypiec oraz autor wyczerpującego dzieła o tym przedmiocie. Przy wydziale będzie zorganizowana wytwórnia instrumentów, zaopatrzona w potrzebne maszyny. (mw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka polska i królowa rumuńska. Królowa-wdowa rumuńska zwiedziła polską wystawę w Bukareszcie i zakupiła na niej dwa drzeworyty W. Skoczylasa oraz dwie figurki wyrobu Zakopiańskiej Szkoły Przemysłu Drzewnego. Komisarz wystawy dr. M. Treter złożył wizytę królowej w Balcie i doręczył zakupione dzieła sztuki, oraz ofiarowane królowej jako protektorce wystawy, dwie statuetki z Zakopiańskiej Szkoły Przemysłu Drzewnego. Królowa wyraziła wielkie zainteresowanie wystawionymi w Bukareszcie dziełami, a szczególnie pracami St. Czajkowskiego, Dunikowskiego, Jarockiego, Kędzierskiego, Kuny, Skoczylasa i Wyczółkowskiego.

TEATR

Wyrwicz i „Szejka”. Z Warszawy piszą nam: W przedstawieniu „Dobrego wojaka Szejka”, które gotuje dyr. Szyfman weźmie udział świetny krakowski monologista Wyrwicz. Na premierze krakowskiej grał on lekarza wojskowego i stworzył świetny typ, więc dyr. Szyfman go zaprosił na gościnne występy. Szejka gra Jarczyk, który także kreował go w Krakowie.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Wołyński przemysł ludowy w cyfrach. Wołyński badacz regionalny A. Prusiewicz podaje, iż przemysłem ludowym na Wołyniu zajmuje się 23 474 osób. Z tych najwięcej, bo 8 242 zatrudnia się tkactwem, z kolei idzie przemysł drzewny — 6 558, skórzany — 3 849, żelazny — 2 468, odzieżowy — 1 437, wreszcie garncarski — 920. Najwięcej rozwinięty jest przemysł w pow. krzemienieckim — 4 854 osób, najmniej we włodzimierskim — 1 474. (J. St.)

Wystawa sztuki ludowej i przemysłu ludowego odbędzie się w Wilnie przy tegorocznych Targach Wschodnich. Udział wezmą w niej także państwa bałtyckie i skandynawskie. Wystawa — jak nam z Wilna donoszą — zaprezentuje tkaniny, kilimy, makaty, wyroby ceramiczne, pisanki, rzeźby i ornamentacje, charakterystyczne dla pewnych regionów Polski i w państwach bałtyckich i skandynawskich, wyroby artystyczne i utylitarne z drzewa, oraz charakterystyczne stroje ludowe o wybitnych cechach artystycznych. Dalej będzie uwzględnione budownictwo ludowe utylitarne i kościelne, figury i krzyże przyrodnicze drewniane i metalowe, meblarstwo ludowe i inne okazy produkcji artystycznej lub utylitarnej, będące wyrazem rodzimego talentu i twórczości artystycznej ludu wiejskiego i małomiasteczkowego. Dla wystawy buduje się specjalny pawilon. Urządzeniem zajęła się specjalna sekcja. (wz)

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

S. P. WŁ. L. JAWORSKI
JAKO CZŁOWIEK NAUKI

W dziale politycznym naszego piśma zamieściliśmy charakterystykę działalności politycznej śp. Władysława Leopolda Jaworskiego. Na tem miejscu omawiamy jego działalność naukową, jako profesora zwyczajnego prawa cywilnego i prawa administracyjnego na Wszechnicy Jagiellońskiej, doktora honoris causa Uniwersytetu Wileńskiego, członka zwyczajnego Polskiej Akademii Umiejętności, członka Polskiej Komisji Kodyfikacyjnej itd.

Śp. prof. Jaworski urodził się 5. 4. 1865 w Karsach w woj. Kieleckim. Studjował na uniw. w Krakowie, Berlinie i Paryżu. W r. 1898 uzyskał katedrę prawa cywilnego na Uniw. Jagiellońskiej i na tem stanowisku pozostał do ostatnich dni swego życia.

Śp. prof. Jaworski nie ograniczał swych zainteresowań naukowych do jednej tylko dziedziny prawa, ale pracował naukowo nad szeregiem zagadnień wkraczających w najrozmaitsze jego dziedziny.

Śp. prof. Jaworski rozpoczął działalność naukową w zakresie prawa cywilnego, wydając w r. 1891 „Zarys teorii wynagrodzenia szkody”. Praca ta zainicjowała szereg opracowań, dotyczących prawa cywilnego austriackiego, które zamknięte zostały w książkach p. t. „Komentarz do austriackiego kodeksu cywilnego” (Kraków 1900) i „Kodeks cywilny austriacki”. (Kraków 1903, 5).

Po powstaniu państwa polskiego, a zwłaszcza od chwili, w której s. p. prof. Jaworski czynnie uczestniczył w pracach komisji kodyfikacyjnej, jego działalność naukowa wkracza na szersze tory. W r. 1920 podejmuje opracowanie, zakrojone na wielką skalę, dzieła p. t. „Prawo cywilne ziem polskich” (ukazały się r. I. i II.). Przedstawił porównawczo wszystkie prawodawstwa cywilne, obowiązujące na ziemiach polskich. Przedstawienie to, zawierające z jednej strony ujęcie całego szeregu niewspółmiernych instytucyj prawnych, z drugiej zaś uwidaczniające różnice zachodzące pomiędzy trzema systemami prawa i to różnice nietylko w szczegółach, ale i w stopniu ewolucji urządzeń prawnych — stanowiło b. poważny dorobek naukowy i mogło posłużyć jako pewne przygotowanie dla prac komisji kodyfikacyjnej. Ze tego rodzaju myśli przyswiecała pracy naukowej śp. prof. Jaworskiego, wynika przede wszystkim z charakteru i treści późniejszych jego opracowań. Ponadto poglądom tym dał on wyraz w późniejszych publikacjach, w których stale podnosił potrzebę dokonania opracowań przygotowawczych praw, obowiązujących w poszczególnych dziedzinach, aby na ich podstawie komisja kodyfikacyjna mogła rozpocząć swe prace nad nowym kodeksem cywilnym. Jednocześnie Zmarty Uczony określił wymogi, którym według jego przekonania winien był ten nowy kodeks cywilny odpowiadać. W świetle tych przekonań należy stworzyć nie kodeks, bezpośrednio opierający się na panujących stosunkach, ale dzieło ustawodawcze na wielką miarę, „kodeks, któryby miał szanse utrzymania się na długą czas.

Zainteresowania śp. Jaworskiego prawem agrarnym datowały się jeszcze od r. 1904 („Parcelacja ze stanowiska prawnego”). W latach późniejszych wydał on szereg prac z tego zakresu, z których główne drukowane są w książkach p. t. „Prawa państw. pol.” (z IV. i IVa.); „Reforma rolna”, „Projekt kodeksu agrarnego”.

Trzecią dziedziną zainteresowań prawnych śp. Jaworskiego było prawo konstytucyjne.

Szczególnie żywo interesował się Zmarty problemem zmiany konstytucji. W tej sprawie napisał szereg artykułów, z których wiele drukował „Ruch Prawno-Ekonomiczny”, którego śp. Jaworski był stałym współpracownikiem. Ostatnio brał czynny udział w ankiecie, głoszonej przez powyższy Kwartalnik, w sprawie rewizji konstytucji.

Poza tem śp. Jaworski zajmował się nauką administracji („Nauka prawa adm.” 1924), teorię prawa, wreszcie ogłosił szereg prac z zakresu filozofii i polityki. T. E.

Wspaniały pokaz samochodowy

V

Ongiś kupowaliśmy benzynę w aptekach, drogerjach i t. d. Dziś pokarm ten dla naszych aut dostajemy na ulicach. Za kilka lat jednak, zniknąć muszą i te uliczne „zdroje” wybudowane z tak wielkim nakładem kosztów a ich miejsce zajmą składnice węgla drzewnego. Jeśli ktoś wątpi w prawdziwość powyższego twierdzenia, niech idzie na wystawę i tam przekona się, że niema ani cienia w tem przesady. Wytwórcią takich samochodów jest firma „Panhard & Levassor” w Paryżu.

W skróceniu powiem o zaletach tych samochodów, bardziej szczegółowo opiszę wóz pędzony węglem.

Cechami wyróżniającymi „Panharda” są: wszelkie sworznie montowane na gumie, unikamy więc przez to smarowania. Silniki bezwentylowe typu szybrowego redukują spożycie paliwa; nadaje się specjalnie do paliwa gazowego, gdyż dopływ gazu jest ułatwiony i dzięki znów idealnej wprost komorze wybuchowej, odznacza się nadzwyczajną wydajnością. Utrapienie pp. szoferów, świece, są kryte specjalną kapturką z ebonitu, woda więc ani kurz nie mają dostępu. Sprzęgło typu jednodyskowego, pracuje w oliwie. Jeden blok z motorem tworzy skrzynka biegów posiadająca 4 biegi, które działają bez szmeru. Ręczny jak i nożny hamulec, oparuje wszystkie 4 koła, a wewnątrz bębna są segmenty hamulcowe o dużej średnicy i dlatego też zabezpieczone od błota oraz deszczu. Transmisja do tylnego mostu uszczelniona jest za pomocą kardanu, wał zamknięty w rurze, która równoważy reakcję. Najwyższy gatunek stali, redukuje wagę podwozia zwiększając równocześnie większą wagę użyteczną, przez co zmniejsza się koszt tonny kilometrowej.

Przechodzimy teraz do wozu poruszanego za pomocą węgla drzewnego, teje samej marki. Po obu stronach tuż przy siedzeniu szofera, znajdują się dwa gazogeneratory składające się z 4 części, a mianowicie: generatora, chłodnicy, filtru i aparatu do przygotowania mieszanki. Gazogenerator jako taki, mieści się po lewej stronie, filtr zaś tworzy równowagę po stronie przeciwnej. Generator składa się z miski cynkowej, mieszczącej się w ochronie odpornej na ciepło; w górnej części znajduje się rezerwuar materiału opałowego. Węgiel dostaje się do paleniska przez deflektor, kończący się w palenisku i tworzący stożek, na-

około którego rozchodzi się powietrze. Dostaje się ono przez otwór wentylatora, przechodzi między dwiema ściankami generatora, dzięki czemu unika się niebezpieczeństwa, jakie mogłoby przedstawić sąsiedztwo generatora o zbyt wysokiej temperaturze. Wytworzony gaz przechodzi następnie do chłodnicy składającej się z szeregu podwójnych rurek umieszczonych pod podwoziem i łączących generator z filtrem, działającym na sucho. Gazy przepływają tam z dołu do góry poprzez kawałki koksu znajdujące się na ruszcie. W górnej części gaz napotyka znów filtr zatrzymujący wszelki kurz i następnie kieruje go do mieszadła.

Aparat ten składa się z kranika trzydrogowego, zmontowanego przy motorze i komunikującego się, albo z karburatorem, albo też z całokształtem rurek o dwu gałęziach, z których jedna otrzymuje gaz, druga powietrze. Powietrze reguluje manetka umieszczona przed siedzeniem kierowcy i wpływa na objętość zbiornika. Motylkowy zawór poruszany pedałem akcelatora, działa na dopływ mieszanki. Działanie to jest identyczne z akcelatorem wozu benzynowego.

Prowadzenie wozu nie przedstawia specjalnych trudności albowiem generator zapala się w ciągu kilku minut, wystarczy położyć kilka wiórków, podłożyć ogień i odczekać, aż się proces zapalania jako taki uskuteczni; płomień wzmacniamy za pomocą wentylatora i w tym momencie zapuszczamy silnik na benzynę. Kiedy gaz będzie już dobry, dajemy przyspieszenie i szybko przechodzimy z benzyny na gaz; w drodze jednak trzeba od czasu do czasu poruszyć manetką do powietrza, by otrzymać moc silnika. Awans zapalania jest automatyczny. Jeśli pracujemy wozem codziennie, zapalanie generatora nie odbywa się codziennie, gazogenerator pozostaje na małym ogniu i rano wystarczy potrząsnąć rusztem i uruchomić wentylator na kilka sekund, co wymaga około 15 min. czasu. Wieczorem nie trzeba żadnych zabiegów.

Czyszczenie filtru (zależnie od jakości węgla) uskutecznia się raz na 1000 klm. wystarczy tam tylko wyciągnąć filtr, przewrócić go i kurz zawarty w nim wyleci. W generatorze wytwarza się temperatura 700 stopni C, która po przejściu przez chłodnicę opada w filtrze do 40 stopni C. Zanieczyszczenie motoru przy benzynie daje 9 mmgr. osadu na 1 metr sześcienny, przy węglu — poniżej jednego miligramu na jeden metr sześcienny. Generator zawiera około 32 kg. węgla

co wystarcza na 90 klm. przy wadze około 400 kg.

Zaznaczyć jeszcze należy, że wóz

ten posiada dwa karburatory, nowy system oliwienia, który nie dopuszcza do nadmiernego zużycia.

W. Ch.

W pałacu geografji

II.

Prawdziwie piękna kartografją mogą się poszczycić Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, reprezentowane na wystawie przez urząd geologiczny Stanów oraz przez Amerykańskie Towarzystwo Geograficzne, zrzeszenie olbrzymie i potężne. Wśród eksponatów amerykańskich zaciekawiają mapy klasyfikacyjne ziemi (z parkami narodowymi), mapa złożu węglowych (segregująca pola węglowe według gatunków węgla, technicznie zresztą prosta), wspaniałe mapy całej Ameryki w skali 1:1.000.000, w najnowszej technice fotolitograficznej (n. p. prześliczna mapa Panamy; mapy Waszyngtonu (z charakterystycznym układem ulic) i parku narodowego Yellowstone wyobrażają obiekty krańcowe geografji amerykańskiej: okolicę bardzo ludną i okolicę bezludną. Godne uwagi są niezwykle podziakli map. Na uznanie specjalne zasługują wydawnictwa Am. Tow. Geograficznego, wysoce popularne w Stanach Zjednoczonych.

Niespodzianką pewnego rodzaju jest duży udział Portugalji w wystawie, którą zastępuje towarzystwo geograficzne w Lizbonie oraz — przez towarzystwo pośrednio — ministerstwo kolonij portugalskich. Przeważają eksponaty dotyczące kolonij oraz historii odkryć. Zupełnie ładne są trzy mapy Portugalji: fizyczna (ta szczegółnie), geologiczna oraz administracyjna. Wyróżniają się poza tem atlas kolonialny i śliczny przewodnik po Portugalji. Aktualną wartość — ze względu na koncepcje emigracyjne — ma mapa Angoli. Wśród niezwykle licznych wydawnictw uderzają — nuty; towarzystwo geograficzne w Portugalji zajmuje się m. i. etnografją i zbiera n. p. melodie ludowe.

Jugosławie reprezentuje jugosłowiański wojskowy instytut geograficzny szeregiem map w skali 1:100.000; Belgję wojskowy instytut kartograficzny tegoż państwa. Wystawa belgijska jest o tyle pouczająca, że przedstawia pewne wybrane okolice we wszystkich skalach; wybitnie ładna mapa Dinaut w skali 1:20.000.

Szwecja (zakłady kartograficzne sztabu generalnego) wystawia szereg map, głównie w skali 1:100.000 i 1:400.000, wszystkie wykonane czysto i najnowsza technika. Przeliczyony jest plan Sztokholmu 1:6000, rzecz zupełnie oryginalna i wzorowa. Kto umie cenić mapy orientacyjne, których zadaniem jest wypuklenie tego, czego najwięcej potrzeba, ten będzie planem tym zachwycony. Pominąwszy zalety ogólne (czyste wykonanie, śliczny dobór barw), zauważamy, że plan ten ma rysowane budowle monumentalne (system znany z planów Pharusa), a ponadto jeszcze podaje w sposób łatwo dostrzegalny nazwy owych budowli, bez szkody dla terenów przyległych. Zawieszony pod tamtym analogiczny plan Sztokholmu w skali 1:12.000 jest w porównaniu z nim martwy, ponieważ nie zawiera owych budynków ciekawych.

Obok Szwecji obsłały wystawę naszą wszystkie inne kraje północnej Europy. Finlandja prezentuje kilka map z pięknego swego atlasu. Danja (z Islandją) ma mapy częściowo o niezwykłym doborze barw (stosunkowo jaskrawych), Norwegja daje m. i. mapę wybitnie plastyczną (skośne oświetlenie). Udział państw skandynawskich jest wogóle bardzo dobry.

Francja posiada dobre i piękne mapy w skali 1:50.000 (wystawiony plan Paryża) i przedstawia szereg wartościowych map kolonialnych, a ponadto obszarów mandatowych. Geograf jest ważnym czynnikiem w francuskiej pracy kolonialnej.

Miło stwierdzić, że na wystawie są

mapy z kraju takiego jak Egipt. Są one częściowo angielsko - arabskie, częściowo wyłącznie arabskie. Charakterystyczna jest mapa Nilu, wyobrażająca w sposób zupełnie wyraźny, jakim dobrodziejstwem jest ta wielka rzeka w rozległych obszarach pustyni północno - afrykańskiej.

Tyle mieści lewa część pałacu kartograficznego, w której poza tem stańnię stoisko „Pomocy Szkolnej Pestalozzi”, wystawiającej liczne mapy, atlasy i przybory naukowe. Inne stoisko, sprzedające lupy i mikroskopy, nie interesuje nas.

W środku pawilonu, przy pomniku Hoovera znalazły pomieszczenie wydawnictwa z bardzo dalekich stron, z Honolulu (Pan - Pacifie - Union). Oprócz wyżej wyszczególnionych będą jeszcze na wystawie reprezentowane dwa kraje, a mianowicie Anglja (eksponaty niewątpliwie ciekawe i pierwszorzędne), oraz Turcja, przedstawiająca m. in. mapy z napisami w językach łacińskich, rzeczy w tej chwili arcyciekawe.

W całości zastąpione są na wystawie kartograficznej z państw obcych: łacińskie Włochy, Francja, Belgja i Portugalja, państwa skandynawskie wszystkie wraz z Finlandją, dalej z Europy Jugosławja, Anglja, Turcja, z poza Europy Stany Zjednoczone A. P., Honolulu, Egipt. Rzecz ciekawa: ani jedno państwo ościenne. Bądź jak bądź reprezentowane są wszystkie ważne ośrodki kartograficzne z wyjątkiem Niemiec.

Zygmunt Zaleski.

Z wędrowki po wystawie Kolebka Państwa Polskiego

Poważny uroczysty nastrój oparuje nas, gdy wkraczamy w pawilonie turystycznym, na teren poświęcony Wielkopolsce, kolebce państwa naszego. Gościnnie na nasze przyjęcie rozwarte drzwi, kopja z katedry gnieźnieńskiej, ilustrująca życie i męczeństwo św. Wojciecha, biskupa polskiego, apostoła Prus, chlubnie świadczą o naszej ówczesnej sztuce zdobniczej, oraz stwierdzają prawa i zasługi polskiej misji dziejowej wobec Prus i Pomorza, dokąd śpieszyliśmy, niosąc wiarę św. i kulturę, bez szalbierczych chęci, utworzenia gadzino-owego państwa pod osłoną płaszcza z krzyżem.

Pod tem wrażeniem przekraczamy progi i w oczy rzuca nam się model pięknego renesansowego ratusza poznańskiego. Dajmy dalej, tam, gdzie pierwszy pionier kultury — Kościół rozacza swe skarby przeszłości. Oto w dobrej, wiarygodnej kopji galwanicznej mamy relikwiarze na rękę i głowę św. Wojciecha z kadedry gnieźnieńskiej, wysadzane drogiemi kamieniami, świadczące o czci jaką te drogie relikwie otaczano. Obok spoczywają kielichy kościelne 2 romańskie z kościoła w Trzemesznie i 2 gotyckie z kościoła farnego we Wschowie i Witkowa pod Gniezmem.

Na ścianach rozwieszono ornaty i gobelin dodają uroku i powagi, a reprodukcje fotograficzne zabytków kościelnych ukazują dotąd zachowane pomniki naszej kultury, w tej kolebce państwa, skąd później wokół promieniowała jednocząc plemiona wokół Gniezna i Poznania.

Warto rzucić okiem na plan zabytków romańskich zachowanych do dnia dzisiejszego. Przedstawione są nader plastycznie i łatwo nas informują o wszystkim. Koło Gieczy widzimy szyszak osobliwego kształtu. Przyostrowie na wyspie Lednicy spostrzegamy ruiny warowni. Każdy rysunek żywo przemawia i uprzytamnia kulturalne znaczenie zabytków.

J. St.

Dział samochodowy zajmuje na wystawie poczesne miejsce i przedstawia się bardzo ciekawie. Jako ilustrację do naszych opisów podajemy powyższe zdjęcie, przedstawiające jeden z fragmentów tej wystawy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Niepokojące objawy

Na dwa niepokojące objawy pragniemy dzisiaj zwrócić uwagę: na znaczny odpływ walut z Banku Polskiego, połączony ze zmniejszeniem obiegu banknotów oraz na spadek wpływów skarbowych poniżej norm preliniowanych.

Sprawozdania dziesięciodniowe Banku Polskiego wykazują od szeregu miesięcy nieustający odpływ walut obcych stanowiących pokrycie obiegu banknotów. Gdy w dniu 31 grudnia 1929 zapas walut, zaliczonych do pokrycia wynosił 418 milionów, w dniu 20 czerwca wynosił już tylko 251 milj. złotych, czyli że w przeciągu pierwszego półrocza b. r. odpłynęło z zapasów Banku Polskiego 167 milionów. W tym samym czasie, t. j. od 31 grudnia ub. r. do dnia 20 czerwca, zmniejszył się obieg banknotów o 176 milionów złotych, przyczem szczególnie z ostatnich zestawień dekadowych wynika, że Bank Polski zdecydowany jest wkroczyć na drogę polityki deflacyjnej, czyli pojawia się na widowni nowy, bardzo ważny czynnik hamujący możliwość poprawy położenia gospodarczego.

Drugim, nie mniej niepokojącym, objawem jest spadek wpływów skarbowych w dwóch pierwszych miesiącach b. r. budżetowego, t. j. w kwietniu i maju. Dochody preliniowane są w budżecie na 3.038 milj., czyli w stosunku miesięcznym 253 milj. Otóż, kwiecień przyniósł tylko 234, zaś maj tylko 232 milj. złotych, czyli: obydwie te miesiące przyniosły razem o 40 milj. poniżej preliniarza. Nic nie upoważnia nas do przypuszczenia, aby wpływy skarbowe w czerwcu i lipcu były lepsze od kwietniowych lub majowych, raczej prawdopodobny jest dalszy spadek w tempie jeszcze gwałtowniejszym. Nadwyżka preliniowana na rok 1930/31 jest stosunkowo niska, bo wynosi zaledwie 98 milionów złotych. Gdyby, co nie daj Boże, objaw spadku wpływów utrzymał się w dotychczasowych rozmiarach przez cały rok budżetowy, preliniowana nadwyżka (98 milj.) nie starczyłaby na pokrycie niedoboru wpływów (240 milj.). Tak więc tylko najdalej posunięta oszczędność w wydatkowaniu może nas uchronić przed niepowiązaniem końca z końcem.

Charakterystyczne jest, że niedobór wpływów powstaje nie z powodu opieszałości płatników podatkowych, a niższych dochodów monopolu i przedsiębiorstw państwowych. Dzięki srubie podatkowej jedynie podatki bezpośrednio dają nadwyżki ponad preliniarz. Natomiast zawadzają monopole, które winny dać skarbowi 79 milionów miesięcznie, a dały zaledwie 66 wzgl. 61 milj., dalej cła, które zamiast 32 milj. dały 23 wzgl. 25 milj. złotych. Spadek wpływów z monopolu i cel jest typowym objawem dekonjunktury, powodującej kurczenie importu zagranicznego i zwięźanie się konsumpcji artykułów monopolowych. Tem charakterystyczniejszy jest objaw utrzymywania się wpływów z podatków bezpośrednich na poziomie preliniarza, gdyż świadczy o surowości, z jaką władze skarbowe napędzają płatników do świadczeń podatkowych, bez względu na konjunkturę.

Wchodzimy w okres niebezpieczny. Trzeba pilotować nawę gospodarstwa krajowego ze szczególną ostrożnością, bo przesmyk między ryfami podwodnymi jest wąski i drobne chociażby zbroczenie z prawidłowego kursu grozi nieobliczalnymi skutkami.

Krótkie informacje gospodarcze

— Stosowanie minimalnej taryfy celnej w Rumunii przedłożone zostało dla wszystkich państw do dnia 31 sierpnia r. b.

— Gazety donoszą, że pewien okręt duński nie otrzymał pozwolenia na wylądunek transportu drzewa, budulcowego rosyjskiego w porcie nowojorskim.

— Europejscy producenci cynku zbiorą się 15 lipca w Ostendzie na nową konferencję. W konferencji weźmie udział także i Ameryka. Mówią o zamiarze ograniczenia produkcji cynku o 25 proc.

— We wrześniu r. b. odbędzie się w Pradze pod protektoratem ministra handlu p. Matouska międzynarodowy kongres przemysłu stalowego. Dotychczas zgłosiło udział 200 uczestników.

— Zakłady automobilowe Chrysler Corporation zapowiedziały w związku z ogólną depresją zmniejszenie płac wszystkim urzędnikom i robotnikom, nie wyłączając prezydenta Corporation.

Projekt funduszu drogowego

Wzmagający się ogromnie ruch automobilowy i autobusowy oraz opłakany stan naszych dróg bitych (zwłaszcza w województwach centralnych) zwrócił już od szeregu lat uwagę społeczeństwa oraz rządu na konieczność budowy nowych dróg oraz znacznego udoskonalenia już istniejących szos.

Niestety, wszystkie zamierzenia, idące w tym kierunku, rozbijają się o brak funduszy.

Idąc drogą najmniejszego oporu, wysuwają niektórzy inżynierowie drogowi projekt utworzenia funduszu drogowego, którego główne źródło ma stanowić proponowany przez nich podatek od biletów autobusowych w wysokości 30 % ceny.

Co do swej natury byłby to więc 3-procentowy podatek od obrotu przedsiębiorstw autobusowych.

Pomysł ten jest — wyrażając się ogólnie — tak śmiały że warto się bliżej nad nim zastanowić.

Dzisiejsze czyste zyski przedsiębiorców autobusowych są dzięki szalonej konkurencji tak niske że należy przyjąć za pewnik przerzucenie tego podatku na pasażerów przez podniesienie ceny biletu o 30 %. Zdaje się, że takie przerzucenie podatku leży również w intencji tych, którzy go wysuwają.

Otóż jakie będą skutki dla ruchu autobusowego, jeżeli bilety nagle zdrożeją o 30 %? Zdaniem inżynierów-drogowców w ministerstwach taka podwyżka cen będzie możliwa bez szkody dla komunikacji autobusowej.

Tak jednak nie jest. Chcąc zanalizować wpływ wyższej ceny przejazdu, musimy uwzględnić fakt, że ceny biletów autobusowych są mniej więcej utrzymane na poziomie cen biletów kolejowych między temi samymi miejscowościami oraz, że autobusami jeździ przeważnie publiczność, która się bardzo liczy z każdą złotówką zaoszczędzoną. Jeśli więc przejazd autobusami zdrożeje o prawie 1/3, wtedy bezwzględnie lwia część publiczności będzie korzystała z kolei. Linje autobusowe będą więc mogły być utrzymane tylko w tych wypadkach, gdy na równoległym torze kolejowym o danej porze, najdogodniejszej dla podróżujących, nie będzie pociągów. W ten sposób komunikacja autobusowa w ogromnej większości wypadków będzie skazana na zagładę z wielkim u-

szczerbkiem dla państwa. Ale pomijając już te pozytywne szkody, jakie poniesie przemysł komunikacyjny i całe społeczeństwo przez utrudnienie komunikacji międzymiasteczkowej, należy przecież sobie uprzytomnić, że obniżenie frekwencji w autobusach obniży znacznie preliniowany wpływ z tego podatku. Cały pomysł będzie więc chybiony. Zmniejszone w ten sposób wpływy z tego podatku ulegną jeszcze dalszej redukcji przez koszty kontroli. Bo przecież na każdej szosie trzeba będzie ustawić po kilkunastu kontrolerów i to na dwie lub trzy zmiany, bo autobusy krążą również w nocy. W ten sposób przez zanik frekwencji wpływy z podatku biletowego ulegną dalszej redukcji przez wypłaty pensji urzędnikom-kontrolerom. Podatek albo nie da żadnego czystego dochodu dla skarbu, albo też niewielką nadwyżkę.

Coprawda kwestia drogowa po zaprowadzeniu tego podatku straci na ostrości, bo autobusy znikną na wielu liniach. Będzie to efekt, do którego chyba nie dąży drogowcy.

Są jednak linje autobusowe, którym nie zagraża konkurencja kolejowa w czasie podniesienia cen przejazdów. Są to linje, łączące miasta, nie posiadające komunikacji kolejowej. Ale tam powstanie inna konkurencja — mianowicie konna. Dla tego, kto własnymi oczami obserwował rozwój komunikacji autobusowej na takich liniach w województwach centralnych, nie jest tajemnicą, że autobus wyparł komunikację konną (kurjerki) po kilkuletniej walce cen. Podwyższenie ceny o 2—3 złotych, licząc przejazd w obie strony, bezwzględnie wskrzesi znów tę staroświecką formę komunikacji i to tem łatwiej, że przy dzisiejszych niskich cenach owa i koni będzie ona w stanie ofiarować swe usługi jeszcze po tańszych cenach. Ubodzy pasażerowie autobusów zdecydują się na dłuższą trwającą podróż „kurjerkami“, aby tylko sobie zaoszczędzić kilka złotych. A jak już zapadłymi osadami i mieszkańcami 90 % pasażerów rekrutuje się z warstw ubogich. Dla pozostałych zaś 10 % nie opłaca się puszczać autobusów. W ten sposób i na tych liniach autobusy znikną — i sprawa drogowa będzie rozwiązana, coprawda w swoisty sposób. Jerzy Schimmel.

Inicjatywa gospodarcza nie słabnie

Z plenarnego zebrania Izby przemysłowo-handlowej

W sali posiedzeń Izby przemysłowo-handlowej w dniu 16 bm. odbyło się plenarne posiedzenie Izby, któremu przewodniczył prezes Izby p. Seweryn Samulski. Na zebraniu omawiano przeważnie sprawy administracyjne i Wyższej Szkoły Handlowej.

Sprawozdanie z czynności Izby, jako uzupełnienie poprzednich, przedłożył dyrektor dr. Waschko. Ze sprawozdań wynika, że zakres działalności Izby z powodu zwiększenia się funkcji z dziedziny samorządowej i gospodarczej zwiększa się stale. Jak się okazuje ze statystyki, inicjatywa gospodarcza jest ożywiona mimo trudnych bardzo warunków. I tak w okresie sprawozdawczym, t. j. w czasie od 20 marca 1929 r. do 15 lipca 1930 r., powstało w okręgu Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu 23 przedsiębiorstw przemysłowych i 133 handlowych. Likwidacji uległy w tym samym czasie 3 przedsiębiorstwa przemysłowe i 10 handlowych. Więcej aniżeli 50 procent powstałych przedsiębiorstw przypada na miasto Poznań. Znamienny też dla naszego położenia jest fakt, że zmniejsza się ilość wniosków o przywóz towarów z zagranicy; w innych okręgach izb przemysłowych ten przejaw nie uwydatnia się tak widocznie. Zebranie przyjęło z zadowoleniem do wiadomości fakt powierzenia stanowiska drugiego wiceprezesa Centralnej Komisji Przywozowej p. dyr. dr. Waschce.

W toku dalszych obrad przyjęto regulamin obrad zebrań plenarnych Izby i zatwierdzono zmianę statutu sądu polubownego przy Izbie przemysłowo-handlowej. Na plenum zebrania podkreślano, by ogół kupiectwa i sfer

przemysłowych korzystał w jak największej mierze z polubownego orzecznictwa sądów handlowych, działających bardzo sprawnie. Na wykończenie budowy gmachu Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu postanowiono zaciągnąć większą pożyczkę w Banku Gospodarstwa Krajowego i skonwertować w ten sposób długi krótkoterminowe.

W wolnych głosach zalono się na postępowanie komisji sanitarnej, która działa zbyt rygorystycznie, zamykając zwłaszcza na prowincji zakłady przemysłowe bez jakiegokolwiek namyślenia czy też zagrożenia. W ten sposób powstały olbrzymie straty dla właścicieli. Podniesiono też i omawiano wyczerpująco sprawy obciążenia socjalnego, wywierające wielki wpływ na zdolność konkurencyjną przemysłu i handlu wobec zagranicy. Postanowiono, by sprawą tą o tak zasadniczym znaczeniu zajął się Związek izb przemysłowo-handlowych. W końcu p. dyr. dr. Waschko podał do wiadomości, że z okazji otwarcia Targów Wschodnich odbędzie się we Lwowie zjazd radców wszystkich izb przemysłowo-handlowych. Tematem obrad będą zasadnicze sprawy dotyczące naszego życia gospodarczego i obmyślenie środków zaradczych. W zjeździe tym wezmą też udział przedstawiciele sfer rządowych, co da możliwość bezpośredniego zetknięcia się świata przemysłowo-handlowego z przedstawicielami rządu. (k)

Wobec uroszczeń gdańskich

Jak wiadomo, w maju b. r. wniósł senat W. M. Gdańska protest do Wysokiego Komisarza Ligi Narodów przeciw rozbudowie portu w Gdyni.

Izba przemysłowo-handlowa w Grudziądzu zajęła się nim na ostatnim zebraniu i jednogłośnie uchwaliła następującą rezolucję:

1. Protest W. M. Gdańska, wniesiony w dniu 9 maja b. r. do Wysokiego Komisarza Ligi Narodów jest zarówno pod względem prawnym jak i gospodarczym zupełnie nieuzasadniony.

2. Izba przemysłowo-handlowa w Grudziądzu jako bezpośrednio zainteresowana rozbudową i rozwojem naszego rodzimego portu w Gdyni uprasza rząd o jaknajintensywniejszą i dalszą działalność przy rozwiązywaniu zagadnień morskich w szczególności o poparcie w całej pełni dotychczasowej polityki w odniesieniu do zagadnień morskich, która odpowiada najżywczej i najmniejszym interesom krajowych sfer gospodarczych.

3. Izba przemysłowo-handlowa w Grudziądzu uprasza rząd, aby w jaknajenergiczniejszy sposób przeciwstawił się wszelkim dążeniom W. M. Gdańska do ograniczenia rozbudowy Gdyni i aby poczynił wszelkie kroki w celu zapobieżenia w przyszłości tego rodzaju niczem nieuzasadnionym wystąpieniom Gdańska.

4. Ponieważ zupełnie niekrepowany dostęp do morza stanowi o bycie gospodarczym i rozwoju Rzeczypospolitej, przeto zebrani reprezentanci przemysłu i handlu pomorskiego domagają się, aby rząd w szybszym jeszcze, niż dotychczas tempie prowadził rozbudowę Gdyni i rodzimej floty handlowej i nie pominął żadnych koniecznych zarządzeń w dziedzinie ulg i przywilejów, któreby przyczyniły się do rozwoju portu gdańskiego.

5. Izba przemysłowo-handlowa w Grudziądzu uprasza rząd, aby poczynił wszelkie zarządzenia celem ukrócenia penetracji firm gdańskich w okręgu Izby, które, dzięki gdańskiemu systemowi podatkowemu i finansowemu poparciu, są w nieporównanie lepszej sytuacji gospodarczej niż firmy pomorskie.

6. Izba przemysłowo-handlowa w Grudziądzu stwierdza, że protest W. M. Gdańska spowodował odruch całego społeczeństwa polskiego przeciw zakusom Gdańska, mającym na celu krępowanie Polski w wolnym dostępie do morza i że sfery gospodarcze całej Rzeczypospolitej stoją silnie przy polityce rządu polskiego i nie dopuszczają, aby tego rodzaju wystąpienia W. M. Gdańska miały być w ogóle wzięte pod obrady czy też rozważane przez międzynarodowych.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Zabiegi pożyczkowe W. M. Gdańska.** Senat W. M. Gdańska postanowił podjąć starania o uzyskanie pożyczki zagranicznej, przeznaczonej na ożywienie ruchu budowlanego. W najbliższych dniach udaje się do Londynu celem wzięcia udziału w Kongresie Unii Międzyparlamentarnej jako przedstawicieli Gdańska, senator finansowy W. M. dr. Kamnitzer. Przy okazji senator Kamnitzer wysyduje możliwości uzyskania pożyczki na rynku angielskim lub holenderskim. Projektowana wysokość pożyczki sięgać ma 15 milionów guldenów.

(k) **Prace nad nową ustawą celną.** Równoległe z pracami nad nową taryfą celną prowadzone są przygotowania dla wydania nowej ustawy celnej. W związku z tem niebawem zostanie ogłoszony zbiór przepisów celnych oraz tych rozporządzeń z innych dziedzin, które mają wpływ na przepisy celne. W zbiorze tym ukażą się albo stopniowo nowe zarządzenia i instrukcje albo też przepisy przerobione; i jedne i drugie uproszczą samą manipulację i ułatwią zorientowanie się w dotychczas wytworzonym stanie prawnym. Zbiór uwytądni elementy składowe przyszłej ustawy celnej oraz umożliwi krytykę, jakoteż orientację co do kierunku, jaki obrać należy. Poza tem będą oczywiście uwzględnione i obce ustawodawstwa, stanowiące wynik długoletniej praktyki państw, które mogły się od dziesięć lat rozwijać swobodnie i normalnie.

Z ZAGRANICY

(z) **Zbiory na Węgrzech.** Wedle ogłoszonego przez ministerstwo rolnictwa sprawozdania o stanie zasiewów, zbiory pszenicy w większej części zostały ukończone. Z powodu upałów i suszy, widoki na korzystniejsze zbiory niż w roku ubiegłym zmniejszyły się. Sprawozdanie podaje następujące przybliżone cyfry zbiorów: pszenica 18,87 milj. centn. m. (w r. ub. — 20,40 milj.), żyto 7,10 milj. centn. m. (w r. ub. 7,98 milj.), jęczmień 5,37 milj. centn. m. (w r. ub. 6,82 milj.), owies 2,37 milj. centn. m. (w r. ub. 4,1 milj.), kukurydza, kartofle i buraki opóźniają się w rozwoju z powodu posuchy. Stan winnic jest dobry.

(z) **O politykę handlową W. Brytanji.** Sir Herbert Holt, prezydent Royal Bank of Canada oświadczył się bez zastrzeżeń za polityką protekcjonalizmu, albowiem, zdaniem jego bez zastosowania silnej bariery celnej i przeprowadzenia zasadniczej rekonstrukcji przemysłu angielskiego, posiadającego przestarzałe urządzenia, może być nie może o przełamaniu przesilenia gospodarczego w Anglii.

(z) **Zakłady Forda zmniejszają produkcję.** Prasa donosi, że zakłady Forda przerywały swą produkcję. Unieruchomienie zakładów trwać będzie do 23 bm., poczem fabrykacja wznowiona będzie lecz z mniejszą intensywnością. W związku z tem, zakłady Forda zmniejszyły zamówienia na stal i inne surowce, niezbędne do fabrykacji.

Listy z Algierji

Jak Francja zdobyła Algier i Algierję

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Oran, w lipcu.

Główną przyczyną przedsięwzięcia przez Francję zbrojnej ekspedycji do Algieru były ustawiczne napady i rabunki korsarzy algierskich na okręty europejskie. Już w 1816 roku angielska flota admirała Exmoutha żądała zadośćuczynienia za złupione przez korsarzy okręty angielskie i bombardowała Algier, lecz ostatecznie wycofała się bez sukcesu.

Doskonałą okazją do wysłania do Algieru wojsk przez Francję była znana afera długów Dyrektora za zboże, którego rządowi francuskim dostarczyli dwaj Żydzi algierscy — Bakri i Busnach. Kiedy w r. 1827 dług, wynoszący 7 milionów franków, nie został jeszcze uregulowany, bej Algieru Hussein Pasza, którego wierzycielami byli Bakri i Busnach, zaczął się niecierpliwić. Niejaki Deval, konsul francuski w Algierze, starał się napróżno uspokoić paszę i sprawa przybrała obrót groźny, gdy podburzony tłum Algierczyków zdemolował konsulat francuski. I gdy 30 kwietnia 1827 r. bej Hussein uderzył trzykrotnie wachlarzem do odpędzania much Deval'a, Francja zareagowała i wysłała do Algieru flotę z żądaniem zadośćuczynienia za zniewagę. Hussein Pasza, popierany przez Anglię, odmówił. I gdy w dwa lata po awanturze z wachlarzem, czyli w roku 1830 dumny pasza ostrzeliwał okręt francuski, Francja zdecydowała się wysłać do Algieru flotę złożoną z 400 okrętów pod dowództwem admirała Duperré. Korpus ekspedycyjny liczył 37 tysięcy ludzi pod komendą generała Bourmont.

I 14 czerwca wojska francuskie wylądowały w Sidi Ferruch, odległym o 25 kilometrów od Algieru. Pomimo, iż armia Husseina Paszy liczyła 50 tysięcy ludzi i że miała doskonałą artylerię, Francuzi w brawurowym ataku zdobyli baterie nieprzyjaciela. 9 czerwca mazerujący na Algier francuski korpus ekspedycyjny został zaatakowany przez oddziały Ibrahima, brata Husseina Paszy i po ciężkich walkach zwyciężył je 4 lipca rozpoczęło się bombardowanie Algieru przez artylerię francuską. Hussein Pasza skapitulował i odpłynął do Neapolu.

Tymczasem w Paryżu wybuchła rewolucja i po Karolu X wstąpił na tron Ludwik Filip Orleański. Generał Bourmont został odwołany do Francji i na jego miejsce został mianowany generał Clauzet. Wylądowawszy w Mers-el-Kebir, nowy dowódca francuski rozpoczął rokowania z bejem Oranu, który poddał się i Francuzi zajęli Oran w styczniu 1831 roku. Jednak Francja wahała się, czy ma zatrzymać zdobyte w Algierji prowincje, gdyż korpus ekspedycyjny znacznie zmalał wskutek wy-czerpujących walk i ciężkich strat. I oto nagle w zdobytych prowincjach rozpełął pożar wojny świętej przeciw europejskim „pozeraczom wieprzów“ i „psom niewiernym“ młody fanatyk i wódz arabski, Abd-el-Kader.

Po trwających 15 lat zacieklých wal-

kach wojska arabskie zostały pobite i Abd-el-Kader uciekł do Marokka. Jednak w 1845 roku wybuchło nowe powstanie zaznaczone heroiczną epopeją 8 bataljonu strzelców orleańskich, który w Sidi Brahim, otoczony przez 10 tysięcy Arabów, bronił się niemal do ostatniej kropli krwi i z którego ocalało tylko 13 ludzi. I znów zwyciężony Abd-el-Kader uciekł tym razem na Saharę, do oazy Fignig.

W r. 1847 Abd-el-Kader, opuszczony przez popierającego go dotychczas sułtana Marokka, poddał się i walczył wiernie i nieustraszenie w armji francuskiej. Ocaliwszy podczas rozruchów w Syrii 10 tysięcy chrześcijan od masakry, otrzymał od rządu francuskiego wysoką godność komandora Legji honorowej.

Wiele krwi kosztowało Francję zatknięcie swych zwycięskich sztandarów w tym kraju, przesyconym fanatyzmem i nienawiścią do Europejczyków.

Algierja jest najbogatszą i największą kolonią francuską w Afryce i liczy wraz z terytorjami południowymi 2.775.400 kilometrów kwadratowych. W r. 1830 miała 500 tysięcy mieszkańców, Algier 25 tysięcy, a Oran — 20 tysięcy. Nie było dróg. Bandy rabusiów grabiły i masakrowały karawany, a poszczególne plemiona wyrzynały się wzajemnie w ustawicznych walkach. Uprawa roli zdołała ledwie wyżywić mieszkańców.

Dzisiaj Algierja liczy ponad 6 milionów mieszkańców, na które przypada milion Europejczyków. Miasta Algier, Oran i Konstantyna rozwinęły się i zakwitły bogactwem. Algier ma obecnie 230 tysięcy mieszkańców. Jest to nawskroś nowoczesny i największy port Algierji. Liczba mieszkańców Oranu wynosi ponad 150 tysięcy i jego port ma na morzu Śródziemnym to samo znaczenie, co i port Algieru. Konstantyna liczy 95 tysięcy mieszkańców. W prowincji Oranu istnieją jeszcze dwa inne porty handlowe — Nemours i Philippawilla.

Algierja eksportuje zboże, wina, bary, wełnę, owoce, minerały, fosfaty i alfy. Na jej przestrzeni zbudowano przeszło 5.500 kilometrów dróg, a sieć kolejowa liczy 4.600 kilometrów. 1.500 szkół i 100 przedszkoli kształcą dzieci bez różnicy rasy i wyznania. Szkoły średnie reprezentują licea w Algierze, Oranie i Konstantynie, a w Algierze młodzież ma do dyspozycji uniwersytet, szkoły rolnicze i przemysłowe.

Ponieważ Algierja odległa jest od Marsylii tylko o 770 kilometrów i o 36 godzin drogi morskiej, Francuzi uważają ją prosto za przedłużenie ich ojczyzny. Zrozumiała jest ich duma na widok dzieła dokonanego przez Francję w Algierji w przeciągu stu lat. A dumy tej wyrazem i symbolem są przypadające właśnie uroczystości stulecia panowania Francji w Algierji, będące jednocześnie pieczęcią braterstwa, które łączy metropolję z jej piękną i bogatą kolonią. Helena Filochowska.

kobieta ta figurowała dotychczas pod 20 rozmaitemi nazwiskami w rozmaitych modnych barach i uzdrowiskach Francji, jednakże prawdziwe jej nazwisko jak dotychczas nie zostało odkryte, i władze nie mogą dojść z kim właściwie mają do czynienia. S. F.

Bezbożnicy bolszewicy „nawracają“ pogan

(KAP) Według doniesienia moskiewskiej „Prawy“ liczne szczyty północnej Syberji w wyniku antyreligijnych zarządzeń rządu sowieckiego powróciły całkowicie do pogaństwa. Ludy te zostały ochrzczone przez duchowieństwo prawosławne ale nawrócenie ich było widocznie bardzo powierzchowne. Przyjęły one z powrotem swoje pogańskie zwyczaje religijne, których poziom kulturalny jest niezwykle niski. Religja ta, zwana „szamanizmem“ od nazwy „szaman“, co znaczy kapłan, ogólnie biorąc, polega głównie na pewnych sztucznych guślarskich. W pewnych okęgach wprowadzono nawet z powrotem ofiary z ludzi. Według „Prawy“ rząd sowiecki zamierza wystąpić również przeciwko tej religji pogańskiej i pouczać jej wyznawców, że niema żadnej istoty nadnaturalnej, i że szamani są oszustami.

Buk nie chroni przed uderzeniem pioruna

Istnieje przekonanie, szczególnie pośród chłopów, że buk chroni przed uderzeniem pioruna, i że wystarczy podczas burzy stanąć pod drzewem bukiem, by być zupełnie bezpiecznym. Twierdzenie to ma za sobą wszelkie pozory słuszności. Zastanowiło to przyrodników niemieckich, którzy opasali szereg buków i dębów wstążkami z blachy cynowej. Po burzy przekonali się, że dęby były zwałone, buki natomiast stały nienaruszone, tylko pokrywająca je blacha cynowa była spalona. Wynika z tego, że kora drzew bukowych musi posiadać pewne właściwości odprowadzania pioruna chroniąc przez to drzewo od zniszczenia. Tem większe jednak niebezpieczeństwo istnieje dla ludzi, czy zwierząt, szukających pod bukiem schronienia przed burzą. (wl)

Miła niespodzianka Douglasa Fairbanksa

Miłej niespodzianki doznał znany bohater ekranów Douglas Fairbanks. Oto otrzymał zawiadomienie władz podatkowych w Waszyngtonie, że według ich obliczeń zapłacił w latach 1924—26 o 110 tysięcy dolarów więcej podatków aniżeli się należało. Jednocześnie zawiadomiono popularnego artystę, że suma ta jest do jego dyspozycji i każdej chwili może ją podjąć. Sto dziesięć tysięcy dolarów różnicy! Wielki Doug, widać, mało nie zarabia! (wl)

Zabawna historia małżeńska

Dzienniki amerykańskie zamieściły w tych dniach zabawną historję małżeńską. Rzecz działa się w Pittsburgu, w Pensylwanji. Minister John Terry, młody przystojny inżynier, spacerował nad brzegiem rzeki Monongaheli. Był zatopiony w myślach... Nagle natknął się na młodą dziewczynę, którą przypadkiem solidnie potracił.

Czy sierpień będzie jeszcze upalny?

To zagadnienie zaprzęta umysły dzisiaj wszystkich. Rolnicy proszą o deszcz. Młodzież szkolna zaś pragnie upałów do końca wakacji. Letnicy, wybierający się do miejsc kąpielowych i uzdrowisk, również życzą sobie, aby słoneczko ogrzewało ich cały dzień, co pozwoliłoby im używać kąpeli słonecznych do syta, jak również zdobyć modną dziś cerę brązową. Słoneczkiem i upałami niemniej zainteresowani są wszyscy właściciele letnisk, bo deszcz i chłód pozbawia ich zarobku sezonowego. Panie domu i właściciele pensjonatów wreszcie głowią się, jak dadzą sobie radę, jeżeli powtórzą się czerwcowe upały. Strachu napędza im bowiem stu-letni kalendarz, a niemniej poważni meteorolodzy, którzy ogłosili, że obecne obniżenie temperatury jest tylko przejściowe, a upały nastaną ponownie z końcem lipca tylko w spotęgowanej mierze i trwać będą bez przerwy, aż do jesieni.

Zjechało się na wieś krewnych co niemiarą, a do pensjonatów zawitała spora liczba gości, aż ściany trzeszczały. Czemu ich przyjąć, jak ich ugościć przez długi okres letni, kiedy zapasy spiżarniane wobec kanikuły ulegają szybkiemu zepsuciu. Brak lodu jak i chłodni nie zezwala na gromadzenie większych zapasów zwłaszcza świeżego mięsa i wędlin. Inne lata dano sobie jeszcze jako tako radę, bo wazywa się obrodzić. A tu jak na złość ogrodnicy twierdzą, iż warzywa się nie udały, a owoc nie dojrzewa. Jak widać, każdy ma kłopoty w tych ciężkich czasach gospodarczych i każdy ma inne życie.

Słynny nasz pisarz Makuszyński powie z pewnością: „Dobry Polak! Bóg w

— A to gbur! — zawołała nieznajoma. W inżynierze zakipiła krew. Zapomniał zupełnie o obowiązku rycerskości wobec płci pięknej i krzyknął:

— Głupia gęś.
Teraz jednak stało się coś nieoczekiwanego. Młoda dama tak się przejęta rzuceniem jej przewiskiem, że nie zastanawiając się długo skoczyła w nurty rzeki. Oczywiście, iż winowajca pośpieszył natychmiast na ratunek i zawiózł ambitną dziewczynę do szpitala. Gdy otworzyła oczy z długiej nieprzytomności pierwsze słowa inżyniera brzmiały:

— Czy może mi pani przebaczyć?
— Tak! — szepnęła dziewczyna omdlewającym głosem.

Ten głos i spojrzenie cudownie błękitnych oczu przeniknęły nawskroś serce inżyniera. Codziennie odtąd odwiedzał chorą, a gdy wyzdrowiała, znowu rzucił pytanie.

— Czy pani chce zostać mą żoną?
— Tak! — brzmiała odpowiedź!
Młodzi pobrali się, lecz czy będą szczęśliwi? Być może, że piękna dziewczyna poślubiła inżyniera dla zemsty...

Przedhistoryczne odkrycie

Prof. Bayer, dyrektor wiedeńskiego muzeum historycznego, badając dla celów archeologicznych obszary Dolnej Austrii, odkrył — jak donosi medjol. „Corriere della Sera“ — w pobliżu Kremsu grunta, zawierające szczątki mamutów.

Zdaniem uczonego, grunta te są rodzajem przedhistorycznych pól myśliwskich, z przed 25 tysięcy lat. Rozpoczęte wykopaliska wykazały na głębokości 5 mtr. pod powierzchnią ziemi wielką ilość kłów mamutów i nosorożców, kości innych dzikich zwierząt, koni, reniferów, lisów, i antylop. Prof. Bayer twierdzi, że według wszelkiego prawdopodobieństwa myśliwi owych czasów, wybrali sobie te właśnie miejscowości dla łowów, gdyż była ona pokryta lasami i położona na wzgórzu i dzięki temu pozwalała im panować nad niżej położonymi obszarami. Ze wzgórza śledzić mogli stada dzikich zwierząt, udających się do poju w Dunaju.

Polowania, ze względu na wyjątkową siłę mamutów były bez wątpienia bardzo niebezpieczne, tem bardziej, że ówczesni ludzie posiadali jedynie broń kamienną. Można zatem przypuścić, że myśliwi zwabiali zwierzę do głębokich okopów, i tam ją dobijali, miażdżąc im łby kamieniami. Ze swej zdobyczy otrzymywali mięso, skórę na odzież, tłuszcz na oświetlenie. W pobliżu szczątków mamutów znaleziono również wielką ilość różnych kamiennych wyrobów, jak noże, topory i złamaną kamienną piłę. S. F.

„BACZ. BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!“

Najsukuteczniejsze zabezpieczenie marynat i konfitur, tylko

CELLOPHAN

DO KONSERW.

Żądać w drogerjach i składach materiałów piśmiennych.

nr 2882

Zagadki policyjne

Ofiara czy awanturka.

Przed kilku miesiącami doniosła prasa całego świata o znalezieniu na brzegu morskim w Montaliret we Francji, nagiej i nieprzytomnej kobiety, która po dojściu do zmysłów oświadczyła, iż nazywa się Gloria Allister. Jako rozwiązanie tej niezwykle zagadki, domniemana panna Allister opowiedziała piękną historję, zakrawającą nieco na jedną z bajek Szecherezady. A mianowicie, że miała ona jakoby jechać na pokładzie angielskiego statku „Eagle“, na którym poznała jakiegoś chińskiego lekarza. Pewnego wieczoru, gdy sama stała na pokładzie, podszedł do niej ów chińczyk i począł jej czynić niecie propozycje, a spotkawszy się z jej strony z kategoryczną odmową, pełną oburzenia zepchnął ją w morze. Zapytany w tej sprawie drogą depeszy iskrowej kapitan statku „Eagle“, odpowiedział, że nazwisko Gloria Allister nie jest mu zupełnie znane, i że takiej pasażerki na statku nigdy nie było.

Od tej chwili tajemnicza Angielka, która dotychczas znajduje się w areszcie Bordeaux, nie chce ani słowa wyjawić co do swej osoby. Początkowo brano ją za umysłowo chorą, która uciekła z zakładu dla obłąkanych, następnie za międzynarodową awanturkę. Potem powstało nagle przypuszczenie, że jest ona żoną pewnego amerykańskiego milionera. Brown, która uciekła odeń z jakimś mixermem koktail'ów w jednym z barów w New Jorku. Ale drogą telewizyjną przesłana do Ameryki fotografia, rozwiała te przypuszczenia, albo

wiem mr. Brown nie poznał w niej niewiernej swej małżonki. W tym samym prawie czasie zjawil się pewien angielski ziemianin, nazwiskiem Allan w przypuszczeniu że tajemnicza Gloria jest jego córką, która zaginęła z domu przed sześcioma miesiącami. Przypuszczenie to zrodziło się na tej podstawie, iż Gloria Allister symulowała przez czas pewien utratę pamięci.

Od tego czasu ośm rozmaitych osób zgłaszało się do policji w Bordeaux, pragnąc w tej tajemniczej kobiecie odnaleźć w różnych czasach zaginione bez śladu swe karmicielki. Wszystkie te usiłowania były daremne. Kim jest Gloria Allister, wie tylko ona jedna i widocznie musi jej z jakichś powodów bardzo na tem zależeć, aby nikt inny nie dowiedział się kim jest naprawdę i jak brzmii jej prawdziwe nazwisko.

Niezmiernie ciekawym i charakterystycznym szczegółem w tej dziwnej historii jest fakt, że od czasu, gdy pisma podały jej fotografię, otrzymała ona i otrzymuje moc listów z propozycjami małżeńskimi.

Zbliżyło do tego wypadek przydarzył się ostatnio w Nicei, gdzie kilka dni temu aresztowano pewną bardzo szeroko żyjącą Rosjankę, podającą się za Tomasową. — Aresztowanie jej nastąpiło na skutek nieopłacenia ogromnego hotelowego rachunku w Cannes i następnie potajemnej z hotelu ucieczki. W chwili aresztowania posiadała ona przy sobie nie więcej jak kilkadziesiąt centimów, ale przeprowadzona w jej licznych i wspaniałych kufrach rewizja wykazała moc eleganckich i niezmiernie kosztownych toalet. Przeprowadzone dochodzenie zdołało już ustalić, że

tym kryzysie gospodarczym ma inne kłopoty, jak dogodzić każdemu“.

A jednak dobra rada, złota warta. Nie martwiecie się panie i gospodynie domu, kierownicy wycieczek szkolnych, harcerskich itp., czem wyżywiecie przybyłych gości i jak używić drużyny podczas drogi.

Otóż renomowana największa w Polsce i znana również zagranicą firma wyrobów mięsnych BRACIA DAWIDOWSCY w POZNANIU, przy ul. Gwarnej 17, da wszystkim lekarstwo na te bolączki.

Dzięki nowoczesnemu urządzeniu chłodni mięso i wędliny można otrzymać stamtąd każdej chwili w świeżym stanie. W celach propagandowych zaś i chcąc umożliwić wygastającym nagromadzenie większych zapasów na wsi, letniskach i uzdrowiskach, firma Bracia Dawidowscy znacznie obniżyła ceny na bardzo praktyczne, każdej chwili gotowe, a przytem znakomite konserwy mięsne, jak szynki, paszety, parówki, gulasz, nogi wieprzowe i smalec w puszkach.

Również trwałych suchych wędlin, jak serwetki, salami węgierskie, brunświckie, holenderskie, litewskie i warszawskie z powodu trwałości, a przytem dla niskich cen nie powinno nigdy zabraknąć w spiżarni każdej przewidującej oszczędnej a praktycznej gospodyni.

Jeżeli dodamy, iż firma Bracia Dawidowscy jako jedyna w Polsce odznaczona została na P. W. K. w Poznaniu wielkim złotym medalem, a podług zasięgniętej informacji firma cenniki na wszystkie wyroby wysyła odwrotnie, spokojnie możemy oczekiwać dalszych wyborów temperatury. K. F.

Pw 3512-29,137

Dnia 16 lipca 1930 r., o godz. 10 rano, zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, s. p.

Jadwiga Krokowska

przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 19 b. m., o godz. 5-ej po południu z Zakładu Św. Józefa na cmentarz Św. Wojciecha, o czym zawiadamiają

dw 1125 pogrążeni w żalu
Poznań, brat, brataniec z rodziną.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”, Towarowa 25, tel. 31-80.

Dnia 16 lipca 1930 r., o godz. 1-szej po południu, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec i brat, przeżywszy lat 38, s. p.

Witold Hollender

Radca Skarbowy

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 19 b. m., o godz. 5-tej po południu, z kaplicy cmentarza Jeżyckiego. Żałobna msza św. odbędzie się w poniedziałek, 21 b. m., o godz. 8-ej w kościele Jeżyckim.

Pozostali w nieutulonym żalu
dw 1126 dzieci i rodzeństwo.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 2.
Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”, Towarowa 25, tel. 31-80.

Dnia 16 bm. zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, s. p.

Witold Hollender

radca Wielkop. Izby Skarbowej

przeżywszy lat 38. zw 24 564

W Zmarłym straciła Izba Skarbowa zdolnego i wzorowego urzędnika, a współpracownicy szczerego i oddanego kolegę.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 19 b. m., o godz. 5 po poł., z kostnicy cmentarnej na Jeżycach.

Proces i urzędnicy Wielkop. Izby Skarbowej.

Nie szukaj winowajców!

Jeśli powodzi Ci się ŻŁE wniń siebie samego!

NIE MOŻNA nigdy o tem zapominać, że w nowym kapeluszu, pięknej koszuli i ładnym krawacie zupełnie inaczej się wygląda, modne koszule, kapelusze, ładne krawaty poleca

PIOTR PŁUCIŃSKI
St. Rynek 37.
z w 24 561

elektryczne **ŻELAZKA** i grzejniki marki **BRABORIX**

Bracia **BORKOWSCY**
Tw 1 653

Fabryka środków do zwalczania szkodników

„UNIVERSUM”
POZNAŃ, ul. Fr. Ratajczaka 38.

Bezplatny nasz katalog informuje o wszystkich pasorzytach ogrodów owocowych i warzywnych oraz wskazuje najskuteczniejsze środki do ich tepienia.
Pw 10 386

Materjały męskie i podszewki

w największym wyborze po cenach bezkonkurencyjnych poleca

F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny Sp. Akc.
Poznań, Stary Rynek 98/100.

Pw 3510/11-29.130/181

50% staniała
Kredyt do 1 roku

KREDA

angielska potrójnie spławiana, spławiona 3 i 4 korony, spławiona mielona, mielona i mielona ekstra oraz niezrównany surowiec. — Pastewna, wyrabiana pod dozorem P. Prof. Uniwersytetu JANA MARSZAŁKOWICZA, znanego od 40 lat hodowcy, wyr. pod marką „ŻUBR” wynagr. medalem, jedyna w kraju nieszkodliwa dla zwierząt domowych.

zw 24568

Rugijskie Kopalnie Kredowe
poczta ROŚ, p. Woikowyski.

OBNIŻKA CENY SUPERFOSFATU

Fabryka Przetworów Chemicznych „RĘDZINY”

Spółka Akcyjna

poczta: Rudniki-Rędziny, stacja kolejowa: Rudniki pod Częstochową

zawiadamia, że obniżyła cenę wyrabianego przez nią superfosfatu mineralnego 16 i 17 procentowego na **80 gr. parytet Poznań za 1 Kgr. rozpuszczalnego w wodzie kwasu fosforowego.**

FABRYKA DO KARTELU NIE NALEŻY.

zw 24568

Emalja

aluminium, sztuce, nożyki i aparaty do golenia, maszyny do mięsa, chleba i soku, wanny do kąpienia i prania, wyżmaczki, żelazka elektr. okow. do dusz i węgla

poleca

A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 8275-26,195

ZIOŁA LECZNICZE

O. Wojnowskiego

poleca

APTEKA p. KORONA
Poznań, Górna Wilda 61.

Broszury na żądanie bezpłatnie. zw 2-552

Obszerne śpichrze

w większym mieście powiatowym, w których mieści się obecnie przedsiębiorstwo zbożowe, nadające się jednak na każde inne przedsiębiorstwo lub składnicę, częściowo lub całkowicie do wynajęcia. Biura, stajnie, garaż ze światłem elektrycznym. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zw 24 553

Marja Gładychowa

z domu Sobek

przeżywszy lat 36. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 19 b. m., o godz. 4 po poł., z domu żałoby, ul. Zupańskiego 16, na cmentarz w Dębcu parafji Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążeni
dw 1123 mąż z córeczkami i rodziną.

Poznań.
Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicza, Klasztorna 14.

Podróże i wycieczki

uprzyjemnisz sobie
kupując w firmie

Walerja Patek

Aleje Marcinkowskiego 6 (przy poczcie)
znanej na całą Wielkopolskę
czekolady orzeźwiające
cukierki owocowe
miętowe ochładzające
marmelady owocowe
wafle z masą mrożoną i t. d.

PLAC

na cele handlowe ca 1 200—1 500 m², możliwie z szopami etc. na krańcach miasta poszukuję na dzierżawę lub kupno. Zgłoszenia „Par”, 27 Grudnia 18, pod nr 58,254
Pw 3503-23,254

Fotograf

retuszer potrzebny. Oferty z podaniem warunków i fotografia przesyłać Zakład Fotograficzny Kajewski, Pabjanice, Zamkowa 21.
zw 24 569

Samochód

„Praga” używany w dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia do dnia 25 lipca 1930 w Powiatowej Kasie Chorych w Jarocinie, ul. Wolności nr. 16.
zw 24 587

Zaraz lub od 1-go października do wynajęcia przy ul. Wielkiej 25, I. p. duży jasny

LOKAL

nadający się na hurtownie, składnice i biura. Przy ul. Kramarskiej 15 duże, suche

SUTERENY

Jarczewski i Bartlewicz, Poznań St. Rynek 86
zw 24 588

TANIA SPRZEDAŻ

POSEZONOWA!

Do 40% upustu na wysortowane towary i resztki — na wszelkie inne 10%

Okazja kupna gatunków znanej dobroci po cenach bezprzykładnie niskich.

Dywany
Pomosty
Dywaniki

Kilimy
Pasiaki
Gobeliny

Chodniki
Kokosy
Manila

Maty chińskie
Wycieraczki
Filse

Serwety
Kapy
Narzuty

Kretony
Adamaszki
Plusze

Materiały
meblowe i
dekoracyjne

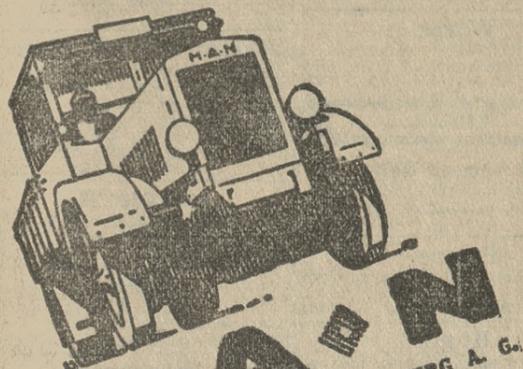
Centrala — Dywanów

Pw 3086/87-28.85/86

Kazimierz **KUŻAJ** ul. 27 Grudnia 9

Największy specjalny magazyn w Poznaniu.

Firma Kazimierz Kużaj założona roku 1896 zdobyła rzetelnością dobrym towarem i cenami umiarkowanymi — zobacz okna wystawowe! bezwzględne zaufanie. Zobacz okna wystawowe!

MAN
MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NÜRNBERG A. G.
ZAKŁADY W NORYMBERDZIE

Wozy ciężarowe - Autobusy - Wozy specjalne.
PRZEDSTAWICIELSTWA:

Warszawa: Biuro Techniczne „Firlan”, Zielna 46.
Poznań: (Biuro Informacyjne) Rotor Sp. z o.o., ul. Dąbrowskiego 78a.
Katowice: Górnośląskie Towarzystwo Techniczne, ul. Jordana 5.
Gdańsk: Otto Albert, Autombile, Langemarkt 33/34.

OCTU NATURALNEGO Ia

około 10 i 1/2% kilka wagonów nader korzystnie sprzedam

Danziger Essigsprit und Mostrieh-fabrik R. Haffke & Co. Gdańsk

Wdowa

młoda, inteligentna, szuka posady jako wyřczytelka pań domu lub do samodzielnego zarządu domem, u samotnej dobrze sytuowanej inteligentnej osoby ewentl. do księdzka. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 24565

Wprost od gospodarza do wydzierżawienia

2-3 ubikacje handlowe

o powierzchni ca 45 m², każda ubikacja około 15 m². Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 24557

Kompletne urządzenie do fabrykacji lodu

około 400 lasek 10 kg. dziennie wraz motorami i chłodnicą korzystnie zaraz do sprzedania

BEZANA-ŚNIEG, Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 23. Pw 8466-29,11

Dla kawalera

lat 36, kupca samodzielnego, z akademickim wykształceniem, przystojnego bruneta, bardzo kulturalnego i szlachetnego charakteru, zdrowego na duszy i ciele, poszukuje żony z podobnymi zaletami, której zależy na szczęśliwym i idealnym pożyciu małżeńskim. Majątek jakkolwiek nie konieczny, to jednakowoż dla wspólnego dobra i rozwoju przedsiębiorstwa pożądany. — Będąc wyższym urzędnikiem państwowym i zamożnym poważanym obywatelem, traktuję sprawę pośredniczenia bardzo poważnie i za dyskrecję ręczę słowem honoru. Łaskawe zgłoszenia proszę z całym zaufaniem skierować do Kurjera zw 24567

Wskazówki na lato w zakresie tępienia owadów w mieszkaniach.

Jak uchronić się od moli? — Wytrząść, — zaproszkować Moliną — zrosić Tajfunem.
Jak pozbyć się pluskiew? — Wypendzlować Ne-kronem — zrosić Tajfunem.
Jak wytepić karaluchy? — Posypać Knaksu, zrosić Tajfunem.
Jak usunąć muchy? — W odnośnych ubikacjach rozpylać Tajfunem wedle przepisu na bańkach!
Nasz system nie ma sobie równego!
Fabrykaty nasze są do nabycia we wszystkich drogerjach! Pw 11 218/9-18.12/3
Fabryka środków do zwalczania szkodników. **UNIVERSUM, POZNAŃ, ul. Fr. Ratajczaka 38.**

Urzędnik gosp.

kawaler, kawalerzysta, lat 27, Wielkopolanin, z lepszym wykształceniem, kilkoletnią praktyką we wzorowych majątnościach, poszukuje posady urzędnika, względnie pisarza lub kasjera, zaraz lub później. — Łaskawe zgłoszenia skierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 24572

Polecam

sosnowe i dębowe progi kolejowe normalne i waskotorowe po bardzo niskich cenach
Wojciech Paetz, Poznań
ul. Przemysłowa 28 b. Tel. 74-12.

Egzystencja!

18 lat dobrze prosperujący sklep spożywczo-kolonjalny, trafika sprzedaży piwa, wielki obrót — z mieszkaniem, razem 8 ubikacji w większym mieście przemysł. na Górnym Śląsku natychmiast do sprzedania. Cena 20 tys. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zp 1090**

Oddajemy pieniądze na budowę i na hipoteki!!!

Potrzebny własny kapitał 10-15% od kwoty pożyczkowej, zaoszczędzić można w małych ratach miesięcznych. **Bez odsetek**, tylko amortyzacja 6-8%

„HACEGE“ e. G. m. b. H. Gdańsk,
Hansaplatz 2b. nw 11866/7

Informacji udziela: **H. Franke, Poznań, Marsz. Fecha 19, I.**

Kierownik biura

biegły korespondent, znający stosunki, młody, z dłuższą praktyką bankową i handlową — zajmie odpowiednie stanowisko. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańsk. zw 24559

Na rozpoczynający się 4 sierpnia

roczny kurs gospodarstwa domowego

przyjmujemy jeszcze pewną liczbę uczennic do internatu. Zgłoszenia skierowywać pod adresem:

Siostry Służebniczki Marji
Zakład św. Józefa w Pleszewie.
zw 24452

KONKURS

Magistrat miasta Gniezna ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko

dyrektora rzeźni miejskiej.

Wykształcenie: Lekarz weterynaryjny z odpowiednią praktyką. Do posady są przywiązane pobory grupy VII. pragmatyki urzędników państwowych oraz 15% dodatek komunalny.

Podania należyce udokumentowane wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem i referencjami należy zaraz wnieść do Magistratu miasta Gniezna.

Gniezno, dnia 15 lipca 1930 r.
nw 2504

MAGISTRAT.

Liczba czynności: 2. N. 3/30. **POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE.** Co do majątku firmy Idzi Lis w Jarocinie, Rynek 6, wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 12 czerwca 1930 r. o godz. 12 w południe, postępowanie upadłościowe, ponieważ firma Ludwik Bucholz, Fabryka Skór Sp. Akc. w Bydgoszczy, Garbary 35/40, której przysługuje od dłużnika wierzytelność w kwocie 2089,56 zł. z tytułu akceptów, będących w obiegu, postawiła wniosek o wdrożenie postępowania upadłościowego, a dłużnik przyznał, że jest niewypłacalnym. Zarządca masy upadłościowej mianuje się Michała Śmigiełskiego w Jarocinie. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 2 sierpnia 1930. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 29 lipca 1930 r. o godzinie 10 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 26 sierpnia 1930 r. o godz. 10 przed poł. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy te rzeczy są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 29 lipca 1930. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sąd Powiatowy.** nw 2439

3. Nn. 4/30. **UCHWAŁA.** W sprawie o odroczenie wyplat kupca Wojciecha Palucha, właściciela firmy Hirsch Jaffe Nast. w Sreńmie, przedłuża się na wniosek dłużnika odroczenie wyplat aż do dnia 26 października 1930 roku. **Sreńmie, dnia 9 lipca 1930 r. Sąd Powiatowy.** nw 2437

3. K. 3/30. **UCHWAŁA.** W sprawie subhastacyjnej nieruchomości Sosnowiec tom I. karta 17, znosi się termin przetargu, wyznaczony na dzień 21 lipca 1930 r., a nowy termin przetargu wyznacza się na dzień 20 września 1930 r. godz. 10. **Sreńmie, dnia 14 lipca 1930 r. Sąd Powiatowy.** nw 2438

Sprzedż młyna

Ogłaszam niniejszem sprzedaż należących do masy upadłościowej Wardzińskich w Bukówcu nieruchomości położonych w Bukówcu wykaz L. 52 i 119 o łącznym obszarze 1,06,24 ha wraz z

zw 24560
młynem parowym i tartakiem
dwoma domami mieszkalnymi i budynkami gospodarczymi.

Młyn ma przemiału na dobę ca 50 q i jest urządzony nowoczesnie, tartak jest jednogatrowy. Sprawa upadłościowa zarejestrowana jest w Sądzie Powiatowym w Świeciu n/Wisłą pod L. I. N. 3/30. Reflektanci winni nadesłać oferty najpóźniej do dnia 17 sierpnia 1930 r. do moich rąk. Zasięgnięcie bliższych informacji u zarządcy masy upadłościowej zostawia się do woli reflektantom. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 18 sierpnia 1930 r. o godz. 10-ej w Świeciu — Hotel Dwór Magdaleny. Zarządca i wydział wierzycieli zastrzegają sobie prawo nieuwzględnienia żadnej z ofert i przystąpienia do ustnego przetargu zaraz po rozpatrzeniu ofert pisemnych.

(—) Zenker
Zarządca masy upadłość. Pruszcz pow. Świecie n/W.

Kierownik ruchu warsztatowiec

lat 36, specjalność maszyn rolniczych, gruntownie obeznany z fabrykacją oraz remontem wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych, lokomobil, młocarni parowych, motorów spalinowych i t. d., przeprowadza kalkulacje wstępne, — poszukuje posady kierownika ruchu lub kalkulatora. **Poważne referencje.** Łask. oferty do Kurjera pod zw 24484

Rutynowany pracownik biurowy

z akad. wykształceniem i długoletnią praktyką w bankach, handlu i przemyśle; języki polski, niem. i francuski **poszukuje stanowiska.** Oferty pod zw 24556 do Kurjera Poznańskiego.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Winda
jednopiętrowa towarowa na sprzedaż. Brühl, Półwiejska 3. zdw 71 517

Wyżelki niemieckie
10 tygodniowe po premjowanych rodzicach, srebrne medale ojciec Odin von Buchenberg I. nagroda, matka Ira z nad Gopla III. nagroda na konkursach wyży do wod., tanio do sprzedania. Wilkans, Nieczajna p. Wargowo. zdw 71 533

10 mórg
z budynkami, inwentarz żywy i martwy, okolica wesoła, stacja w miejscu, cena podług umowy. — Kapturski, Nekla, pow. Środa (Poznański). Znaczek dołączyć. zdw 71 532

Rzeźnictwo
w śródmieściu ze starym zaprowadzoną firmą z zapędem elektrycznym, także lokal nadający się na każdą inną branżę zarząd do sprzedania. Zgłoszenia Wielkie Garbary 21, Cegiel, skład. rw 10 839

Wóz
ogrodniczy, nowy na sprzedaż. Piechowiak, Rataje 113. rw 10 849

Sypialnia
dębowa na sprzedaż w Stolarni Rom. Szymańskiego 3. rw 10 854

Maszyna
do siewienia „Massey - Harris”, siewka tylko 10 mórg, z pełną gwarancją, tanio na sprzedaż. Emil Simsch, Poznań—Szczegół, Omentarz. rw 10 855

Akumulatory
Ford, Chevrolet z 80, Berliet, wszelkie inne systemy sprzedają okazynie Franpol, Grobla 27, telefon 32 65. zdw 71 549

Skład
cukierków nadający się na każdą branżę centrum Gniezna z 4 pokojowym mieszkaniem z powodu wyjazdu zagranicę sprzedam. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 297. nw 2503

Skład
próżny z urządzeniem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, nadający się na każde przedsiębiorstwo sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 448

Piekarnię
sprzedam z urządzeniem mieszkaniem w rynku, 2500. Zgłoszenia Zdybał, Gniezno, Zielony Rynek 4. nw 3502

Sprzedam
maszyn do wyrobu dachówek cementowych (falcówka) 500 i 700 podkładek. F-a Hoppe - Ryczywół. zdw 71 502

Piekarnia
pierwszorzędna, piec pierśiowy, nowy, mieszkanie 2 pokoje, kuchnia, objęcie 2200 zł. w tem kaucja i rok dzierżawa, wielka wieś kościelna, pow. Jarocin. — Spieszne zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 71 372/3

Centralne ogrzewanie
sprzedam spiesznie Makowski, Kościan. zdw 71 309

Używane
meble, obrazy tanio sprzedam. Wierzbiciele 3, III. zdw 71 308

Okazjal
Do sprzedania nowoczesna fabryka wyrobów metalowych w dobrym punkcie Poznania, z zapędem elektrycznym i kompletem maszyn nowych i urządzeniem biurowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 330

Sprzedam
meble i różne sprzęty. Adres wskaże Kurjer zdw 71 338

Rower
męski sprzedam. Wrocławska 17, II, lewo. zdw 71 343

Sprzedam
większa ilość worków i beczek Św. Marcina 18, skład delikatesów. zdw 71 442

Zakład fryzjerski
damski i męski starszy zaprowadzony tanio sprzedam. Nagły wyjazd. Oferty Czerski, Dworcowa 9, fryzjer. zdw 71 141

Wózek
dziecięcy, dobrze utrzymany na sprzedaż Dziennik, Wierzbiciele 3. zdw 71 420

Parcele
narożnik starożytności Alei Wielkopolskiej Ceglanej korzystnie sprzedam. Św. Marcina 65, I, front, pomiędzy 18—21. zdw 11 331

Morele
zaleszczyckie pierwszej jakości 5 kg. koszyk 21 zł, miód lipcowy, kuracynny 5 kg. bańka 21 zł, wysła franco zaliczka Spółka Owocarska Zaleszczyki. zdw 69 388

Ślupy
dębowe do oparkowania lub nadające się dla kłodziejów sprzedam. Fietz, Winiary, Bonin 11 zdw 70 846

Naręczonym

zareczynowe pierścionki, ślubne obrączki, zegareczki, ręczne, ceny 16 do 100 zł poleca Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 71 402

Naprawy
zegarków, biżuterii, oraz wszelkie zamówienia na prace nowe i przeróbki, srebrzenia, zloczenia odnawia pod gwarancją. Chwilkowski, Poznań, św. Marcina 40. zdw 71 405

Restauracja
blisko pl. Wolności, pełna koncesja natychmiast korzystnie do sprzedania. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 29, 87. Pw 3463-29, 87

Autobus
18 miejsc, kompl. nowy pierwszorzędnej marki, okazynie na dogodnych warunkach na sprzedaż. „Autopol” Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3478-29, 73

Fortepian
skrzydło do sprzedania. Pocztowa 11, restauracja. Pw 3462-29, 86

Samochód
marki „Dürkopp” 6 osobowy w dobrym stanie, gotów do jazdy okazynie za 3500 zł na sprzedaż „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3480-29, 72

Skład
kapeluszy damskich spiesznie sprzedam. Haremska, Przemysłowa 1. zdw 70 816

Morele
(aprykozy) wyborowe zaleszczyckie, pięciokilowe koszyk 21 zł, franco zaliczka wysła owocarnia Sch. Horowitza Zaleszczyki. zdw 69 713

Sprzedam
skład obuwia z towarami i przyległym mieszkaniem w rynku miasta powiatowego. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 875

Samochód
karetka w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Informacje skład cukierków, Rynek Śródecki 3. zdw 71 394

Majątek
w pobliżu Poznania dostarczy codziennie około 300 litrów mleka pełnotłustego, franco dom. — Zgłoszenia do Fr. Namysł, ul. Wielka 17. zdw 71 398

2 platformy
na 25 i 50 ctr. tanio sprzedam. Rynek Łazarski 18. zdw 71 409

Pokój
Marszałka Focha 55, II, prawo. zdw 71 406

Laboratorium
chemiczno-analityczne, kompletne urządzenie w śródmieściu korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 71 424

Fortepian
sprzedam jak nowy. Fibiger, Franciszek Staszak, Rynek Jeżycki 20. zdw 71 431

Parcele
przy ul. Obornickiej 1250 m² korzystnie sprzedam. Hoffmann, Poznańska 21. jw 4 270

Rower
nowy tanio sprzedam. Marszałka Focha 29, front, I, lewo. jw 4 272

Pianino
okazynie bardzo tanio sprzedam. A. Drygas Kantaśka 5. Pw 3501-29, 127

Wózek
dziecięcy niklowy w dobrym stanie tanio sprzedam. Wyrwas, Strzelecka 19. zdw 71 403

Okazja
do kupna tanich działek ogrodn. budowlanych, dowolnej wielkości, 5 km. od Poznania, położenie korzystne, ładne, blisko szosy, pierwszorzędna komunikacja autobusowa lub kolejka, stacja kol. 1/2 km., zdrowa i ładna okolica, blisko las. Wiadomość u właśc. majatku, Hotel Britannia, pokój 75. zdw 70 747

Dom
w pow. mieście, 11 ubikacji, 1 1/2 morgi ogrodu, 40 drzew owocowych na sprzedaż. Cena 25 000 zł, wpłaty 15 000 zł. Geremek, Czarnków, Gdańska 38. zdw 70 873

Reklamówka
1 tonnowa prawie nowa marki „Rugby” okazynie za 6.700 na sprzedaż „Autopol”, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21. Pw 3478-29, 74

Aparat
9x12 Palmos tanio. Telef. 41-95, 3-5. zdw 71 051

Fotograficzny
zakład z mieszkaniem do nabycia w Poznaniu. Wiadomość: Szymkowiak, Aleje Marcinkowskie 24. zdw 67 541

Młyn
przemiału 120 centnarów, nowoczesne urządzenie, 85 mórg roli dobrej, blisko Poznania, dom 9 ubikacji, cena 150 000, wpłaty 80 tysięcy sprzedam Biuro Łanpol, Skarbowska 14, I. zdw 71 400

3 dobermany

6 tygodniowe, sukczki, czystej rasy sprzedam po 25.— zł franko Poznań. Kaźmierczak Komenda Policji w Koźminie. nw 2786

Warsztaty stolarskie
lawy heble zawiasy taśmowe tanio rozsprzedaje Przewodnik Centrala Towarów Żelaznych Św. Marcina 30 zdw 65 581/2

Powóz
półkryty, wiedeński, jak nowy, okazynie sprzedam. Informacja Strzałowa 2, I, piętro. zdw 71 349

Słoje do konserw
gumy, spreżynki. — Szklanki 10 gr. — Serwisy 8.50 — Obiadowe porcelana 39.— Ogrodowe restauracyjne, szkło. — Porcelana najtaniej tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórko. zdw 71 351

Wóz
półkryty na gumach Bukowska nr. 9, parter. zdw 71 356

Willka
3 pokojowa, nowowbudowana przy dworcu Ławica na sprzedaż. Taedling, Miła 12. zdw 71 359

Restaurację
ruchliwej ulicy Poznania, pełnym koncesjem, egzystencja zapewniona korzystnie sprzedam. Tomczak, Wierzbiciele 31 zdw 71 361

Kopalnia złota
Eksploracja drobnego masowego artykułu z drzewa. Sensacyjna i nader pożyteczna nowość niezbędna dla każdego domu. — Artykuł używa każde gospodarstwo domowe dziennie do 10 sztuk. Interesenci z odpowiednim kapitałem posiadający ewtl. urządzenie na przerobkę drzewa zechcą się zask. zgłosz. piśmiennie pod zdw 71 531 do Kurjera Poznańskiego.

Skład
kolonialny z pełnym towarem, mieszkanie pokój, kuchnia. Krotoszyn szybko decydującym za 2500 oddam. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 528

Drzewo
użytkowe, brzozy i akacje, sprzedam na piłu. Oferty Kurjer zdw 71 537

Sprzedam
biurko, stół dębowy rozkładany i krzesła. Łąkowa 21, III, p. zdw 71 536

Restaurację
z mieszkaniem w Poznaniu, nadającą się na każde przedsiębiorstwo sprzedam. Miejszczana dzierżawa 125 Cena podług umowy. — Adres Kurjer zdw 71 452

Jadalnię
dębowa, piękna, sypialnie biała, krzesła, stoły, słupki, żardynierki do kwiatów, obrazy, maszyny do szycia sprzedam tanio Stolarnia, Bukowska 9. zdw 71 449

Sprzedam
wyprawkę niemowlęcą w dobrym stanie, piękny żyrandol z brązu, elektryczny. Pl. Bernardyński 2, II, p. lewo. zdw 71 445

Lokomobila
przewoźna Wolf 16 PS po gruntownej naprawie korzystnie na sprzedaż. Józef Dziabasowski i S-ka, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 71 480

Motor
elektr. 35 konny 440 wolt 1160 obrotów A. E. G., tylko krótki czas w użyciu z wszelkimi przyrządami i instalacją korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Józef Dziabasowski i S-ka, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 71 479

Motocykl
Indian, 12 konny z przyrządkiem w bardzo dobrym stanie tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Józef Dziabasowski i S-ka, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 71 477

Skład
kolonialny, mieszkanie komfortowe, 9000 sprzedam Ratajczak, Plac Sapieżyński 2a, III. zdw 71 494

Kociół parowy
112 m. kw. pow. ogrzewalnej 10 atm. 2 płomienicowy falisty rok budowy 1908 w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Józef Dziabasowski i S-ka, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 71 481

2 kotecki
młodzieńskie, przemiła czysta parke, półrasy brazylijskiej oddam miłośnikom. Focha 80, IV, lewo. zdw 71 497

Fortepian
dobry, 300, sprzedam. Dąbrowskiego 79. zdw 71 465

Tanio
łóżko, szafa, Romana Szymańskiego 8, II, piętro, lewo. zdw 71 462

Piesek
maleńki, czysty rasy Rehpinscher. Wierzbiciele 33, II, lewo. zdw 71 475

Parcele
Puszczykowsko 3100 m² korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 461

Platformę

sprzedam lub zamienię na wóz 2 cal. Palacz ul. Traugutta 5. zdw 71 270

Torebki, parasole, teki
W. Czys. Poznań, ul. Szkolna 11 Własna pracownia. Pw 3084-27 132

Fotograficzne
papiery zeszlroczne wyprzedają się 50% taniej. Drogeria, Focha 47. zdw 71 242

Sprzedaję
nowocześnie urządzonej fabryki w Wielkopolsce przedmiot użytku codziennego, czterocenne, w bliskiej przyszłości wszechstronne. Do kupna potrzeba: gotówki pół miliona na spłaty kilkuletnie zależnie od moralnych i materialnych gwarancji nabywcy. Milion sześćset tysięcy do uzyskania pełnej wydajności, faktycznej zdolności produkcyjnej fabryki, potrzeba pół miliona, a towaru na składzie leży za sześćset tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 685

Fortepian
nowy, czarny firmy Malecki do sprzedania. Wiadomość w godzinach 13 do 15, telefon 77-85 zdw 69 197

Morele
(Aprikozy) szczerpione, świeżo rwane, wybrane 5 kg. koszyk 22 złotych, 10 kg 42 złotych wysyła pocztą franko pobraniem Bracia Nüssbrauch, Zaleszczyki. zdw 69 47

Pudełek
(malteńczyk) mały biały na sprzedaż. Poznańska 43, part. prawo, od 8 wieczór. zdw 70 825

Restauracja - kawiarnia
z pełnym wyszynkiem, koncesja zapewniona, z całonocnym urządzeniem, 4 pokoje, mieszkanie, centrum miasta Poznania, z powodu choroby korzystnie sprzeda „Agencja”, Długa 5. rw 10 834-5

4 miesięczne
foxtierriery tanio na sprzedaż. — Waly Zygmunt Starego 6, II, lewo. zdw 71 267

Pończosznica
maszynne 1032 nowa sprzedam. Mazowiecka 58, I. zdw 71 544/5

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Kościński, Czartoria 1 zdw 70 665

Kasę National
tanio sprzedam Drogeria, Focha 47 zdw 71 243

Gospodarstwo
34 morgi ziemi pienno-żytniej, zabudowania murowane, żywy martwy inwent. z kompletnym, całkowite żniwa, kościół, szkoła kolej miejscu przy Poznaniu, wpłaty 10—15.000 sprzedam. — Tomczak, Poznań, Górna Włda 67, 4 p. zdw 71 483/84

Meble
wysprzedaje z powodu likwidacji Stanikowski, Wielkie Garbary 52, dawniej Woźna 12, rw 10 801-2

Okazjal
Wiatrak holenderski pierwszorzędne urządzenia młyńskie tanio sprzedam, wpłaty 10.000 zł. Informacje św. Marcina 66 67, Kałosańska. zdw 71 011/2

Wyprzedaję
meble po zniżonych cenach tylko krótki czas Szaryngacz ul. Wielka 18 Pw 3107/08

Samochód
Studebaker, 4 osobowy limuzyna świetna maszyna w doskonałym stanie, mało używana na sprzedaż. Informacji udzieli K. Ratajczak, Poznań, św. Marcina 19 artykuły meskie, nar. Fr Ratajczaka. zdw 71 232

Skład
kolonialny, 3 okna, rynek zaprowadzony, pokój, kuchnia, nowe meble, obfitym piwnicą przy Poznaniu 7.500 (ewent. bez mebli towaru) sprzedam. Powód: wyjazd. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 291

Skład
z mieszkaniem w Rawiczu przy rynku tanio od gospodarza. Adres Kurjer zdw 71 303

Z powodu
powiększenia młyna sprzedam używany, lecz dobrze utrzymany podstawa walcowy 300/500. Takowy jest jeszcze w ruchu i każde go czasu do obejrzenia. Oferty Kurjer zdw 71 301

Skład
towarów krótkich na sprzedaż Oferty do Kurjera zdw 71 231

Ogrodnictwo
24 morgi do wydzierżawienia przy Poznaniu, 300 drzew owocowych 2 morgi truskawk. ziemia ogrodu, zabudowania obszerne. — Blizsze warunki na miejscu. Znaczek na odpowiedź Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 233

Skład

masła delikatesów, zaprowadzony w dobrym położeniu, z powodu choroby sprzedam. Br Jankowski, Wierzbiciele 46. zdw 71 485

Słupki i siatki
Druć kolczasty
ocynkowany używany tanio rozsprzedaje Erzewodnik, Centrala Towarów Żelaznych Św. Marcina nr. 30. zdw 68 534

Sypialnia
dębowa, nowa, jasno-brązowa okazynie tanio lecz za gotówkę. Czechowska, Wielkie Garbary 8. zdw 71 473

Samochód
dwuosobowy marki Opel gotowy do jazdy korzystnie sprzedam. — Bittnera garaże, Dąbrowskiego 79 rw 10 739

Pończochy
piękne, dobre tanie A Szymański, Poznań św. Marcina 1. specjalny skład pończoch. Pw 13 084/5-25, 9/10

Wózek
modny, sportowy na pasach z budką. Grzeskowiak, Gen. Kościńskiego 8. zdw 71 422

5 KUFNA
10 beczek dęb.
poj. ca 600 ltr. kupi „Złota Kula” T. w o. p. Poznań, św. Marcina 25. zdw 71 225

Pompe
do wody (studni) używana lecz w dobrym stanie kupie zaraz. Łask. oferty z ceną pod zw 1064

Kupię
dom z ogrodem, kilkoma morgami ziemi z jeziorem lub bez Oferty Kurjer zdw 69 263. Pośrednicy wykluczeni.

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10, 111

Brylanty
złoto, srebro, kupuje za gotówkę Szulc, Plac Wolności 5 Pw 3088-28, 109

Maneż
na 4 konie używany kupie, Kościński, Czartoria 1 zdw 70 665

W którym
miasteczku lub większej wsi kościelnej jest brak składu drogerijnego? Łaskawe zgłoszenia do Kurjer zdw 71 273

Domek
willa 4—5 pokoi kupie na przedmieściu, Fredry 3, I, prawo M. K. zdw 71 259

Kupuje
zepsute alpako we turebki, Brodny, Waly Królowej Jadwigi 4. zdw 71 256

Kasę
National kupie. Oferty z podaniem ceny i stanu do Kurjera Poznańskiego zdw 71 247

Kupię
okazynie za gotówkę materiały budowlane: wapno, dźwigary, drzewo, dachówki, drzwi, okna, podłogi itp Oferty Kurjer zdw 71 235

Dynamomaszynny
6 KW, 110/160 volt, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 71 237

Kasę
„National” kupie. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 71 336

Skład
kolonialny z mieszkaniem kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 344

Samochód ciężarowy
1 1/2 do 2 tonn używany, lecz w dobrym stanie kupie zaraz. — Zgłoszenia z podaniem marki i ceny do Kurjera zdw 71 337

Restaurację
na prowincji kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 404

Rower
dobry kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 365

Używany motor
elektr. 220 V 3—4 K. s. kupie zaraz G. Thielsch, Wieleń, n. N. zdw 71 526

Okna
pojedyncze, drzwi używane kupie. Krajewski, Główna — restauracja. rw 10 838

Poszukuje
składu bez towaru, ruchliwa ulica z mieszkaniem może Marsz. Focha. Oferty Kurjer zdw 71 456

Fryzjerski
zakład z mieszkaniem kupie. Kurjer zdw 71 451

Kamienicę
Poznań w dobrym położeniu w Poznaniu kupie przy wpłacie 60 tys. zł tylko wprost od właściciela. Pośrednicy wykluczeni. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 71 501

6 KAMIENICE

Kamienicę
wielkim wyborze od 30.000 złotych począwszy poleca Ratajczak Poznań, Plac Sapieżyński 2a, III. zdw 71 262

Kamienica
w Inowrocławiu, dochód roczny 18.000, cena 130.000, wpłaty podług umowy sprzedam. Łanpol, Skarbowska 14, I. zdw 71 437

Mieszkanie
3 pokoje 800 — 3 pokoje centrum 4200.—, 2 pokoje 1500.—, 2 lata dzierżawa oraz wielki wybór innych wskaże Szczepański, Kaniaka 5. I. zdw 71427

Mieszkanie
9 pokoi, dzierżawa na rok, 3 pokoje dzierżawa miesieczna. Informacje Pawilon Focha 15. zdw 71355

2 pokoje i kuchnia
w śródmieściu zaraz do odstąpienia. Oferty Kurjer zdw 71363

Mieszkanie
pokój łącznie kuchnia. 700. Informacje Pawilon Focha 15. zdw 71362

Mieszkania
różnych wielkości za dzierżawę oraz meblami. Informacja św. Marcin 15. I. prawo. zdw 71519

Mieszkanie
6 pokojowe za miesieczną dzierżawą. 200. Informacja św. Marcin 15. I. prawo. zdw 71518

Pokój
do wynajęcia. Plac Sapieżyński 2a. III. lewo. zdw 71493

Trzypokojowe
mieszkanie śródmieściu wskaże „Informator”, Ratajczaka 15. zdw 71498

Pokój
kuchnia 1.300, rok zapłacona dzierżawa, centrum. Wiadomość eukiernia, Wały Król. Jadwigi 11. zdw 71512

Pokój
kuchnia 1600 dwuletnia dzierżawa. 3 pokoje 1900 Widiński. Maleckiego 15. podwórze. zdw 71476

Mieszkanie
5 pokojowe, częściowo na biura, bez odstępnego, 3 pokoje kuchnia 4300, rok dzierżawy, korzystnie odda Biuro Lanpol. Skarbowa 14. I. zdw 71489

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia do wynajęcia Za Grobla 2. Administrator. rw 10846

Dwa mieszkania
trzypokojowe z magazynami i placem 2000 kw., natychmiast do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 71551

Mieszkanie
5 pokojowe, pełen komfort, śródmieście za roczną dzierżawę. Wiadomość eukiernia, Wały Król. Jadwigi 11. zdw 71510

9 SZUKA MIEZSK.

Pokoju
kuchni od gospodarza poszukuje młode małżeństwo czynsz zgóry Kurjer zdw 69390

Mieszkania
3 pokojowe w Poznaniu lub okolicy poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 70998

Poszukuje
mieszkania 3-4 pokojowego — wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 71271

Mieszkania
dwupokojowe z kuchnią na Łazarzu poszukuje wprost od gospodarza magister farmacji. — Czynsz zapłacone zgóry. Oferty z warunkami Kurjer zdw 71226

2-3 pokoi
z kuchnią poszukuje spokojny lokator możliwie w centrum wprost od gospodarza Zgłoszenia do Kurjera zdw 71300

Mieszkania
4-5 pokojowe z kuchnią za miesieczną dzierżawę od gospodarza, najchętniej Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 71307

Mieszkania
2-3 pokojowe od gospodarza lub lokatora poszukuje. Oferty wraz warunkami do Kurjera. zdw 71450

Bankowiec
załatwi książkowość, sprawy prawno-cywilne sądowe, podatkowe, administracyjne, zastępstwa i inne za uzyskanie mieszkania zaraz lub później. Czynsz placce. Zgłoszenia Kurjer zdw 71432

Mieszkania
2 do 3 pokoi z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza za czynszem zgóry. Łaskawe oferty uprasza zdw 71367

Portjerstwa
poszukuje uczciwe porządne małżeństwo (słusarz). Oferty Kurjer zdw 71513

10 ZAMIANA MIESZKANIA

6 pokojowe
mieszkanie w śródmieściu stosowne dla lekarza, adwokata lub na biura, zamienie lub oddam na 5-6 w dalszej okolicy. Oferty do Kurjera zdw 71235

Zamienie
trzypokojowe mieszkanie z kuchnią na dwa małe pokoje, okolica Wildy. Adres wskaże Kurjer zdw 71337

Mieszkanie
2 pokojowe. Łazarz, zamienie na 3-4 pokojowe w śródmieściu lub kupię takowe Czynsz do 6000. Oferty Kurjer zdw 71441

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
duży, słoneczny, 2 osobom zaraz lub od 1. 8. Mickiewicza 7. III. lewo. zdw 64836

Pokój
od 1. 8. panom. Plac Nowomiejski 10 b. I. zdw 71035

Ladny
miły, słoneczny pokój, światło elektryczne. Matejki 1. II. zdw 70720

Pokój - śródmieście
dla kształcącej się panią od 1 sierpnia wolny telefon fortepian Młyńska 2. I. ptt., prawo. zdw 70970

Pokój
umeblowany dla 2 osób (ewtl. bezdzietne małżeństwo) wszelkie wygody, używaniem kuchni wynajmę. Półwiejska 20. III. prawo. zdw 71018

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Szamarszewskiego 30. III. lewo. zdw 71264

Pokój
umeblowany 2 panom wynajmę. Mickiewicza 17. III. prawo. zdw 71245

Pokój
słoneczny, starannie umeblowany zaraz. Śniadeckich 13. II. p., Remankiewicz zdw 71240

Małżeństwu
lub panu pokój umeblowany — frontowy, łazienka do wynajęcia Marszałka Focha 74. III. p. zdw 71259

Pokój
panu wynajmę zaraz lub od 1. 8. Wielkie Garbary 14. w podw. I. lewo. zdw 71277

Pokój
wolny zaraz lub od 1. Woźna 17. skład. zdw 71276

Wynajmę
dwa pokoje niekrepujące od 1. 8. Debiecka 2 (skład). zdw 71293

Pokój
frontowy, słoneczny. Wygocka, Dąbrowskiego 49 b. III. zdw 71305

Pokój
dla pana zaraz. Miśkiewiczowa, Chwaliszewo 9. front. zdw 71345

Pokój
z używaniem kuchni na dwie osoby. godz. 6-8. Skibińska, Przeczynica 1. zdw 71342

2 panom
Bielawska, Łakowa 13. zdw 71438

Pokój
dla pana lub bezdzietnych małżeństwa, Kręta 6. Stasińska. zdw 71413

Pokój
1 sierpnia z osobnym wejściem wynajmę panna. Mańczak, Górna Wilda 45. parter. zdw 71419

Pokój
umeblowany, osobne wejście, zaraz. Grobla 19. I. prawo. zdw 71412

Pokój
słoneczny, elektryczność, łazienka zaraz. Kowalska, Stroma 7. III. prawo. zdw 71423

Duży
elegancki okój zaraz. Jasna 16. III. prawo. zdw 71374

Pokój
umeblowany 2 osobom wynajmę. Sypniewska, M. Focha 27. I. wejście, od dworca. zdw 71371

Przyjmę
dwóch panów na pokój zaraz. Wasieła, Rybaki 7. podwórze. zdw 71370

Dwuosobowy
60.— Wierzbicze 40. III. lewo zdw 71378

Pokój
Marcinkowskiego 20. podwórze, prawo, dom tylny. zdw 71350

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Grobla 30. III. lewo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 71354

Pokój
dobrze umeblowany zaraz wynajmę. Bukowska 9. parter. przy Wystawie. zdw 71337

Śródmieście
dwułożkowy słoneczny, frontowy pokój. Al. Marcinkowskiego 17 a. II. lewo. zdw 71353

Pokój
elegancki zaraz lub później. — Bukowska 9. II. zdw 71523

Pokój umeblowany
czysty, ładny, 2 panienkom inteligencji. Polna 15. I. lewo. zdw 71521

Pokój
1-2 pań wynajmę. Łakowa 19. I. lewo. zdw 71543

Czysty
frontowy, dobrze umeblowany pokój wynajmę inteligencji. Szawelska, Ratajczaka 33. II. zdw 71410

Pokój
dla 2 panów lub małżeństwa. frontowy, elektryczność (Łazarz). Emilji Sozanieckiej 1. wysoki parter. lewo. zdw 71468

Pokój
wynajmę. Skryta 1. parter. lewo. zdw 71542

Pokój
frontowy. Pomorska, Zygmunta Starego 6. zdw 71500

Pokoik
sutereny do objęcia. 750 st. Małwińska, Kanałowa 8. zdw 71461

Elegancki
wynajmę. Ogrodowa 5. front. parter, prawo. zdw 71467

Panienska
na wspólny pokój od 1. Wolnica 3. IV. prawo. zdw 71466

Pokoik
niekrepujący wolny. Wałkowiak, Czesława 8. zdw 71486

Przyjmę
lepszego pana na stancje. Maleckiego 18. Przybylski. rw 10837

Pokój
z niekrepującym wejściem od zaraz. Kwieciński, Nowy Rynek 4. rw 10847

Pokój
z pościela lub bez. Wolnica 3. parter, lewo. rw 10853

Frontowy pokój
Długa 3. II. lewo. zdw 71460

Pokoje
ładny, słoneczny, dwn. trzyosobowy, ewtl. używaniem kuchni. Kanałowa 7. II. prawo. zdw 71509

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
przyzwicie umeblowanego tylko w śródmieściu, nie wyżej I. piętra, poszukuje od 1 sierpnia. Piśmienne oferty z podaniem ceny pod zdw 70931

Niekrepującego
z osobnym wejściem, tylko czysto, skromnego, poszukuje solidny starszy buchalter wojażer zaraz. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 71227

Pokoju
umeblowanego z używaniem kuchni dla małżeństwa z dwójga dziećmi poszukuje się na Jeżycach. Pościel własna (Przemysławiec). Oferty Kurjer zdw 71280

2 urzędnicy
poszukują słonecznego, niedrogiego pokoju utrzymaniem. Oferty, cena Kurjer zdw 71299

Pokoju
dużego, niekrepującego częściowo umeblowanego do 40 złotych poszukuje zaraz samotna pani. Oferty Kurjer zdw 71393

Próżnego
pokoju skromnego poszukuje od 1. 8. lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71408

2 pokoi
częściowo umeblowanych poszukuje. Oferty Kurjer zdw 71433

Skromnego
cichego pokoiku w śródmieściu poszukuje urzędniczka, cena 35. Oferty Kurjer zdw 71348

Pokoju
skromnego blisko Starego Rynku poszukuje pan, pościel własna. Oferty Kurjer zdw 71368

Poszukuje
południowo-słonecznego pokoju w pobliżu placu Nowomiejskiego na 2 osoby od sierpnia, na I. piętrze. Oferty Kurjer zdw 71522

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator”, Ratajczaka 15. (Pasaż). zdw 71499

13 LOKALE

Stary Rynek
I. piętro frontowe 2 lokale w dzierżawę; korzystnie gospodarz. Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 63585

Ubikacje warsztatowe
z jedno-pokojowym mieszkaniem, elektr. światło siła i gaz, nadające się na każde przedsiębiorstwo ca 85 m² korzystnie do oddania na Wildzie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70923

W Chodzieży
poszukuje pustej ubikacji na skład w pobliżu rynku, możliwie z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 71274

Skład
i dwie ubikacje odstąpię w mieście powiatowym. Zgłoszenia: Śrem, Rzečna 3. lub Poznań, Grobla 29. parter, prawo. zdw 71261

Pokój
do zebrań wolny. Zgłoszenia Restauracja św. Wojciech 27. rw 10841

Szukam
2 ubikacji w piwnicy lub remizy częściowo umeblowanych lub próżnych z światłem elektrycznym i wodą Oferty Kurjer zdw 71430

Ubikacje
na warsztat ca. 70 km parterowe, suche w całości lub częściowo do wynajęcia. Zgłoszenia Marsz. Focha 78. u portiera 10. Tel. 1806. zdw 71539

Potrzuje
1-2 pokoi na biuro. Zgłoszenia Kurjer zdw 71316

14 DZIERŻAWY

Skład
w powiatowym mieście położony przy bardzo ruchliwej stronie rynku, nadający się na skład damskich kapeluszy wzgl. obuwia zaraz do wydzierżawienia (ewentl. sprzęt kuchenny). Zgłoszenia skierować należy do Kurjera zdw 70957

Emerytowany
urzędnik szuka dzierżawy domku w pobliżu Poznania Oferty z warunkami do Kurjera zdw 71265

Dzierżawę
mojego 900 mg. majątku w Wielkopolsce oddam od 1 lutego ewentualnie zaraz przejmującemu inwentarze. Oferty Kurjer zdw 71232

Gościniec
pełna koncesja, kolonijalka, rzemnicтво, 3 morgi ziemi, duża wiew, szkoła nielcun, wprost od właściciela 6 lat. Obiecie towaru 3.000 zł. Dzierżawa miesieczna. Koncesja pozostaje na właściciela. Centrala, św. Marcin 78. zdw 71391

Willa
w Puszczykowie 4 pokojowa z kuchnią, parter, 5 pokojowe z kuchnią, I. piętro z ogrodem owocowym do wydzierżawienia lub całkowicie do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 71366

Składnica
parterowa od sierpnia do wynajęcia. Brühl, Półwiejska 3. zdw 71516

Ogrodnictwo
3 morgi ogrodu ze eadem, cieplarnia, 50 okien inspektowych oraz skład z mieszkaniem w mieście powiatowym na korzystnych warunkach zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Wałbiński, Poznań, Łazienna 1. rw 10836

Skład
z mieszkaniem dla każdej branży wprost od właściciela zaraz do wydzierżawienia. Wiadomość Smigiel, Sienkiewicza 16. zdw 71505

15 LETNISKA

Krynica
pensjonat „Flora” M. Kiepurowej urządzone komfortowo, kuchnia wykwinna, cny żniżone. dp 5475

Rabka
pensjonat „Kapryś” H. Mierzyńskiej i H. Langowej Czynnicy cały rok. Położony w centrum zdrowiska. Centralne ogrzewanie, woda bieżąca ciepła i zimna we wszystkich pokojach. Kapele mineralne w domu. Blizszych informacji udziela zarząd pensjonatu w Rabce. nzw 12591

Wypoczynku
od 10. do 31 sierpnia poszukuje mężczyzna lat 27, najchętniej w leśniczówce lub większym gospodarstwie. Oferty z warunkami do Kurjera zdw 71286

Szczawnica Zdrój
Pensjonat św. Kingi, Mastalskiej poleca pokoje z werandami, słonecznym obfitem utrzymaniem, ceny umiarkowane dla Wielkopolan. Otwarty cały rok. zdw 71527

Jastrzębia Góra
nad pełnym morzem przeczudnie położony nad samym morzem i plażą pensjonat Fantazja poleca pokoje z całodziennym utrzymaniem od 12 zł. Kuchnia pierwszorządna. Zgłoszenia na miejscu. zdw 71482

16 OSOB. STE

Ostrzeżenie
zamieszczone w nr. 318 Kurjera Poznańskiego z dnia 14 lipca, jakoby za długi żony mej nie odpowiadał, unieważniam. Witold Majewski. zdw 71258

Marję Bienkowską
kiedyś w „Dzienniku Poznańskim” proszę podać adres do Kurjera zdw 71285

Zoologiczny
środa 10-ta bardzo przepraszam, zająłbyc usilnie proszę o łask. przybycie sobota 10. H. zdw 71352

Ostrzeżenie!
Za długi mej żony Marji Gabrylewicz do domu Dąbrowska nie odpowiadam. — Piotr Gabrylewicz, Gen. Chlapowskiego 3. zdw 71377

Ostrzeżenie
Za długi mej żony Zofji Koniecznej z domu Krzykos, Mostowa 2, nie odpowiadam. Piotr Konieczny, Bydgoszcz, Śniadeckich 46. rw 10843

21 ZGUBY

Pies
zagał czarno - szlty, mały, z obrozą i kagańcem Numer znacka 5553. Odprowadzić za dobrem wynagrodzeniem pod adresem: Matuszewski, Maleckiego 12. III. p. zdpw 70954

Zakład fryzjerski
damski i męski staro zaprowadzony tania sprzedam. Nagły wyjazd. Oferty Czersk. Dworcowa 10. fryzjer. zdw 71141

Skradziono
portfel, w którym znajdowała się książeczka wojskowa dowód osobisty, prawo jazdy na samochód książeczka rejestracyjna samochodu, karta lowiecka oraz własny weksel na sume 500 zł. Papiery powyższe wystawione były na nazwisko Anton Mrówka, Szlachcin, pow. Poznań, które unieważniam. zdw 70999

Dnia 10. 7. 30.

na szosie pomiędzy Damasławkiem a Janowcem znalazłem opuszczonego samochodu z obreza. Poszkodowany odebrać ja może odemnie po wylegitymowaniu się i zaplaceniu kosztów i znaleźnego. Roman Wilucki, Włoszanowo, poczta Janówiec koło Gniezna zdw 71135

Zagubioną
książkę wojskowa wydana przez P. K. U. Wilno unieważniam. Jerzy Szafranski. zdw 71474

22 ROZMAITE

Przeprowadziliśmy się
na ulice Pocztowa 11, nar. Rzezcypolitej, D/H. „Julpol” Hurownia pończoch i skarpetek. — Wielki wybór, ceny korzystne. Na prowincje wysyłamy cenniki bezpłatnie. Pw 3482-29.101

Chiromantka zagraniczna
przepowiada z kart i z rak przeszłość i przyszłość. Wiele podziękowań, godz. 9-1, 3-7. Górna Wilda 51. III. pr. zdw 71080

Zamieszkać dobrze w hotelu Reingold, Berlin
Mittelstr. 24. Dwie minuty od dworca Friedrichstr. Poleca czyste pokoje z łóżkiem od 3.50-5.50. Mł. Pokoje z bieżącą wodą. 0.50. Mł. od łóżka więcej. Przy przedłożeniu nin ogłoszenia 5% zniżki. Uprasza się wyciąć — reklama taka bowiem nie ukazuje się stale. zdw 66743

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agenci losowi otrzymują informacje i najlepsze warunki Zgłoszenia pisemne pod „Pierwszorządna stara instytucja” do „Par”. Lwów Akademicka 14. Pw 13 089-72.93

Fotografie
portrety artystyczne wykonują Bracie Pecherscy Aleje Marcinkowskiego 8. telefon 39-55. dw 3 835

Dywany
reparuje Tabernacki. Raczyskich 2. parter, lewo, przy Placu Bernardyńskim. dwp 1117

Tanie
obiady na maśle od 1-3 za 1.60 zł. po 3-ciej 4 dania 2.50 zł. wyda. „Ipsiana”. Młyńska 4. I. ptt. zdw 71272

Towarzysza
gimnazjasty w podróże dookoła Polski koleja poszukuje gimnazjasta. Oferty Kurjer zdw 71428

Siostra masażystka
przyjmuje masaż. Jasna 5. I. piętro, 5-7. Pw 3498-55.445

Tanie
smaczne obiady. Mostowa 5. III. lewo. zdw 71459

Salon Mód
„Pani Hanki” pozostaje otwarty przez sezon letni. Gwarna 11. Hw 29

Cudzoziemiec
sprzeda z powodu wyjazdu prawie nowe urządzenie wytworny papierosnic, podzielniczek jakoteż innych artykułów Zgłoszenia Kurjer zdw 71454

Chiromantka
wrozy z kart, przepowiada przeszłość, terażniejszość i przyszłość. Przyjmuje od 11-5. Śniadeckich 4. III. lewo. Łazarz. zdw 71450

Dziurkuje
wszelka bielizna. Rekord, Stary Rynek 48. rw 10857

23 OZENKI

Kawaler
na stanowisku szuka żony do 38 lat z mieszkaniem lub posagiem. Warunek urodzona w miesiącu sierpniu. Oferty Kurjer zdw 70445

Młoda
zgrabna, ładna panienska pozna pana celem ożenku na stałym rządowem stanowisku (Oficerowie od rangi por i wyżej chętnie widziani) Majątek nie gra roli. Oferty możliwie z fotografią za której zwrot recze słowem — Kurjer zdw 71244

Dla
mego syna lat 27, kupca samodzielnego wykształconego, średniego wzrostu, posiadającego skład wraz z nieruchomością poszukuje żony, inteligentnej z od powiedniem majątkiem. Łaskawe oferty możliwie z fotografią której zwrot zwracam upraszam do Kurjera zdw 71302

Posiadam
dobrze prosperujący skład w Poznaniu, zapoznam pannę lub wdówkę w celu późniejszego ożenku, majątek pożądany. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71326

Wdowiec
lat 43, rzemieślnik, na państw. posiadzie, szuka wdówki lub panny od 30-43, z własnym mieszkaniem celem ożenku, Oferty Kurjer zdw 71311

Panna
lat 31, brunetka własne mieszkanie, szuka znajomości pana celem ożenku. Oferty do Kurjera zdw 71317

Trzech przyjaciół Wielkopolskie

rzemieślnicy, lat 27, 33, 35. Z braku znajomości poszukują pań od lat 20 do 34 z uczciwej rodziny, cel matrymonialny. — Cośkolwiek majątku dla wspólnego dobra pożądane. Oferty tylko z fotografią do Kurjera zdw 71589 Rzecze traktuje się poważnie i dyskretnie.

Prywatny
urzędnik lat 30 szuka panny lub wdowy do lat 30, posiadającej domek w Poznaniu celem ożenku. Dyskrecja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 71446

Panna
inteligentna, skromna, z porządnej rodziny szuka posady jako bona z szyciem od 1. VIII. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 417

Sierota
poszukuje posady do prac domowych zaraz lub od 1. Oferty Kurjer zdw 71 390

Szlifyarz
marmura kwalifikowany, szuka posady w tym z wodzie, lub jakiegokolwiek innej, także jako robotnik. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 395

Dziewczynka
do wszystkich prac domowych, lub za pokojową, poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 71 399

Panienska
lat 18, inteligentna pragnie wyuczyć się fryzjerstwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 71 416

Introligator
poszukuje posady, dzielną w swym zawodzie, chętnie na wyjazd. Oferty do Kurjera zdw 71 434

Służąca
inteligentna, czysta, sumienna, poszukuje posady do samotnej osoby. Świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 70 961

Aptekarska
siła męska, 12-letnia praktyka, poszukuje zaraz posady lub zastępstwa. Oferty Kurjer zdw 68 750

Stangret
kapral rez 15 p. ulanów ujeżdżacz remontów, kawaler lat 25 poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia „Par”, Poznań Aleje Marcinkowskiego 11, pod 55 425. Pw 3470-55 425

Służący
lat 26, z bardzo dobrimi świadectwami poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 71 496

3
fryzjerów damskich, 3 fryzjerów męskich, 2 manikurzystki poszukują posad i pracy. G. S. Katowice, Andrzejka 12, R. Holwik. Pw 3 500-71 164

Maszynistka
ze znajomością stenografii polskiej poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 379

Służąca
z dobrimi świadectwami z gotowaniem — konserwy poszukuje posady 1. 8. w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 71 353

Syn
uczniwych rodziców, lat 15, poszukuje zajęcia do posyłek w poważnej firmie w Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 71 369

Pomocnik zegarmistrzowski
z dobrimi świadectwami i z własnymi narzędziami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia skierować Kurjer Poznański zdw 71 530

Panienska
lat 17, inteligentna, dobrze wychowana, pragnie wyuczyć się za ekspedientkę najchętniej do składu rzeźniczego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 71 540

Pracznica
nawskroś uczciwa z dobrimi świadectwami poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 71 533

Biuralistka
pisząca na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 71 457

Panna
przystojna poszukuje posady w cukierni w celu doczucia się w wypiekaniu ciast. Posadę przyjmuje zaraz. Zgłoszenia skierować do Kurjera Poznańskiego dw 1121

Młodszy
cukiernik karmielarz poszukuje posady. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 71 515

Krawcowa
na płaszcze, kostjumy, suknie, garderobe dziecięca, bielizna poleca się w dom. 3 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 447

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Trzej Muszkieterzy”.
- Aurora: „Pat i Patachon jako bogacz”.
- Corso: „Korsarze puszczają”.
- Edison: „Dziś tańczy Marjeta”.
- Harfa: „Dzieci cyrku”.
- Metropolis: „Romans z włamywaczem”.
- Odeon: „Komediantka”.
- Renaissance: „Dziewczyna apasza”.
- Stylowe: „Jaskrawe motyle”.
- Słońce: „Bunt kawalerów”.
- Wilsona: „Niepotrzebny człowiek”.

Inwalida
wojenny gastronom, który może uzyskać koncesję wyszynkowa szuka posady w małym mieście lub w wiosce. Oferty Biuro Ogłoszeń Gdynia skrytka 5 dla nr. 43. zdw 2500

Dziewczyna
ze wsi lat 17, szuka posady do lekkich prac z cośkolwiek gotowaniem, także jako przychodnia. Oferty Kurjer rw 10 850

Gospodyni kucharka
ze wsi poszukuje posady jako samodzielna z długoletnimi poleceniami. Oferty Kurjer rw 10 851

Starsza
osoba ze wsi poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer zdw 71 546

Starsza
gospodyni z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Pensja obojętna. Oferty Kurjer zdw 71 453

Administracja
kamenicy poszukuje długoletnią praktyka, prima referencje. Oferty Kurjer zdw 71 455

Panna
młoda, z wyższym wykształceniem, z ukończoną szkołą gospodarczą i praktyką, obeznaną z hodowlą drobiu zarodowego i trzody chlewnej, mleczarstwem, ogrodnictwem, konserwowaniem, praniem i prasowaniem oraz książkowością gospodarczą poszukuje posady zarządzającej na probostwie lub majątku od 1 sierpnia. Oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego, zdw 71 504

Drogerzysta dyplomowany
obeznany gruntownie z wszelkimi pracami amatorskimi i sprzedając, władająca językiem polskim i niemieckim, uprawianym do sprzedaży truzin I.—III. poszukuje zaraz ewent. kierown. oddz. fotograf. w ożywionem przedsiębiorstwie detalicznem odpowiedniej posady. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 71 501

Stolarz
poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer dw 1113 4

Szofer
z kaucją szuka prywatnej posady zaraz. Autobusy niewykluczone. Oferty Kurjer zdw 71 269

Maturzystka
poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 268.

Kucharka
inteligentna szuka posady, do samotnej osoby lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 71 263

Posługi
z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 71 260

Książkowy
początkujący szuka posady od 1. 8. znam stenografię polską niemiecką, także pisanie na maszynie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 257

Szofer
trzeźwy, sumienny z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 255

Gospodyni
samodzielna, młoda, inteligentna poszukuje posady u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 254

Poszukuje
posady do dziecka i pokojowej zaraz ewentl. od 1. 8. Oferty do Kurjera zdw 71 236

Ogrodnik
kawaler z kilkuletnią praktyką poszukuje posady w lepszym ogrodnictwie. Zgłoszenia Marjan Szymczak, Czerniejewo, powiat Gniezno. zdw 71 223

Poszukuje
posady pokojowej od 1 sierpnia. Oferty Kurjer zdw 71 284

Dziewczyna
chętna, pracowita poszukuje posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer zdw 71 279

Zarządczyni
młoda zna szyć, znaczenie, cerowanie, mleczarstwo, chów drobiu, zajmie się całem domem szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Przybylska, Wągrowiec, Polna 9 zdw 71 278

Książkowa
pisząca biegle na maszynie, 5-letnia praktyka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 71 287

Poszukuje
posady z kaucją 1.000 zł za inkasenta lub woźnego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 71 289

Panienska
inteligentna szuka posady składzie. Oferty Kurjer zdw 71 534/5

Gospodyni - kucharka
samodzielna z dobrimi świadectwami poszukuje posady od 1. z gotowaniem do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 71 324

Szofer - mechanik
kawaler z różowym prawem jazdy dwuletnią praktyką we Francji, poszukuje posady na wósobow lub ciężarów miejscowość obojętna. Zgłoszenia: Wl. Malerczyk, Koszuty p. Słupca. zdw 71 292

Maszynistka
poszukuje posady. Wymagania skromne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 71 297

Dziewczyna
z Malopolski poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem i do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 71 295

Dziewczyna
przyjezdna z Malopolski poszukuje posady do wszystkiego, z cośkolwiek gotowaniem Oferty Kurjer zdw 71 294

Bufetowa
sumienna poszukuje posady na prowincji. Język polski, niemiecki. Oferty do Kurjera zdw 71 322

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego bez prania. Oferty Kurjer zdw 71 321

Szofer - ogrodnik
kawaler z dłuższą praktyką, dobrze obeznany w swym zawodzie z dobrimi świadectwami i poleceniami poszukuje posady od 1. 8. 1930. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 313

Mężczyzna
władający 4 językami poszukuje posady portiera lub innej. Oferty Kurjer zdw 71 320

Fryzjerski
młodszy pomocnik z perukarstwem i ondulacją szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 315

Kupiec rutynowany
długoletnia praktyka tak handlu jak przemysłu żelaznym, drzewnym, budowlanym, maszyn rolniczych, rolnym. Znajomość wszelkich nowoczesnych organizacji języka polskiego, niemieckiego, obszerne stosunki handlowe, przemysłowe, przyjmie odpowiednie stanowisko kierownicze lub zastępstwo. Oferty Kurjer zdw 71 333

Starsza
osoba szuka jakiegokolwiek zajęcia tylko za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 71 332

Maszynistka
i stenotypistka początkująca poszukuje posady dla poznania się 1 miesiąc bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 71 328

Wiejska
dziewczyna starsza poszukuje posady z gotowaniem do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer zdw 71 346

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz lub od 1. VIII. do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem Oferty Kurjer zdw 71 340

28 WOLNE MIEJSCA

Agenci
i agentki każdej branży, emeryci, urzędnicy i nauczyciele mogą zarobić do 2 000 zł miesięcznie, zbierając zamówienia na 3% pożyczkę budowlaną, przyjmując zastępstwo w pierwszej i jedynie wyłącznie chrześcijańskiej instytucji bankowej. Zgłoszenia: Spółdzielczy Bank dla eskontu i zaliczek, Lwów Akademicka 10. nw 2 388

Młynarz
z kaucją może się zaraz zgłosić Oferty Kurjer zdw 70 966

Służąca
dobre świadectwa do wszystkiego z gotowaniem zaraz potrzebna. Spieszne zgłoszenia 15—18. Debiec, Nowa Kolonia, willa Grzegorzewski. zdw 71 016

Dziewczyna
do wszystkiego, zdrowa, silna, z gotowaniem praniem, prasowaniem potrzebna. Górna Wilda 47 III, prawo godz. 7—8 zdw 71 044

Okazja dla szofera
Potrzebuję na czas ćwiczeń wojskowych szfera jako zastępcę na drodze do Gdyni. Kaucja 500 zł. Dobra sposobność spędzenia wakacji. Zgłoszenia pod 301 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego, Gdynia. nw 2 484

Dochód
stały i łatwy Sprzedaż artykułu biurowego. Kaucja 10 zł. Zgłoszenia Szafranek i Gronowski, Poznań, Pocztowa 11 Pw 3 502 29 125

Bona freblanka
starsza, inteligentna potrzebna od 1 sierpnia do dwójki dzieci 7 i 5 1/2 lat. Zgłoszenia możliwie z fotografią: Bugenia Hozakowska, Toruń, Mostowa 8, I. piętro. Pw 3 497-64 222

Dziewczyna
potrzebna, Nitecny, słusarska 7. zdw 71 233

Podróżującego
na wyroby cukiernicze poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 71 281

Ekspedjentkę
która zna cośkolwiek książkowość i pisze na maszynie przyjmujemy zaraz. Zgłoszenia piśmienne „Motor”, Dąbrowskiego 7. Pw 3 493-29 123

Nauczycielka tańca
potrzebna na wieś na przeciąg 2 tygodni od połowy lipca lub początku sierpnia. Zgłoszenia z podaniem pretensji uprasza się przesać do Kurjera Pozn zdw 71 140

Czesz
otrzymać posadę? Naucz się pisać na maszynie „Remington” Zapisy codziennie w firmie — Block-Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I. ptr zdw 59 517

Dzielnego sprzedawca maszyn do szyć
mającego organizację sprzedaży na raty poszukuje zaraz Oferty z podaniem dotychczasowej pracy i warunków do Kurjera zdw 70 715

Agentów
do sprzedaży rowerów i maszyn do szyć na dogodnych warunkach spłaty, poszukuje zaraz. — Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 70 716

Krawiec
damski i krawczyźnie samodzielnie na płaszcze, kostjumy, suknie potrzebne zaraz. L. Sawicki, Piekary 1, zdw 71 330

Czeladnik
szewski potrzebny. Strzałowa 3. zdw 71 364

Biuralistka
młodsza na 3—4 tygodniowe zastępstwo, władająca językiem niemieckim, potrzebna zaraz. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 360

Dziewczyna
umiejąca dobrze gotować, potrzebna zaraz. A. Fuhrmannowa tartak parowy, Krotoszyn — Włkp. zdw 71 529

Ogrodnik
starszy, samotny, znający się na pszczelarstwie potrzebny od 1. sierpnia r. b. Urbanowski, Skrzyszewo I. poczta Przyjaźń, pow. Kartuszy Pom. zdw 71 525

Kucharka
wiejska, skromna, uczciwa, pracowna z samodzielnem gotowaniem, znająca się na całym gospodarstwie wiejskiem potrzebna zaraz. Urbanowska. Majątek Skrzyszewo I., poczta Przyjaźń, pow. Kartuszy, Pom. zdw 71 524

Uczennica
do składu piekarsko-cukierniczego potrzebna zaraz, nie starsza, jak 17 lat, całkowitem utrzymaniem najchętniej prowincji. — Ruprycht, Marszałka Focha 55 zdw 70 950

Czesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza — Warszawa Zórawia 42 n Kursy wyuczają listowne: buchalterii rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografii nauki handlu prawa kaligrafii pisania na maszynie towaroznawstwa angielskiego francuskiego, niemieckiego pisowni oraz gramatyki polskiej Po ukończeniu świadectwo. Zadajcie prospektów. nw 12 536

Do 2 000.— zł miesięcznie zarobią
osoby inteligentne (panowie i panie) przy zbieraniu zamówień na obligacje budowlane Jakiegokolwiek gotówka zbytnia Zgłoszenia osobiste lub piśmienne Wyszyński Poznań Strzelce 28 b. I. piętro, przez cały dzień. Pw 3 064-72 34

Uczennica
do kuźnierstwa może się zgłosić. Zalewski, Matejki 58. zdw 71 401

Chłopiec
z uczciwej rodziny z dobrem przygotowaniem szkolnem, mający chęć wyuczenia się na magazyniera fabrycznego może się zgłosić. Józef Dziabaszewski i S-ka, Poznań, Przemysłowa 35. zdw 71 478

Szofer
z kaucją 1.000 zł zaraz potrzebny. Szulc, Żydowska 9. zdw 71 495

Lekarz
poszukuje panią do pomocy w godzinach przyjęć. Początkowe wynagrodzenie 50 zł. Zgłoszenia jedynie z fotografią do „Par”, Al. Marcinkowskiego 1, pod nr. 20, 129. Pw 3509-29 129

Chłopiec
w wieku 14—16 lat do biura zaraz potrzebny. Oferty Kurjer zdw 71 470

Poważna instytucja
poszukuje zaraz kilka pań i panów (katolickich), które mają związek z stowarzyszeniami katolickimi, do współpracy na polu religijnem. Posada stała. Zarobek bardzo wysoki. Zgłoszenia osobiste tylko w piątek od 9—12 i od 3—5. Poczta 31a, wysoki parter. Pw 3508-29 136

Fotograf (stka)
może się zgłosić zaraz. Zgłoszenia Kurjer rw 10 840

Panna
czysta i uczciwa młodsza, do lekkich prac domowych przyjmuje zaraz. Zgłoszenia w piątek 18 b. m. Adres wskazuje Kurjer zdw 71 469

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz lub 1. VIII. Gąsiorowski 11, skład kolonialny. zdw 71 487

Pomocnik
szewski na tekową pracę potrzebny zaraz. W. Kozłowski, Zagórze 1. zdw 71 498

Kelnerki
do restauracji potrzebne zaraz. Adres wskazuje Kurjer zdw 71 491

Młynarza
żonatego, samodzielnego do mniejszego młyna wodnego (Pomorze) poszukuje zaraz. Wymagam trzeźwości, uczciwości, kaucji 1 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 490

Młodsza
księżkowa i maszynistka z branży papieru zaraz potrzebna. — Adres Kurjer zdw 71 492

Fryzjerka
może się zgłosić zaraz. Sołacz, Wolińska 13. zdw 71 506

Ucznia
do drogerji i składu towarów kolonialnych poszukuje M. Stachowiak, Śmigiel zdw 71 514

Poszukujemy inteligentnych pań
wymownych z dobrą reprezentacją natychmiast do przyjemnej lepszej pracy (przedstawicielki). Zarobek wysoki, znajomość fachowa nie konieczna. Posada stała, dla uzdolnionych awans. Zgłoszenia osobiste z dokumentami tylko w piątek od 10—12 i 3—5 w sobotę od 10—12. Wały Jana III, 12, wysoki parter, lewo. Pw 3507-55 447

Praktykanta
z odpowiedniem wykształceniem przyjmie zaraz. Stefan Knast, Księgarnia — skład papieru, Inowrocław. nw 2501

Chłopiec
do warsztatu złotniczego potrzebny. Flaczyński Marszałka Focha 72, podwórze IV. zdw 71 421

Poszukuje
uczniwej praczki w dom. Kurjer zdw 71 547

Marszantka
samodzielna potrzebna. Nowak, Strusia 1. zdw 71 548

Poszukuje
biurowego inkasenta za złożeniem kaucji 2 000 złotych, Oferty Kurjer zdw 71 444

Służąca
potrzebna. Dreker, Grobla 28. rw 10 856

Ogrodnik
poszukuje zaraz starszego pomocnika Stefan Słomiński, Kościerzyna, Ogrodnictwo. dw 1122

Lepsza
służąca do wszystkiego z dobrem gotowaniem może się zgłosić zaraz. Mickiewicza 3, parter, lewo. zdw 71 511

Poszukuje
zaraz piekarską cukiernik. Ign. Mielcarz, Koźmin. zdw 71 507

Służąca
samodzielna do wszystkiego od 1. VIII Zgłoszenia J. Fromm, Grochowe Łaki 3. I. zdw 71 429

Gospodyni kucharka
starsza wiejska z dobrem gotowaniem i zaprawianiem, znająca się na chowie drobiu potrzebna od 1. 8. na majątek blisko Poznania. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 71 396

Asystent (ka)
potrzebna zaraz do prakt. dentystryczn. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 407

KINO ODEON, ul. 27 Grudnia 14.
Dziś po raz pierwszy w Poznaniu
KOMEDJANTKA
Tragiczny romans aktorki i angielskiego arystokraty.
W roli tytułowej wielka tragiczka ekranu Norma Shearer.
Nadprogram: **Dźwiękowiec.** zw 24558

Humor zagraniczny

— Nie mam powodów odmówić panu ręki mojej córki. Oświadczam jednak, że przed moją śmiercią nie dostanie ani grosza posagu.
— Czy nie miałby pan nie przeciw temu, aby mój lekarz pana gruntownie zbadał?
(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na sierpień 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. za 4.00 w agencjach w mieście i 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu i 4.70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80 pod opaską w Polsce i 9.00 pod opaską w innych krajach i 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w wydawaniu nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastępowaniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża. do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt do godz. 9 przedpołudniem. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia. powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149